

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**ЕФЕКТИВНІ ПРАКТИКИ НАЛАГОДЖЕННЯ
СПІВПРАЦІ ШКОЛИ ТА БАТЬКІВ:
ДОСВІД УСПІШНОЇ ВЗАЄМОДІЇ**

Навчально-методичний посібник

**Черкаси
2024**

37.004.68+34761

E90

Затверджено на засіданні Вченої ради КНЗ «ЧОПОПП Черкаської обласної ради». Протокол №2 від 10 червня 2024 року

АВТОР-УКЛАДАЧ:

Крутенко О.В., доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Норкіна О.В., доцент кафедри дошкільної освіти та професійного розвитку педагогів комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук;

Бугайчук Н.В., методист лабораторії виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

E90

Ефективні практики налагодження співпраці школи та батьків: досвід успішної взаємодії»: навчально-методичний посібник. /автор-уклад. О.В. Крутенко. Черкаси: ЧОПОПП ЧОР, 2024. 120с.

Навчально-методичний посібник «Ефективні практики налагодження співпраці школи та батьків: досвід успішної взаємодії» складається з двох частин: теоретичної і практичної.

У теоретичній частині посібника висвітлено такі питання, як організаційно-педагогічні умови налагодження партнерських взаємин закладу освіти з батьківською громадою; значення педагогічного менеджменту та соціального партнерства задля ефективної співпраці між усіма суб'єктами освітнього процесу; особливості проведення батьківських зборів і родинних свят.

У практичній частині посібника здійснено аналіз сучасних особливостей співпраці школи та батьків. Презентовано актуальні ідеї, що можуть бути запозичені іншими закладами освіти як у процесі вирішення актуальних проблем освіти, так і у розбудові партнерської взаємодії закладу освіти та батьківської громади.

Для керівників та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти.

ЗМІСТ

<i>Крутенко О.В.</i> Ефективні практики співпраці між школою та батьками: ключові аспекти для успішного партнерства.....	4
<i>Сербіна А., Чорна Г., Михайлова Л.</i> Педагогіка партнерства як умова успішної взаємодії суб'єктів освітнього процесу.....	21
<i>Яценко К., Сидоренко Т.</i> Співпраця закладу освіти з батьківською громадою щодо патріотичного виховання здобувачів освіти.....	79
<i>Курило О.М.</i> Проектна діяльність - запорука партнерських стосунків учасників освітнього процесу.....	93

Ольга КРУТЕНКО,

доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук

ЕФЕКТИВНІ ПРАКТИКИ СПІВПРАЦІ МІЖ ШКОЛОЮ ТА БАТЬКАМИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ДЛЯ УСПІШНОГО ПАРТНЕРСТВА

Співпраця між школою та батьками відіграє критичну роль у забезпеченні успіху учнів та створенні сприятливого середовища для їхнього розвитку. Ефективна комунікація та спільні зусилля школи та родини можуть сприяти покращенню навчального процесу та забезпечити кращі результати для учнів. Нижче розглянемо кілька ключових практик, які допомагають налагодити співпрацю між цими двома важливими сторонами.

1. Відкрита та позитивна комунікація як запорука ефективної співпраці

Перш за все, завданням закладу освіти є створення відкритого каналу комунікації між педагогами та батьками: це фундаментальний елемент успішної співпраці між суб'єктами освітнього процесу. Школа повинна активно сприяти взаємодії з батьками шляхом регулярних зустрічей, електронної пошти, телефонних дзвінків та інших засобів зв'язку. Важливо, щоб комунікація була позитивною, відкритою та конструктивною, спрямованою на спільні цілі щодо виховання та розвитку здобувачів освіти.

Позитивна комунікація забезпечує взаєморозумінню між школою та батьками, допомагає уникнути конфліктів. Відверті та конструктивні діалоги сприяють взаємному розумінню у процесі виникнення потенційних проблем, що можуть мати місце у навчальному процесі.

Крім того, у процесі ефективної комунікації **підвищується рівень довіри між закладом освіти та батьківською громадою, тобто виникає відчуття відкритості, підтримки та взаєморозуміння, що, в свою чергу, сприяє побудові партнерських відносин.**

Один із шляхів налагодження партнерських стосунків - **залучення батьків до шкільного життя. Педагогічний колектив має зробити все, щоб батьківська громада стала активною частиною усіх шкільних заходів та програм.** Тільки в такому випадку батьки будуть відчувати себе важливими та зацікавленими в успіху своїх дітей.

Найбільшій ефективності набувають такі заходи з участю батьків, які проводяться в інтерактивному форматі. Виключно за цієї умови батьківські

збори стають важливим інструментом педагогізації батьківської громади та налагодження співпраці між суб'єктами освітнього процесу. Інтерактивні збори стимулюють інтерес та мотивацію батьків щодо участі в шкільному житті своєї дитини.

Волонтерська діяльність як ефективна практика партнерства

Складні умови, в яких Україна перебуває з лютого 2022 року, сприяли активному розвитку ще однієї форми активної співпраці між школою та громадою. Мова йде про волонтерську діяльність. На сьогоднішній день вона стала невід'ємною складовою частиною виховного процесу. Активні дії на підтримку і допомогу людям, які того потребують, позитивно впливають на свідомість і поведінку особистості.

Питання волонтерського руху не є новим в педагогічній парадигмі. Феномен та особливості самореалізації й самовизначення особистості були об'єктом наукових досліджень : А. Камю, К. Роджерса, Ж.-П. Сартр, В. Франкл, Е. Фромм, та ін. Такі українські дослідники, як М. Захарчук, Н. П'янтковська в своїх роботах розглядають волонтерство як певну форму благодійної громадської діяльності, до якої залучається широке коло осіб. (Zakharchuk, 2022; Pontkovska, 2014). На думку М. Тропіної, волонтерство варто розглядати як форму соціального служіння, що здійснюється за вільним волевиявленням особистості. (Tropina, 2018).

Дослідники підкреслюють, що волонтерство – одна з найбільш ефективних форм прояву соціальної активності молоді (і не тільки), що сприяє набуттю досвіду просоціальної поведінки.

Як зазначено у Вікіпедії, волонтерство, або волонтерська діяльність походить від французького слова *volontaire*, що означає «доброволець», тобто це особа, яка добровільно віддає свій час, енергію та навички для допомоги іншим або підтримки різних благодійних та громадських ініціатив. Волонтерство – це форма громадянської активності, яка базується на безкорисливості та бажанні допомагати оточуючим.

Безперечно, головна мета волонтерської діяльності – надати допомогу тим, хто її потребує. Але при цьому здійснюється позитивний вплив і на самих волонтерів. Аналізуючи значення волонтерства у практичній площині, маємо визнати, що участь у добровільній діяльності заради допомоги іншим людям сприяє розвитку й формуванню важливих особистісних рис, які суттєво впливають на процеси самореалізації та самовизначення молодих людей. Вони набувають певного життєвого та професійного досвіду.

Зокрема, можемо визначити такі позитивні моменти:

1. Добровільна, неоплачувана суспільно корисна діяльність забезпечує підвищення самооцінки, допомагає подолати невпевненість у власних силах.

2. Волонтер здобуває практичні навички навіть к тому випадку, коли не має досвіду в якомусь напрямку діяльності.

3. Участь в громадських ініціативах людей, різних за віком, статтю, уподобаннями дає можливість знайти однодумців та друзів.

4. У процесі діяльності на благо інших людей формується ціннісна система особистості, усвідомлення власної місії в цьому житті.

Ураховуючи, що наше дослідження зосереджено на аналізі ефективних практик співпраці між школою та батьками, зауважимо: усі зазначені вище аспекти щодо значення волонтерської діяльності стосуються також представників батьківської громади. Спільна діяльність, коли пліч о пліч працюють діти, батьки і вчителі, позитивно впливають на кожного учасника процесу, зближуючи їх у досягненні благородної мети.

Розвиток спільних цінностей – запорука партнерства школи і родини

Налагодження співпраці між школою і родиною відіграє визначальну роль у вихованні та навчанні дітей. Одним з ключових аспектів успішної співпраці є розвиток спільних цінностей між цими двома сторонами. Коли школа та родина діляться спільними цілями, переконаннями та цінностями, це сприяє покращенню навчального середовища та досягненню успіху для всіх учасників. Давайте розглянемо, чому розвиток спільних цінностей є запорукою партнерства між школою та родиною.

Проблему формування спільних цінностей, що притаманні школі і батькам як партнерам, можна трактувати в двох аспектах. Перший – це те, що об'єднує обидві сторони:

- Повага до людської гідності;
- Відповідальність за виховання дітей;
- Довіра у стосунках;
- Етика і чесність;
- Справедливість та рівність;
- Стриманість та терпимість
- Взаєморозуміння та співпраця.

Перераховані цінності стануть спільними тільки за умови налагодження відкритої та позитивної комунікації між батьківською громадою та вчителями, про що було зазначено вище.

Другий аспект щодо спільних цінностей полягає в тому, що у педагогів і батьків існує єдина мета: формування дитини на принципах загальнолюдських цінностей.

Ступінь розвитку окремої особистості й суспільства в цілому у великій мірі залежать від того, які цінності сповідаються у даному суспільстві. У процесі привласнення особистістю певних загальнолюдських цінностей, які є значимими для оточуючого соціуму, формується її ціннісний апарат, відбувається засвоєння норм і правил поведінки, що є для людини регулюючими чинниками діяльності.

Сучасні науки – педагогіка, психологія, соціологія, історія – приділяють велику увагу вивченню теорії цінностей і ціннісних орієнтацій. Категорія «цінність» є одночасно соціально-філософською і психолого-педагогічною категорією. З кінця 19 сторіччя виокремилась галузь гуманітарних наук - аксіологія (грец. *axia* — цінність і *logos* — учення), предметом дослідження якої є природа цінностей. Аксіологія вивчає місце цінностей у реальності, структуру ціннісного світу, взаємозв'язок цінностей як таких із культурними та соціальними факторами через сприйняття їх особистістю [36].

Проблему цінностей в своїх роботах розглядали Г.С.Сковорода, П.Д.Юркевич, Д.І. Чижевський. У вітчизняній соціології питання ціннісних пріоритетів вивчають соціологи Є. І. Головаха, О. Д. Куценко, А. О. Ручка, Г. Сокурянська та ін. Теорія цінностей також в полі зору І.Б.Беха.

Різноманітні класифікації цінностей знаходимо в сучасній педагогічній науці. Традиційною є класифікація, яка розрізняє індивідуальні, національні та загальнолюдські цінності. О.Вишневецький класифікує цінності за такими групами: абсолютні вічні; національні; громадянські; сімейні та цінності особистого життя [55, с. 125-126]. П.Ігнатенко запропонував структурувати цінності в залежності від того, яку роль вони виконують, у якій сфері застосовуються і які потреби особистості задовольняють, а саме: за об'єктом засвоєння він вирізняє матеріальні і морально-духовні цінності; за роллю у діяльності людини – термінальні та інструментальні; за метою засвоєння – егоїстичні та альтруїстичні; за рівнем узагальненості – конкретні та абстрактні; за способом вияву – ситуативні та стійкі; за змістом діяльності – пізнавальні та предметно-перетворювальні; за належністю – особистісні, групові, колективні, суспільні, загальнонародні, загальнолюдські [93, с. 119]. Одним із аспектів формування морально-етичних цінностей науковець вважає усвідомлення особистістю системи абсолютних ідеалів. Логічним продовженням цього процесу, на його думку, є прийняття так званого «Кодексу вартостей», що сприяє формуванню конкретних високоморальних властивостей людської душі.

Орієнтиром для сучасних педагогів та батьків може бути педагогіка В.Сухомлинського, яку без перебільшення можна назвати гуманістичною, оскільки його авторська система навчання, виховання і розвитку дитини ґрунтувалася на гуманістичних цінностях. У своїй діяльності педагог виходив із тієї аксіоми, що виховання є перш за все людинознавством; а його книга «Серце

віддаю дітям» розкриває теоретичні і практичні засади цієї найважливішої науки. З перших сторінок книги автор роз'яснює власне бачення місії педагога: ввести маленьку дитину у світ пізнання навколишньої дійсності; допомогти навчатися; пробудити благородні почуття і переживання; виховати людську гідність, віру в те добре, що бере початок у душі людини, безмежну любов до рідної землі та ін. Сприймаючи Людину як найвищу цінність, автор з особливим почуттям трепету писав про те, що дитина, дитинство, дитячий світ – це світ особливий: у дітей свої уявлення про добро і зло, своє розуміння про честь, безчестя і людську гідність; навіть красу вони сприймають з точки зору власних критеріїв. Ці слова В.Сухомлинського необхідно сприймати не тільки як метафоричну прикрасу, а як прагнення довести, що ефективність взаємодії дорослого з дитиною залежить від того, чи розуміє дорослий специфіку дитячого світосприйняття.

Вихователь (як учитель, так і батько/мати) повинен пам'ятати, конкретизує досвідчений педагог, що для маленьких дітей пізнання світу починається із пізнання людини: навіть поняття добра і зла розкриваються для дитини в тому, яким тоном звертається батько до матері. В.Сухомлинський з цього приводу відмічав: «Добрі почуття мають уходити своїм корінням у дитинство, а людяність, доброта, ласка, доброзичливість народжуються у праці, турботах, хвилюваннях про красу оточуючого світу. Якщо добрі почуття не виховані у дитинстві, їх ніколи не виховаєш, тому що все по-справжньому людське утверджується у душі одночасно з пізнанням перших і найважливіших істин [10, с. 60]». Авторитетний педагог доводив, що молодший вік – це найкращий період для виховання людяності, оскільки саме у цей час у дитини формується чуйність, вразливість, витонченість сприйняття – тобто, такі почуття, що стають основою моральних переконань [10, с. 85-91].

Аналізуючи, як відбувається процес привласнення особистістю певних гуманістичних цінностей, автор книги «Серце віддаю дітям» попереджав, що це досить складний процес. Наприклад, йому належить думка, що природа сама по собі не є ані цінністю для дитини, ані джерелом виховання до того часу, поки дитина не почне її пізнавати у власних спостереженнях і пошуках причинно-наслідкових зв'язків. Роль дорослих полягає у створенні такого оточення, щоб свідомість дитини постійно живилася від яскравих образів природи [10, с. 127-143]. Від сприйняття природи як цінності дитина робить наступний крок – до розуміння того, що народилася і живе у суспільстві, де люди, створюючи матеріальні і духовні цінності, пов'язані між собою нерозривними стосунками. Цей процес не може бути успішним без фізичної праці та налагодження взаємостосунків із іншими членами суспільства. В.Сухомлинський як досвідчений педагог радив починати таку роботу із молодшими школярами на прикладі спільних спостережень і роздумів про те, як з'явилися речі щоденного

користування. Ураховуючи вікові особливості вихованців, педагог у доступній формі давав їм можливість зрозуміти складні питання суспільного виробництва та трудових взаєможосунків. Так, наприклад, замислюючись над тим, яким шляхом хліб потрапив на стіл і скільки людей долучилося до цього, дитина може усвідомити цінність людської праці. Для дитини результатом такого виховного підходу, стверджував педагог, буде те, що вона сприйматиме слова, що праця робить людину щасливою і допомагає розкрити творчі здібності, не як абстрактну сентенцію, а як життєву істину, здобуту у самостійних міркуваннях [10, с. 143-145].

Середовище як сфера діяльності суб'єктів освітнього процесу

Науковці і практики педагогічної діяльності є спільниками в тій думці, що соціокультурний простір є позитивним фактором впливу на зростаючу особистість. У цій роботі ми говоримо про соціокультурний простір з огляду на те, що використання його потенцій є і метою, і умовою налагодження партнерських стосунків суб'єктів освітнього процесу

Соціокультурний простір, в якому відбувається життєдіяльність людини і суспільства, на сучасному етапі є предметом вивчення всіх суспільно-гуманітарних наук. Щодо визначення дефініції, то можна говорити, що поняття «соціокультурний простір» підкреслює близькість, єдність, цілісність суспільства та культури. П.Сорокін уточнював, що соціокультурний простір являє собою інтегровану цілісність трьох складових: соціуму, культури й особистості.

Намагання зрозуміти, як саме впливає культура, яку можна вважати основою соціокультурного простору, на становлення людини як соціальної істоти та її самоідентифікацію у конкретному соціокультурному просторі, дає шанс збагатити духовний потенціал особистості. Про ступінь входження людини у соціальне середовище свідчить рівень засвоєння нею досвіду попередніх поколінь, у тому числі у сфері культурних надбань людства.

Що стосується ролі соціокультурного простору у процесі виховання дитини, то слід зазначити, що соціокультурний простір має значення не сам по собі, а в залежності від того, яким чином і в якій мірі він впливає на перетворення підростаючої особистості. Тобто, розвиток індивіда залежить від активної діяльності, спрямованої на засвоєння культури, і активного ставлення до середовища.

Слід розрізняти між собою такі поняття, як «простір» і «середовище». «Простір» у широкому розумінні означає сукупність пов'язаних між собою умов (матеріальні об'єкти, порядок їх існування, відношення між ними), що можуть певним чином впливати на людину: це «відношення між існуючими об'єктами,

яке визначає порядок їх розташування, щільність, площину, структуру та характеризує всі форми і траєкторії руху матерії [229]».

Поняття «середовище» у психолого-педагогічній літературі трактується як багатозначне: це і середовище життєдіяльності людини, і природне середовище, і освітнє середовище тощо; це поняття включає в себе, крім наявності умов, що забезпечують розвиток людини, ще й присутність людини як суб'єкта взаємодії з оточенням.

Маємо усвідомлювати, що середовище є для дитини і джерелом знань, і джерелом емоційних переживань, і об'єктом колективної турботи. Нагадаємо думку А.С.Макаренка, який стверджував, що «виховує не вихователь, а середовище, яке має бути спеціально організованим». У цій думці криється основна задача педагогічної та батьківської громади, а саме: цілеспрямовано створювати і організовувати таке середовище, яке буде наповнене культурними надбаннями попередніх поколінь і водночас наповнюватися сучасними цінностями.

Наразі існує методика векторного моделювання освітнього середовища, яка дозволяє зробити його експертизу. Вона включає наступні елементи:

Показник	Характеристика	Зміст СС
Широта	Включення різноманітних об'єктів та суб'єктів середовища	Структурне та змістовне збагачення середовища завдяки збагаченню змісту навчальних предметів, використанню міжпредметних зв'язків; налагодження співпраці між школярами, між школярами та педагогами; організація екскурсій та походів по області, Україні та за її межі; урізноманітнення процесів та явищ, що відбуваються у середовищі.
Інтенсивність	Насиченість можливостями та впливами, концентрованість їх проявів.	Підтримка дитячих ініціатив; урізноманітнення форм і методів спільної діяльності школярів з педагогами, батьками, громадою та ін.; діяльність

		учнівського самоврядування.
Емоційна насиченість	Наявність емоційного компоненту, запобігання домінуванню раціонального компоненту.	Спільна з іншими суб'єктами діяльність, що спрямована на збагачення соціокультурного середовища, викликає особисту зацікавленість та неформальне ставлення до усіх проєктів, що реалізуються.
Домінантність	Свідчення того, яке місце займає локальне середовище у системі особистісних цінностей суб'єкта	Ступінь цього показника може зменшуватися із збільшенням широти середовища, але в багатьох формах роботи цей показник набуває принципового значення, а саме: діяльність волонтерських загонів, допомога товаришам у навчанні тощо.
Когерентність	Погодженість впливів багатьох факторів, що відчуває на собі особистість.	Забезпечення гармонійності існування школярів в інтегрованому середовищі; поєднання позитивних впливів, нейтралізація негативних.
Соціальна активність	Використання соціально орієнтованого потенціалу середовища як джерела матеріальних та духовних цінностей.	Виникнення соціально значимих продуктів, які набувають суб'єктивної та об'єктивної цінності, а саме: створення Музеїв, музейних кімнат, волонтерська діяльність тощо
Усвідомленість	Свідоме та добровільне включення суб'єкта в спільну з іншими діяльність; прийняття спільної мети як власної.	Урізноманітнення форм та методів роботи, які створюють ситуації причетності для кожного вихованця, педагога та представника батьківської

		громадськості з урахуванням їхніх бажань та можливостей.
--	--	--

Цю таблицю можна використовувати як для експертизи існуючого соціокультурного середовища, так і для подальших кроків з його моделювання.

Зокрема, у відповідності до таблиці, широта середовища може досягатися включенням до нього великої кількості суб'єктів та об'єктів, які збагачують його структурно і змістовно, а також урізноманітнюють процеси та явища, що відбуваються в ньому.

Широта соціокультурного середовища у значній мірі забезпечує високий рівень такої структурно-динамічної його характеристики, як інтенсивність, тобто насиченість різноманітними можливостями та впливами за умови концентрованого їх прояву. Педагоги мають користуватися тим, що діти, як правило, мають безліч ініціатив, які при підтримці батьків та вчителів переростають у різні форми і методи спільної діяльності.

Педагогам варто подбати про такий компонент, як емоційна насиченість, що буває притаманне творчому середовищу. Раціональний компонент не повинен бути домінуючим, оскільки саме наявність емоційного компоненту викликає у суб'єктів середовища особистісний інтерес і неформальне ставлення, адже саме емоційний акцент суб'єкт – суб'єктних стосунків та суб'єкт – об'єктних ставлень надає середовищу певної привабливості.

Якщо педагогічний колектив зумів забезпечити чітку координацію зусиль усіх суб'єктів навчально-виховного процесу, то середовище набуває такого параметру, як узагальненість.

Особливого значення набуває такий параметр середовища, як домінантність, оскільки він свідчить про те, яке місце займає конкретне локальне середовище у системі особистісних цінностей суб'єктів і яка міра його впливу на особистість у порівнянні з іншими джерелами впливу. Оскільки особистість відчуває на собі одночасно вплив багатьох факторів, що існують в її середовищі, набуває певного значення такий параметр, як когерентність середовища. Якщо зусилля педагогів та батьків спрямовані на забезпечення гармонійності існування вихованців в інтегрованому середовищі, то це дозволяє підсилювати позитивні впливи і нейтралізувати негативні.

Одним із найголовніших показників ефективності середовища закладу освіти можна вважати його соціальну активність. Соціально орієнтований потенціал середовища використовується не тільки як джерело гуманітарних та матеріальних цінностей, а й сприяє виникненню нових соціально значимих

продуктів, які набувають суб'єктивної та об'єктивної цінності для всіх учасників навчально-виховного процесу.

Високі показники середовища за названими параметрами можуть свідчити про те, що зусиллями педагогів та батьківської громади створено таке середовище існування школярів, яке є одночасно джерелом, умовою і засобом виховання підростаючого покоління.

Досвід Олександра Антоновича Захаренка щодо налагодження партнерських стосунків школи і батьків

У процесі налагодження партнерської взаємодії школи та родини не варто ігнорувати продуктивний досвід минулого. Зокрема, безліч ідей можемо запозичити із творчої спадщини Олександра Антоновича Захаренка, який зумів налагодити тісні стосунки між Сахнівською школою та батьківською громадою.

Новаторський стиль педагогіки О.Захаренка проявився у своєрідному використанні і поєднанні методів, прийомів і засобів виховання, наслідком чого було створення авторської виховної системи, яка відповідала головним принципів будь-якої системи. Найголовнішою ознакою її було те, що вона охоплювала освітній процес у всій його цілісності, інтегруючи навчальну, позанавчальну діяльність школярів, педагогів, батьків та жителів села, а також діяльність та спілкування між ними поза межами класу і школи. Саме ця ознака свідчить про те, існує в загальноосвітньому закладі виховна система чи виховна робота обмежується наявністю системи позакласних заходів, які спрямовані в основному на організацію вільного часу школярів.

Інтегруючим фактором усієї виховної системи авторської школи О.А.Захаренка була мета, що полягала у задоволенні потреб особистості, яка розвивалася. Було також ураховано усі аспекти виховної роботи: когнітивний, емоційно-вольовий, діяльнісний, які поєднували в єдине ціле навчальну та позанавчальну підсистеми єдиного організму – того цілісного утворення, яким була виховна система Сахнівської школи. Серед очікуваних результатів функціонування виховної системи найголовнішим було формування ціннісних ставлень особистості до себе, сім'ї, держави, природи, мистецтва, праці на засадах інтеріоризації загальнолюдських цінностей.

Як бачимо, усі компоненти системи зосереджені навколо дитини. Визнання дитини центральною фігурою навчально-виховного процесу та ставлення до неї як до найвищої цінності свідчить про гуманістичну спрямованість діяльності Сахнівської школи. Налаштовуючи кожну дитину на ставлення до самої себе як до такої особистості, яка є центром Всесвіту, О.Захаренко закладав у душу і розум вихованців почуття відповідальності за

самостійне формування таких цінностей, як терпимість, вихованість, креативність, акуратність та ін.

Разом з тим, усвідомлення вихованцем власної унікальності формувалося на засадах розуміння неповторності та цінності усіх, хто живе поруч. Виходячи із положення, що кожна дитина має притаманний лише їй набір якостей та здібностей, педагог-науковець прагнув побудувати навчально-виховний процес таким чином, щоб не тільки залучити всіх школярів до творчої співпраці, а й створити умови для удосконалення кожного.

Отже, одна із найголовніших ідей, на якій ґрунтується педагогічна система О.Захаренка, – це ідея, що виховний процес, як і взагалі процес життєдіяльності особистості, складається не із окремих розрізнених видів діяльності, а є цілісною системою. Ця система характеризується багатогранною та багатовекторною діяльністю, в ході якої виникає система специфічних стосунків з оточуючим середовищем, що впливає на формування якостей особистості. Крім того, варто згадати слова К.Ушинського, який писав, що основним прагненням душі людини є прагнення до діяльності, яке він називав фундаментальним і з яким пов'язував виникнення усіх психічних явищ [10, с. 362-367].

Таким чином, будемо вважати, що важливою для людини є діяльність не тільки фізична, спрямована на зовнішні об'єкти, а в більшій мірі духовна, що впливає на внутрішні процеси в душі особистості. О.Захаренко у Сахнівській школі запровадив таку педагогічну систему, яка поєднувала фізичну й духовну діяльність особистості. Оскільки будь-який вид діяльності забезпечує залучення усіх сфер життя особистості, то можна говорити про комплексне вирішення декількох виховних задач у ході реалізації школярами спільних захоплюючих ідей. Цю думку можна проілюструвати прикладом зведення фонтану «Колосок», а саме: задачі естетичного виховання були реалізовані, коли школярі створювали і малювали власні проекти фонтану, із яких потім обрали найкращий; задачі трудового виховання – шляхом залучення до будівництва й школярів, і вчителів, і батьків; задачі розумового виховання – у процесі виконання математичних розрахунків, використання фізичних формул тощо; задачі патріотичного виховання – завдяки втіленню в життя грандіозного проекту, який став символом маленької шкільної держави.

Запровадження діяльнісного підходу, на думку О.Захаренка, допомагало у подоланні недоліків уніфікованої словесної системи виховання, яка обмежувалася традиційними заходами: до уроків – політінформація, після уроків – виховна година, до свят – загальношкільний захід, у випадку порушення учнем дисципліни – бесіди і нотації. Він вважав ефективність словесної системи надзвичайно низькою. Результатом такої низькоефективної системи, характерної для більшості навчальних закладів радянської доби, було те, що школярі

отримували різноманітну інформацію, яка, перетворюючись на знання, не ставала глибокими переконаннями вихованців. Це призводило до такого стану справ, коли, навіть маючи знання про моральні норми, школярі далеко не завжди дотримувались їх у своїй повсякденній діяльності. О.Захаренко намагався побудувати навчально-виховний процес у Сахнівській школі таким чином, щоб сприйняття вихованцями інформації морально-етичного спрямування обов'язково супроводжувалось глибокими внутрішніми процесами, спрямованими на трансформацію особистості.

Аналізуючи педагогічну творчість О.Захаренка, доходимо висновку, що ще одним із потенційних джерел виховання гуманістичних цінностей він вважав родину, оскільки саме через родину здійснюється зв'язок поколінь і передача духовних надбань від старших до молодших членів роду. Між батьками, підкреслює педагог, має панувати злагода, особливо у питаннях виховання дітей: «Мати й батько – єдина сім'я, в них одна ціль, і дітей мають виховувати спільно, в одну дудочку співати [1, с. 25]». Думку про необхідність єдності у вимогах батьків він повторює, звертаючись до дітей: «Пам'ятайте, якщо тато вас покарав – не біжи під захист мами, якщо ж мама вас пожурила – не користуйся захистом батька» [1, с.25]. У сфері родинних стосунків педагог звертав увагу не тільки на стосунки між дорослими і дітьми, а й на стосунки між братами і сестрами. Родинні, кровні зв'язки зобов'язують людину турбуватися за інших членів родини, підставляти плече в разі потреби, виручати один одного. У притаманній йому манері О. Захаренко писав, що сім'я – це найдорожчий і дивовижний скарб, який природа подарувала людині. Ця думка знаходила підтвердження і в практичній діяльності шкільного колективу, який захопився створенням сімейних літописів. Головним мотивом у цій діяльності він називав бажання сахнівських школярів усвідомити «хто вони, чиїх батьків діти, чи не осоромляться перед своїми нащадками?» [1, с.18]. Підсумовуючи результати конкретної практичної діяльності школярів по створенню сімейних родоводів, автор «Енциклопедії шкільного роду» звернув увагу на той факт, що окремі діти й дорослі почали порівнювати себе не тільки із старшими членами родини, а й з тими, про кого вони дізналися під час пошукової роботи. Таким чином, діяльність школярів із дослідження власного роду була спрямована на досягнення триєдиної мети, а саме: «хто ми» – самоідентифікація себе і своєї цінності як представника певного роду; «чиїх батьків діти» – усвідомлення себе нащадком попередніх поколінь; «чи не осоромимося перед своїми нащадками» – усвідомлення особистої відповідальності перед майбутніми поколіннями.

У педагогічній спадщині О.Захаренка проблема формування в особистості ціннісного ставлення до сім'ї тісно пов'язана з вихованням історичної пам'яті і ціннісного ставлення до історії та держави. Захаренко був упевнений, що почуття

патріотизму бере свій початок у сім'ї: «Патріотами не народжуються, ними стають у процесі становлення особистості» [196, с. 77]. Патріотичні почуття, на думку педагога, – це сплеск емоцій, які супроводжують спільну працю. Поєднання емоційного піднесення з благородною працею заради суспільного блага і застосування синергетичного підходу сприяло результативності поставленої мети: виховати патріота-громадянина. Прикладом можуть слугувати будівництво Музею революційної, бойової та трудової слави села Сахнівка; створення Поляни пам'яті на честь воїнів-сахнівчан, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни; спорудження Криниці Сівісті в пам'ять про загиблих у роки Голодомору. У ході реалізації згаданих вище проектів школярі проводили активну пошуково-дослідницьку діяльність, працювали на об'єктах, спілкувались з іншими учасниками – все це на фоні духовно-емоційного захоплення від справи, що об'єднувала велику кількість людей різних поколінь. Участь у проектах значно збагачувала емоційний і духовний світ дитини і сприяла розширенню її світогляду. Тобто, підґрунтям для формування почуття патріотизму особистості школяра були сформовані комунікативні навички, збагачення емоційної сфери, набуття навичок виробничої праці, розширення багажу знань щодо історії рідного краю.

О.Захаренко вважав педагогічно доцільним у виховній роботі з учнями використовувати як зразок морального еталону приклади батьків, жителів села Сахнівка, які відрізнялися високою моральністю та гуманістичним ставленням до оточуючих. Такий підхід сприяв тому, що школярі усвідомлювали реальність морального еталону і можливість його досягнення у власному житті. Оскільки батьки є найпершими вихователями дитини, вони мають можливість з раннього віку сприяти формуванню в дитини найкращих якостей і надавати їй підтримку у самовихованні. Науковець вважав за необхідне здійснювати своєрідний батьківський всеобуч, тим самим підвищуючи рівень педагогічної майстерності батьків. Наприклад, звертаючись до батьків, він висловлював таку думку: «Дитина має переборювати посильні їй труднощі сама. Якщо дитина лізе на дерево, не підсаджуйте її, а навпаки, створіть їй перепони. Упевненість – головна риса вольових людей. Їх ще на світанку життя мудрі батьки та вчителі навчали мистецтву долати перешкоди, самотійно йдучи до мети. Якщо ж мати виконала домашнє завдання з праці – і син приніс п'ятірку, то цей самообман повернеться згодом повною безпорадністю, розгубленістю дитини в критичній ситуації, невпевненістю у своїх силах і розумових можливостях. Не спішіть, мами та бабусі, брати на себе зайві обов'язки. Не завжди ви будете крокувати по життю з улюбленим чадом. Ваша дитина повинна змалку відстоювати себе сама, вчитись вирішувати життєві проблеми, загартувувати волю [1, с. 147]».

У своїх міркуваннях О.Захаренко виходив із того, що люблячі батьки іноді намагаються захистити дітей від можливих негараздів, не розуміючи, що саме у процесі подолання проблем відбувається становлення характеру. Зайва батьківська опіка обмежує самостійність та створює фізичну, психічну, емоційну залежність дитини від оточуючих. У результаті формується особистість, яка позбавлена почуття відповідальності і має викривлені ціннісні орієнтації, не здатна до творення добра на благо інших людей, навіть найближчих родичів. Щоб подолати небезпечні наслідки такого ставлення до дитини, О.Захаренко наполегливо пропонував батькам вчитися справедливо її оцінювати, а не тільки милуватися нею. А звертаючись до школярів, нагадував: «Дорогі мої хлопчики! Будьте мужчинами у своїх сім'ях. Допмагайте своїм батькам по господарству. На вас, за сільськими звичаями, покладені обов'язки, вставши зі сходом сонця, обійти свою господу, взимку розчистити заметені снігом доріжки, скинути, наскільки можливо, сніг з даху, відкидати сніг від фундаменту хати, обмести підвіконники і, набравши із криниці свіжої води, вмитися нею. Ця робота займе не більше 15-ти хвилин, а бадьорість залишиться з вами на цілий день. Це чудова зарядка для тих, хто хоче вчитися з радістю і задоволенням [1, с. 124]».

Із вищеназваних порад О. Захаренка можемо зробити висновок, що у питаннях, пов'язаних із вихованням особистості, він спирався на досвід народної педагогіки і приклади старших представників роду. Ураховуючи, що далеко не всі батьки володіють знаннями щодо виховання дітей, Захаренко цілеспрямовано сприяв педагогізації сімей задля підвищення рівня їхньої обізнаності. Він давав батькам можливість усвідомити потенційно-позитивні виховні можливості сім'ї, яка дбає про своїх дітей. Але у практичній діяльності педагог мав справу і з такими сім'ями, які були неспроможні виховувати дітей не тільки в силу повної власної некомпетентності, а й, наприклад, через зловживання алкоголем. Психологічні дослідження свідчать, що відсутність конструктивних стосунків між членами неблагополучної сім'ї впливає на дитину, позбавляючи емоційно-психологічного комфорту, в результаті чого вона стає психологічно вразливою, конфліктною, недисциплінованою, невпевненою у своїх силах, озлобленою тощо. За таких умов порушується гармонійність у процесах самовизначення, самовираження, самореалізації особистості. Діти із таких сімей, на думку педагога, потребували більшої педагогічної уваги і допомоги, оскільки були позбавлені батьківського піклування. Для дітей, соціалізація яких відбувається у функціонально неспроможних сім'ях, які мають перед очима негативний приклад, інформація про шляхи самовиховання є однією із небагатьох можливостей формування власних позитивних якостей характеру і ціннісних орієнтацій, що відрізняються від сумнівних цінностей їхніх батьків або інших представників мікросередовища.

Авторська педагогічна система О.Захаренка сприяла нейтралізації негативного впливу неблагополучної сім'ї на дитину шляхом залучення усіх учасників навчально-виховного процесу до спільної продуктивної діяльності. По-перше, дитина потрапляла у сферу впливу позитивного соціокультурного виховного середовища. По-друге, виробничі бригади, які працювали на будівництві музею або палацу здоров'я, формувалися таким чином, що до їх складу входили і учні, і батьки, і педагоги. Це давало можливість підлітку із неблагополучної сім'ї знайти для себе значущого дорослого із числа педагогів або когось із батьків своїх товаришів. По-третє, у спілкуванні із значущим дорослим вихованець знаходив той бажаний ідеал, якого міг досягнути засобами самовиховання. По-четверте, спільна діяльність дорослих і дітей створювала соціально-педагогічні умови, за яких особистість мала можливість реалізувати свої потреби.

У Сахнівській школі активно реалізовувалася проєктна діяльність, до якої залучалися не тільки учні, а й їхні батьки. Це був один із методів виховання, який надавав можливість і кожному школяреві, і кожному із батьків знайти посильну справу по душі, а це означало, що для кожного була створена ситуація причетності до спільної справи. Аналіз будь-якої із справ, що здійснювалися у школі, свідчить про індивідуалізацію навчально-виховного процесу. Так, у ході втілення ідеї створення фонтану біля школи діти, які мали здібності до образотворчого мистецтва, малювали, як має виглядати фонтан; школярі із математичними здібностями робили необхідні розрахунки; ті, хто мав організаторські здібності, залучали до будівництва однолітків та батьків; діти молодшого віку теж здійснювали посильну допомогу.

На нашу думку, це вміння О.Захаренка створити ситуацію причетності для кожного із вихованців у великій мірі сприяло гуманізації стосунків між усіма учасниками навчально-виховного процесу. Як відомо, кожна людина, незалежно від віку, відчуває природну потребу бути причетною до будь-якої соціальної групи та брати участь у спільній з іншими діяльності. Якщо педагог здатен до глибокого вивчення індивідуальних особливостей своїх вихованців, він для кожного із них створює певні умови, за яких той отримує можливість долучитися до спільної з іншими справи. У разі, коли педагог не може або не хоче знайти механізму залучення когось із підопічних до спільної діяльності, ті проявляють свої індивідуальні особливості у той спосіб, який їм видається оптимальним, але не завжди є педагогічно доцільним. Зокрема, школярі, які не залучені до навчальної діяльності під час уроку, виявляють свою причетність тим, що порушують дисципліну. У виховній діяльності некоректована педагогом спроба вихованця звернути на себе увагу може проявлятися у його асоціальній поведінці. Соціально-психологічна активність особистості проявляється і в

зовнішніх, і у внутрішніх формах. Зрозуміло, що асоціальна поведінка школяра, як правило, викликає негативне ставлення оточуючих, критику, зауваження тощо. Внутрішня робота особистості у такому випадку спрямована на самозахист і самовиправдання, а не на бажання розібратися у причинах своєї поведінки і скоректувати її у напрямку позитивних змін. Натомість, коли педагог цілеспрямовано залучає вихованця до співпраці, у нього виникає можливість здійснення конкретних корисних вчинків, що сприяє активізації внутрішніх потенцій особистості на шляху до формування кращих її якостей. Виходячи із таких міркувань, Захаренко переконував: «Колего! Відшукай такі події в житті дитини, щоб вона відчула себе корисною, потрібною. Її успішність і поведінка неодмінно поліпшаться».

Ще один засіб виховного впливу, що був в арсеналі О.Захаренка, – це створення ситуацій успіху, які у великій мірі сприяли активізації особистісного розвитку його вихованців. Ситуація успіху – цілеспрямоване, організоване поєднання умов, за яких створюється можливість досягнення значних результатів діяльності як окремої особистості, так і колективу в цілому, реальний шанс на успіх усіх без винятку учнів [196, с.43].

В епоху авторитарної педагогіки виховний вплив на школярів по більшій мірі здійснювався за допомогою критичних зауважень, оцінних суджень – часто негативних – щодо особистості, що заважало гармонізації стосунків у системі педагог-вихованець. Намагаючись подолати недоліки авторитарної системи виховання, О.Захаренко стверджував, що головним засобом педагога у спілкуванні з дітьми має бути похвала; від неї, на думку науковця, на 70 відсотків залежить успіх у вихованні. Про те, якого великого значення надавав Захаренко принципу виховання дітей на позитивних якостях, свідчить його передвибірчий виступ «Десять моїх переконань», в якому читаємо: «Освіту можна і слід зробити ефективнішою, якщо школа з раннього віку розпізнає (цьому слід навчити вчителя) і вдосконалив позитивні якості (здібності) дитини, подаровані їй природою» [259]. У цих словах – бачення О.Захаренком шляхів розвитку національної освіти, які беруть свій початок від дитини як центральної самоцінної фігури освітнього процесу. Задача педагога – не виправляти негативні якості дитини, а розпізнавати її природні здібності та позитивні якості. Хочемо додати, що іноді певні якості дитини сприймаються педагогом як негативні в силу суб'єктивного сприйняття, але насправді не є такими. Це є причиною того, що педагогічних працівників необхідно спеціально і цілеспрямовано готувати до того, як здійснювати діагностичні дослідження, спрямовані на вивчення особистості вихованців, і на цій основі створювати ситуації для успішного їх розвитку.

Ефективність створеної педагогом ситуації успіху залежить від того, наскільки глибоко він розуміє не тільки індивідуальні особливості школярів, а й їхні потреби та мотиви діяльності. Взаємодія між усіма учасниками посилюється, якщо педагог акцентує увагу навіть на найменших досягненнях вихованця, і тоді вони сприймаються як трамплін для поступального розвитку і подальшого удосконалення. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія і в системі «педагог-вихованець», і в системі «вихованець-вихованець» потребує підкріплення позитивними емоціями, які у значній мірі стимулюють формування відчуття успіху. Значення позитивних емоцій підкреслювалось і в педагогічній спадщині О.Захаренка, і в роботах науковців, які досліджували проблеми розвитку технології створення ситуації успіху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Захаренко О. А. 210 шкільних лінійок. Загальношкільні лінійки, проведені в сільській школі протягом 1998-2000 року : метод. посіб. / О. А. Захаренко, С. О. Захаренко. – Сахнівка, 2002. – 295 с.
2. Захаренко О. А. Живімо за законами добра і краси / О. А. Захаренко // Педагогічний вісник. – 1996. – №3. – С. 4.
3. Захаренко О. А. Енциклопедія шкільного роду : (автобіографічні дані, спогади, роздуми) : в 4. т. / [автор ідеї, кер. О. А. Захаренко]. – Сахнівка, 2000. Т. I-II : (1937-1976). – 364 с.
4. Захаренко О. А. Поради колезі, народжені в школі над Россю / О. А. Захаренко. – Черкаси : Агрополіс, 2002. – 93 с.
5. Захаренко О. А. Розраховуємо на мудрість / О. А. Захаренко // Віче. – 1993. – № 3. – С. 96–99.
6. Захаренко О. А. Становлення громадянина / О. А. Захаренко, С. М. Мазурик. – К. : Т-во «Знання» Української РСР, 1976. – 31 с.
7. Захаренко О. Суперечливі думки: [3 кн. директора Сахнів. школи «Енциклопедія шкільного роду»] // Освіта. – 2001. – 28 листоп. – 5 груд. – С.2-3.
8. Захаренко О. А. Сутність сільської загальноосвітньої / О. А. Захаренко // Шкільний світ. – 1997. – № 4. – С.4–5.
9. Захаренко О. А. Творчі таємниці вчителя / О. А. Захаренко // Початкова школа. – 1998. – № 3. – С. 1.
10. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. – К. : Радянська школа, 1977. – Т. 4.
11. Ушинський К. Д. Вибрані твори: В 6 т. – Т.6. – К. : Рад. школа, 1955. – С. 362-363.

Алла СЕРБІНА, директор Хутірського ЗЗСО І-ІІІ ступенів;
Галина ЧОРНА, заступник з ВР Хутірського ЗЗСО І-ІІІ ступенів;
Людмила МИХАЙЛОВА, заступник ЗНВР Хутірського ЗЗСО І-ІІІ ступенів

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК УМОВА УСПІШНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ (з досвіду Хутірського ЗЗСО І-ІІІ ступенів)

1.1. Педагогіка партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця

Педагогіка партнерства — один із провідних методологічних підходів розбудови Нової української школи. Її базові цінності та принципи зорієнтовані на суттєве оновлення спілкування, взаємодії та співпраці між учителем, учнями і батьками. Поняття «педагогіка партнерства» це — особливий тип спільної діяльності між різними суб'єктами освітнього простору, що характеризується довірою, узгодженням цілей і цінностей, добровільністю та довготривалістю відносин, а також визнанням взаємної відповідальності сторін за отриманий результат.

Згідно з концептуальними положеннями НУШ учні, батьки і вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, мають бути добровільними й зацікавленими спілниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за його результат. Саме тому педагогіка партнерства є одним із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в Хутірському ЗЗСО І-ІІІ ступенів. Це чітко визначена система стосунків усіх учасників освітнього процесу (учнів, батьків, вчителів), яка:

- ✚ організовується на принципах добровільності й спільних інтересів;
- ✚ ґрунтується на повазі й рівноправності всіх учасників, дотримуючись визначених норм (права та обов'язки) та враховуючи ціннісні орієнтири кожної із сторін;
- ✚ передбачає активне включення всіх учасників у реалізацію спільних завдань та готовність брати на себе відповідальність за її результати.

Принципи, на яких будується педагогіка партнерства:

- ✚ взаємоповага всіх учасників освітнього процесу;
- ✚ довірливі стосунки та спільна наполеглива праця;
- ✚ позитивне та доброзичливе ставлення одне до одного;
- ✚ порозуміння та ефективна комунікація задля досягнення спільної мети;
- ✚ забезпечення права вільного вибору;
- ✚ горизонтальна модель співпраці (всі учасники освітнього процесу мають бути рівноправними);

✚ соціальне партнерство (добровільність визнання власних обов'язків та обов'язковість їх виконання).

До реалізації ідей педагогіки партнерства ведуть різні шляхи. Ми обрали ті, за якими учитель наближається до дитини за рахунок великої любові і поваги до неї та співпраці. Ніхто ні над ким не застосовує владу. Так реалізується ідея рівності. Вважаємо, що такий тип взаємин є для освітнього процесу оптимальним, бо, з одного боку, він зберігає за вчителем функцію управління, а з іншого – дає учневі можливість діяти самостійно. Наше завдання полягає у створенні атмосфери турботи і підтримки учнів, яка сприяла б розвитку їхніх можливостей, задовольняла їхні інтелектуальні, емоційні й соціальні потреби.

Для того, щоб освітнє середовище сприяло самореалізації кожного школяра, всю роботу спрямовуємо на те, щоб кожен учень міг:

- ✚ розвинути здібності критичного мислення й незалежного висловлювання;
- ✚ поповнити знання у сферах, які цікаві учневі й розкривають перед ним нові горизонти пізнання;
- ✚ розвивати спроможність приймати самостійні рішення, оволодівати необхідними навичками з базових та профільних предметів;
- ✚ радіти навчанню й поважати освіту;
- ✚ розвинути свій емоційний інтелект;
- ✚ отримати необхідну індивідуальну педагогічну підтримку;
- ✚ розвинути самосвідомість як самостійної особистості і як члена колективу;
- ✚ зберегти й зміцнити моральне, фізичне і психічне здоров'я;
- ✚ сприяти взаємоузгодженню зовнішніх потреб та внутрішніх мотивів до саморозвитку та самореалізації всіх учасників освітнього процесу. Робота з учнями будується на використанні у викладанні нових підходів, які переносять акцент не на накопичення знань, а на формування технологій розумової праці.

Співпраця учителя й учнів, партнерство на уроці, спільний процес пізнання і відкриттів, постійне створення ситуації успіху – ось складові самореалізації учня в освітньому середовищі. Прагнемо, щоб дитина чи підліток не тільки володіли сумою знань зі шкільних предметів, але й усім досвідом демократичних стосунків у суспільстві, навичками управління собою, своїм життям у колективі, вміли брати відповідальність за свою діяльність. Для цього вектор діяльності спрямовуємо на виховання готовності кожного учня до вирішення власних завдань визначення свого місця в житті, успішного розвитку і реалізації своїх нахилів і інтересів.

В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учасники освітнього процесу об'єднані спільними цілями та прагненням, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними, відповідальними за результат.

Освітню діяльність нашого закладу спрямовуємо на:

✚ оновлення системи взаємин між учнем, батьками та вчителем (*діалог, взаємодовіра, підтримка, приймання, активна співпраця*, що позитивно вплинуть на шкільне освітнє середовище);

✚ оновлення *методичного інструментарію вчителя* (застосування методів навчання, заснованих на співпраці, активній участі дитини та її батьків у навчанні);

✚ формування нового освітнього середовища (розвиваюче, мотивуюче і для учителя, і для учня та його батьків; яке має новітнє інформаційно-комунікаційне оснащення, сприяє професійній активності педагога, підвищує ефективність його роботи, уможливорює індивідуальний підхід до навчання);

✚ зміну *підходів до оцінювання результатів навчання* (відстеження прогресу учнів, діагностика їхніх потреб, оцінювання навичок вищого порядку: креативність, критичне мислення, пошук рішень, здатність до співпраці та взаємної відповідальності, здатність до застосування отриманої інформації тощо).

Педагоги нашого закладу, впроваджуючи принципи педагогіки партнерства у свою практичну діяльність, звертають увагу на: шкільне освітнє середовище, яке будується на засадах рівності, діалогу, співрозвитку, прийняття; переосмислення ролі вчителя, яке вимагає оновлення професійного мислення і відповідних цілеспрямованих дій (постійний аналіз власної педагогічної діяльності, орієнтацію на самоосвіту, відстеження результативності своєї роботи через систему моніторингу та самомоніторингу); педагогіка партнерства не відмінняє вимогливість вчителя, бо, як засвідчує практика, саме вимогливі й справедливі вчителі мають найбільшу повагу та довіру серед учнів.

Освітній процес у школі не завжди досягає необхідних результатів, пояснюється не стільки відсутністю мотивів до навчання в школярів, скільки недостатньою підготовленістю учнів і вчителів до організації педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу. Ось чому для нас так важливо, щоб у школі всі, хто причетний до організації освітнього процесу (керівники, педагоги, учні, батьки, дитячі громадські організації), співпрацювали.

Кожна дитина – неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Місія Нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти та можливості кожної дитини на основі партнерства між вчителем, учнем і батьками.

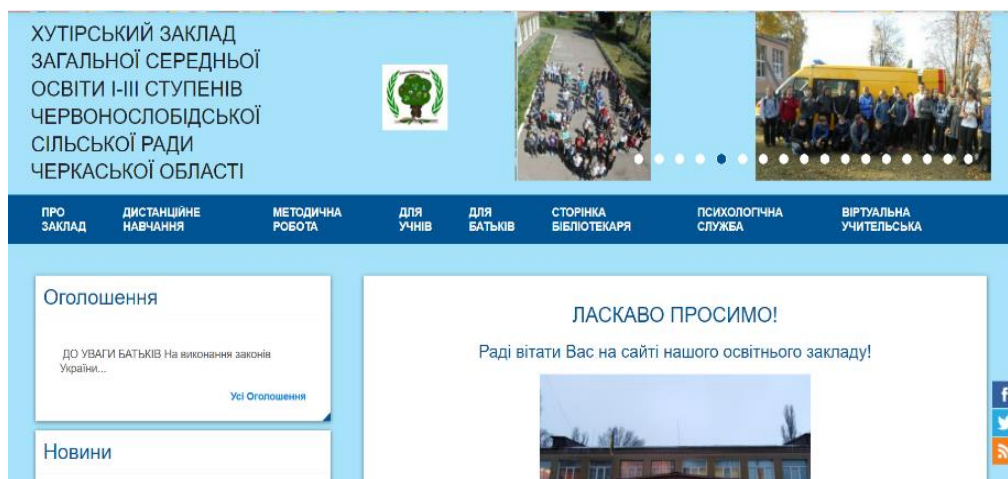
1.2. Особливості успішної організації партнерства закладу освіти та сім'ї

Партнерська модель взаємодії ґрунтується на зацікавленості батьків та школи в якісній освіті дітей; визнанні рівних прав сім'ї у визначенні напрямів розвитку дитини. Мета партнерства полягає в інтеграції батьків у педагогічний процес шляхом створення необхідних і достатніх умов для залучення сім'ї до супроводу дитини в освітньому процесі. Це виявляється шляхом установа партнерських відносин із сім'ями учнів; визначення ціннісних орієнтирів спільної діяльності та шляхів їх досягнення; залучення батьків до організації освітнього процесу та управління життєдіяльністю школи; науково-методичний та інформаційний супровід психолого-педагогічного навчання батьків із метою підвищення їхньої компетентності.

Провідними напрямками управлінської діяльності, що сприяють більш ефективній реалізації партнерської взаємодії у внутрішньому просторі нашого закладу є:

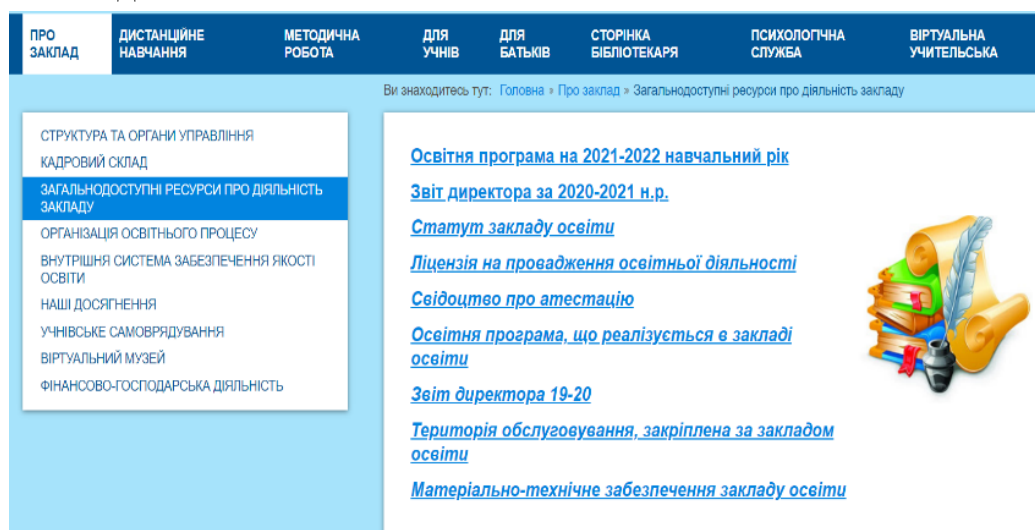
- ✚ забезпечення прозорості й інформаційної відкритості закладу освіти;
- ✚ запровадження демократизації управління закладом освіти та залучення батьківської громади до ухвалення колективних управлінських рішень;
- ✚ створення доступного та зручного для всіх простору для діалогу, обговорення спірних, дискусійних питань різними суб'єктами освітнього простору, зокрема і батьками;
- ✚ запровадження заходів для формування сприятливого соціально-психологічного клімату як в цілому у закладі освіти, так і в кожному класному колективі;
- ✚ забезпечення активної участі педагогів, учнів та їхніх батьків у суспільних заходах, спрямованих на розв'язання проблем у громаді та підтримку громадських інтересів;
- ✚ запровадження «Школи для батьків» із використанням сучасних інтерактивних, тренінгових занять.

Забезпечення прозорості й інформаційної відкритості закладу освіти сприяє більш ефективній реалізації партнерської взаємодії не лише безпосередніх суб'єктів освітнього процесу, а й налагоджуванню різнорівневого соціального партнерства. Змістові основи реалізації цього напрямку розкрито в текстах законів «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про доступ до публічної інформації» та «Про відкритість використання публічних коштів». Згідно з текстом закону «Про освіту» (стаття 30), наш заклад освіти, маючи ліцензію на провадження освітньої діяльності, забезпечує на своєму сайті відкритий доступ до такої інформації та документів:

- ✚ статут закладу освіти;
- ✚ ліцензія на провадження освітньої діяльності;
- ✚ структура та органи управління закладу освіти;
- ✚ кадровий склад закладу освіти згідно з ліцензійними умовами;
- ✚ освітня програма, що реалізується в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;
- ✚ територія обслуговування, закріплена за закладом освіти;
- ✚ ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються у закладі освіти;
- ✚ мова освітнього процесу;
- ✚ наявність вакантних посад;
- ✚ матеріально-технічне забезпечення закладу освіти (згідно з ліцензійними умовами);
- ✚ результати моніторингу якості освіти;
- ✚ річний звіт про діяльність закладу освіти;
- ✚ правила прийому до закладу освіти;
- ✚ умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами;

✚ інша інформація, що оприлюднюється за рішенням закладу освіти або на вимогу законодавства.

The screenshot shows a website interface with a blue header and a light blue sidebar. The header contains navigation tabs: 'ПРО ЗАКЛАД', 'ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ', 'МЕТОДИЧНА РОБОТА', 'ДЛЯ УЧНІВ', 'ДЛЯ БАТЬКІВ', 'СТОРІНКА БІБЛІОТЕКАРЯ', 'ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА', and 'ВІРТУАЛЬНА УЧИТЕЛЬСЬКА'. The sidebar lists various categories, with 'ЗАГАЛЬНОДОСТУПНІ РЕСУРСИ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДУ' highlighted in blue. The main content area displays a list of links under the heading 'Ви знаходитесь тут: Головна > Про заклад > Загальнодоступні ресурси про діяльність закладу'. The links include: 'Освітня програма на 2021-2022 навчальний рік', 'Звіт директора за 2020-2021 н.р.', 'Статут закладу освіти', 'Ліцензія на провадження освітньої діяльності', 'Свідоцтво про атестацію', 'Освітня програма, що реалізується в закладі освіти', 'Звіт директора 19-20', 'Територія обслуговування, закріплена за закладом освіти', and 'Матеріально-технічне забезпечення закладу освіти'. An illustration of books and a quill pen is positioned to the right of the links.

Обов'язково оприлюднюємо на своєму сайті кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання всіх отриманих коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, незаборонених законодавством. Крім того, згідно зі статтею 37 «Закону про загальну середню освіту», керівник закладу створює умови для здійснення дієвого та відкритого громадського нагляду (контролю) за діяльністю закладу.

Важливою умовою демократизації управління закладом освіти є перегляд його концептуальних основ, що виявляється у таких кроках:

✚ зміна характеру відносин адміністрації, педагогічного колективу та батьківської громади шляхом посилення ефективності горизонтальних комунікацій, забезпечення можливості вільного висловлювання конструктивних пропозицій та ініціатив щодо розвитку закладу освіти, створення сприятливої атмосфери сприйняття різноманітних думок;

✚ відкритість і прозорість під час повідомлення всім зацікавленим особам про майбутнє обговорення того чи іншого питання, у створенні умов для участі в його обговоренні всіх охочих і для вільного ознайомлення усіх зацікавлених осіб з ухваленим рішенням;

✚ розвиток ділових та неформальних стосунків із представниками батьківської та учнівських громад;

✚ створення умов для колегіального вироблення місії, стратегії закладу освіти; залучення всіх учасників освітнього процесу до ухвалення рішень щодо розвитку й функціонування закладу освіти;

✚ стимулювання інноваційної та творчої діяльності всіх суб'єктів освітнього простору, вияв підтримки представниками адміністрації нових ідей та ініціатив.

ПРО ЗАКЛАД	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ	МЕТОДИЧНА РОБОТА	ДЛЯ УЧНІВ	ДЛЯ БАТЬКІВ	СТОРІНКА БІБЛІОТЕКАРЯ	ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА	ВІРТУАЛЬНА УЧИТЕЛЬСЬКА
Ви знаходитесь тут: Головна > Про заклад > Організація освітнього процесу							
<ul style="list-style-type: none"> СТРУКТУРА ТА ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИЙ СКЛАД ЗАГАЛЬНОДОСТУПНІ РЕСУРСИ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДУ ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ НАШІ ДОСЯГНЕННЯ УЧНІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ 		<p><i>Про організацію дистанційного навчання в закладі під час карантину</i></p> <p><i>Правила прийому до закладу освіти</i></p> <p><i>Зарахування до закладу освіти</i></p> <p><i>ввірахування та переведення в закладі освіти</i></p> <p><i>Ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються в закладі освіти</i></p> <p><i>Умови доступності закладу освіти для навчання осіб з ООП</i></p> <p><i>Наявність вакантних посад</i></p> <p><i>Мова освітнього процесу</i></p> <p><i>Мережа гуртків</i></p> <p><i>Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти</i></p>					

Демократизація управління навчальним закладом передбачає делегування повноважень керівників окремим працівникам і громадським колегіальним органам (органам учнівського самоврядування та батьківської ради), що дає можливість задіяти механізми самоорганізації. У нашому закладі делегування повноважень здійснюється для розв'язання питань колективного планування подальшої спільної роботи, розподілу громадських доручень тощо. Саме під час навчання дітей у початковій школі найсприятливішим є час залучення батьків до спільного стратегічного і поточного планування, створення умов для усвідомлення ними практичного значення голосу і внеску кожного у загальні справи та заходи. Такий діалоговий підхід до розв'язання гострих дискусійних питань дає впевненість усій нашій освітній спільноті у тому, що голос чи ідея кожного будуть почуті, думка кожного є важливою у пошуку конструктивних напрямів розвитку закладу освіти. Наприклад, проводимо опитування щодо покращення роботи закладу, організації харчування (додатки Н,О).

Дуже важливу роль в налагоджуванні партнерства відіграє формування особистої відповідальності батьків учнів закладу. Тому у нашому закладі освіти залучаємо батьківську громаду до прийняття колективних управлінських рішень, наприклад, проведення організаційних зборів батьків майбутніх першокласників, де обирається освітня програма, за якою буде проводитись навчання. Створюємо умови для ознайомлення батьків із різними чинними програмами і проектами та організуємо процес вільного діалогу батьків між собою й прийняття колективного вибору найоптимальнішої програми. З цією метою проводимо практичні презентації для батьків кожної програми у форматі майстер–класу. А потім залучаємо до голосування за представлені програми. Цей факт усвідомленого ухвалення колективного рішення підвищує відповідальність батьків за забезпечення потрібних для навчання засобів.

Тому з метою налагоджування вільної комунікації з учнями та їхніми батьками, з'ясування будь–яких проблемних питань у нашому закладі створено умови для проведення різних видів батьківських опитувань (у соціальних мережах чи на шкільному сайті); функціонує група у соціальній мережі Фейсбук; розробили графік консультацій різних педагогічних і психологічних працівників для учнів і батьків; розміщено Скриньку довіри у вестибюлі; на сайті закладу сторінка «Для батьків» містить перелік потрібної інформації (оголошення, поради психолога, різні рекомендації тощо).

ПРО ЗАКЛАД	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ	МЕТОДИЧНА РОБОТА	ДЛЯ УЧНІВ	ДЛЯ БАТЬКІВ	СТОРІНКА БІБЛІОТЕКАРЯ	ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА	ВІРТУАЛЬНА УЧИТЕЛЬСЬКА
----------------------------	--------------------------------------	----------------------------------	---------------------------	-----------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------	--

Ви знаходитесь тут: Головна » Для батьків

- [Шановна батьківська громадо!](#)
- [Про результати опитування щодо харчування](#)
- [Презентація: Вплив емоцій батьків на дитину](#)
- [Небезпечні інтернет ігри, групи, квести, челенджі.](#)
- [Поради батькам: як організувати дитині комфортну обстановку для навчання.](#)
- [ДПА та ЗНО](#)
- [Безпека життєдіяльності](#)
- [Рекомендації психологічної служби](#)
- [Умови прийому](#)

Усі ці заходи сприяють презентації та узгодженню шкільних цінностей, інтересів, сподівань, очікувань усіх суб'єктів освітнього процесу; є підґрунтям для вироблення спільних стратегічних цілей розвитку і загальних правил співіснування в освітньому просторі.

Дуже важливим моментом у нашому колективі є наявність довіри. Для налагоджування довіри батьків до вчителя і між собою під час батьківських зборів проводять різні інтерактивні вправи на згуртування, більш глибоше

пізнання і вивчення один одного. Такі вправи сприяють усвідомленню значення довіри й інструментів її налагодження (діалог, комунікація, пошук спільних інтересів тощо).

Без комунікації, з'ясування сфери інтересів кожного не можлива конструктивна взаємодія, спрямована на досягнення результату, а тому життєвонеобхідним для функціонування нашого закладу є створення «майданчиків» для систематичного ведення діалогу, дискусій, колективного обговорення суперечливих питань. Це регулярні зустрічі батьківської ради, піклувальної ради, активу учнівського самоврядування; «розмова з директором» тощо. На сайті закладу освіти, де не тільки розміщується важлива для обговорення інформація, а є можливість проводити опитування, з'ясовувати думки всіх, без винятку, батьків учнів, що займають проактивну позицію і прагнуть конструктивних змін у школі.

Ми прагнемо оновити освітній процес, створюючи умови, наближені до родинних, де дітей люблять і піклуються про їх здоров'я. Для нас найвища оцінка – це відгуки учнів, батьків та односельчан: «Школа – наш рідний дім». Недарма батьки наших вихованців активно беруть участь у освітньому процесі, для них пріоритетом є родинні виховні цінності та відповідальне ставлення до виховання і навчання дитини.

У нас з'явилася можливість вдало розв'язувати поставлені завдання освітнього процесу завдяки особистісно зорієнтованій моделі. З батьками та майбутніми першокласниками розпочинаємо знайомство заздалегідь: досліджуємо соціальний статус родини (склад сім'ї, побутові умови проживання, потенціал для виховання, індивідуальні особливості тощо); сприяємо комплексному медичному обстеженню дітей; вивчаємо їхні інтереси, рівень розумового розвитку, вміння спікуватися; вивчаємо конкретні побажання батьків.

Хутірський ЗЗСО І–ІІІ ступенів – це заклад, в якому батьки є беззаперечними учасниками освітнього процесу, в якому навчання, виховання та

розвиток учня будуються на єдиному фундаменті – в шкільних стінах та рідній домівці. Така співпраця учительського та батьківського колективів є можливою тільки завдяки ряду різноманітних форм і методів роботи з батьками, які спрямовані на зміцнення взаємодії школи та родини, розширення педагогічної культури та посилення виховного потенціалу батьків, підвищення якості освіти.

Передусім, це педагогічний лекторій, завданням якого є озброїти батьків теоретичними знаннями, привернути їх увагу до актуальних проблем виховання шляхом лекцій, бесід. Засідання «Університету педагогічних знань» проводимо у формі семінарських занять, спільно з батьками обговорюємо питання виховного процесу. Проводимо вечори запитань і відповідей різної тематики, батькам глибше розкриваємо педагогіку сімейного виховання, запрошуємо працівників правоохоронних органів, лікарів та інших спеціалістів. Психолог та соціальний педагог готують виставки психолого–педагогічної літератури, дають поради щодо проблем, які виникають.

До проведення батьківської конференції готуємо виступи педагогів і батьків з сучасних проблем виховання дітей, обговорення із власного досвіду, виставки літератури, поширення пам'яток для батьків. Зібрані матеріали з досвіду виховання дітей, запобігання насильству в родині, подолання конфліктних ситуацій узагальнюються в збірці «Сімейна шкатулка». Потім запрошуємо сім'ї до обговорення, обміну матеріалами. Розповсюджуємо буклети, в яких публікуємо витяги з документів про права дитини, їх тлумачення та адреси установ, куди можна звернутися у разі необхідності, надаємо поради і рекомендації. Наприклад, «Гіперопіка. Її наслідки», «Запобігання конфліктам та шляхи їх уникнення», «Гіперактивні діти».

Ефективною формою співпраці з батьками є аналіз виховних ситуацій, які склалися в певний момент між членами класного колективу і мета педагога – змінити систему відносин між однолітками та вдосконалити особливості характеру кожного вихованця. Сімейні вечори об'єднують декілька форм роботи, щоб вдало організувати дозвілля, профілактику негативних проявів, корекцію сімейних відносин та поліпшення стосунків «батьки–діти»: «Круглий стіл», «Дебати», «Техніка співпраці», «Продуктивна гра», «Мозкова атака».

Впроваджуємо різні форми роботи: практичні заняття, тренінги, прес–конференції, зустрічі у «Школі батьків», вечори сімейних традицій, виставки «Захоплення моєї родини», «Родинний міст»; «День спільних справ» (спільна трудова діяльність педагогів, батьків і дітей); «Вечір сімейного вогнища» (обмін досвідом родинного виховання); «Аукціон знахідок сімейної педагогіки»; «Батьківський брейн–ринг» (вирішення педагогічних ситуацій); «Азбука народної педагогіки» (обговорення проблем виховання, виступи спеціалістів); «День відкритих сердець» (консультації різних фахівців).

Пріоритетне завдання діяльності нашої школи – переконати батьків у невідомому бажанні спільно нести відповідальність за освіту дітей. Намагаємося, щоб батьки не боялися школи, не почувалися гостями або підсобними працівниками, а відчували себе господарями поряд з нами. Ми не тільки навчаємо батьків, а й самі вчимося у них. Пропонуємо батькам реальну і конкретну схему використання батьківських можливостей, а тому віддача завжди відчутно зростає, подвоюється. Спрямовані на позитивний результат, поступові та впевнені дії дають неабиякий підсумок: зростає інтерес батьків до шкільного життя, також вони відверто, без побоювань звертаються до нас за порадами, а ми отримуємо можливість простежувати, як відбувається розвиток дитини у сім'ї. У разі потреби висловлюємо прохання щодо надання допомоги, при цьому конкретно, точно пояснюючи, чому саме ми не можемо без них справитися з тією чи іншою проблемою, просимо запропонувати інші шляхи вирішення, обговорюємо їх.

Незабутні спогади залишилися про те, як було проведено родинні свята «З родини починається життя людини», «Народна чарівна пісня», «Рід, родина, Україна», «Родинні свята та традиції». Учні з класними керівниками разом працювали над сценаріями, підбирали креативні конкурси, обговорювали кожний епізод заходу. Добре, що класні керівники підтримували усі незвичайні починання своїх учнів. Ось і створені оригінальні виступи. Щойно закінчились уроки, учні із тремтливими серцями чекали дорогих гостей–глядачів. Переглядаючи сценарій, вони уявляли, як же сприймуть мама й тато такі незвичні їх образи. Кожне свято тривало біля двох годин, а здавалось, що це всього кілька хвилин, адже атмосфера була захоплююча, радісна та весела. На цей час батьки перетворювались на дітей і з величезним ентузіазмом відчували позитивні емоції, а вдома ще довго обговорювали й переживали щасливі хвилини спілкування. Ми переконалися, що такі моменти незабутньої радості стирають весь негатив. Зникає невдоволення, злість, яких, на жаль, багато у світі, батьки і

діти стають ближчими і ріднішими, очі батьків сяють радістю й гордістю за дітей.

Ми впевнені, що родинні свята зближують членів сімей, переконують, що сім'я – найцінніший скарб, її надійна й вірна опора для кожного.

Впроваджуємо в своїй роботі такий вид співпраці як анкетування батьків та школярів. Пропонуємо батькам під час зборів анкети різного спрямування та тематики. Це ефективний спосіб дізнатися про бажання учнів та батьків, проблематичні питання, можливості їх розв'язання. Підготовка до анкетування відбувається спільно з батьківським комітетом, питання добираємо різнопланові, наголошуючи на питаннях щодо навчання. Це нерозривно пов'язуємо з проблемою школи. Розробляючи Стратегію розвитку закладу та річний план роботи, проводимо анкетування для визначення рівня діяльності школи та врахування пропозицій. агоме значення в навчально–виховному процесі має урок. Батьків ми вважаємо колегами у підготовці до проведення уроків. Адже під час уроків формуються ціннісні ставлення учнів до родини, держави, природи, оточуючих і самого себе, тому матеріали підбираємо з метою, щоб учень отримав певні знання та мав мотивацію до їх використання на практиці, самовдосконалюватися та саморозвиватися. Особливе місце займає вдала організація пошукової діяльності творчого характеру школярів, впровадження інтерактивних форм роботи та методів, які розкривають творчі здібності кожної дитини. Протягом останніх років помітно збільшилася кількість учнів, бажаючих брати участь в творчих та інтелектуальних конкурсах, районних, обласних і Всеукраїнських проектах. Підтримка батьків тут – одна з необхідних умов. Допомагаючи дітям підготуватись до участі в конкурсі, батьки разом з ними поринають у наукові знання, світ нового, незвичайного та цікавого життя.

Старанно працюємо над створенням партнерських відносин. Враховуючи способи спілкування між школою і родиною, намагаємося зробити так, щоб запланований час зустрічей з батьками задовольняв їх, допомагаємо сім'ям спілкуватися та обмінюватися досвідом, домовлятися про розподіл обов'язків.

Обговорюємо з батьками способи обміну інформацією між нами. Доходимо до висновку, що для успішної взаємодії необхідно постійно й ефективно співпрацювати обом сторонам. Більшість батьків вважають за краще контактувати з одним із педагогів (наприклад, класний керівник, психолог, соціальний педагог), наголошуючи на важливості безперервного спілкування з людиною, яка особливо знає дитину, її індивідуальність, здібності та нахили.

Батьки усвідомлюють позитивний вплив освітнього процесу на дітей, краще розуміють навчально–виховну діяльність, ефективніше спілкуються з дітьми та педагогами, прагнуть до вдосконалення своїх педагогічних знань, допомагають та беруть участь у виховних заходах.

А вчителі, взаємодіючи з батьками, долають бар'єр недоліків у навчанні та вихованні, вирішенні проблем з дисципліною, зміцнюють і поглиблюють позитивні стосунки з сім'ями та, нарешті, відчувають задоволення від своєї діяльності. Позитивне значення для школи – це, перш за все, піднесення її престижу, підвищення рівня роботи, надання потрібної інформації для батьків, всебічний розвиток дітей, партнерські стосунки з громадою та батьками, демократизація управління освітнім процесом.

Мета нашої праці не тільки бути у фокусі подій сучасності, а й випереджати їх, адже це запорука успіху в майбутньому. Організуючи співпрацю, ми формуємо духовну єдність, зростає авторитет родини, покращується рівень культури та здорового способу життя. Для всіх нас це обов'язок громадянина і

патріота перед своєю країною, народом. Кожного дня зустрічаємо усміхнених, радісних і захоплених наших дітей, які спішать до школи. Пишаємося, що наша школа є такою, у якій учні досягають перемог, самовдосконалюються, розвивають свою творчість, що кожна дитина знайшла себе й повірила у свої сили, бо лише так вона зможе почувати себе справжньою людиною.

Батьки — це наші партнери у справі навчання та виховання майбутнього покоління, передачі звичаїв і традицій поколінь, успадкування цінностей родини від старших до молодших. Ми — дружний колектив, у якому всі вболівають за успіх кожного і всіх, плідно співпрацюють, уміють вислухати, почути, підтримати й дати пораду. Прагнемо до позитивного, різнобічного, ефективного спілкування, адже не дарма кажуть: «Добро породжує добро».

Отже, запровадження педагогіки партнерства у Новій українській школі та новацій в роботі з батьками сприятиме створенню необхідних умов для позитивного соціально-психологічного освітнього простору, формування партнерських відносин між учителями, учнями та їхніми батьками; допомагатиме забезпечувати системний підхід до формування демократичних відносин та підвищення організаційної культури сучасного закладу освіти.

4.3. Школа позитивного батьківства

Позитивне виховання означає, що батьки забезпечують дітям безумовну любов, безпеку та підтримку, проводять з ними достатньо часу та слухають. Водночас вони встановлюють чіткі межі та реагують на погану поведінку дитини пояснюючи або у разі потреби – ненасильницькою відповідною формою покарання. Таким чином, вони запобігають психічному чи фізичному покаранню, яке легко перетворюється на катування зі шкідливими наслідками.

Позитивне батьківство є альтернативою каральному та авторитетному підходу. Негативне батьківство характеризує здійснення переваги в силі. Позитивне батьківство полягає у моделюванні гарної поведінки. Йдеться про любов, доброту та співпереживання. Завдяки такому підходу діти стають більш впевненими та самостійними. Вони більш здатні боротися з агресією інших, вони знають, як протистояти опозиційній поведінці, і вони краще вчаться. Це спосіб виховання, завдяки якому ростуть самі батьки. Негативне батьківство часто використовується в непрацездатних сім'ях та в конфліктних ситуаціях. Батьки щодня дають зрозуміти своїм дітям, що або все буде відбуватися за їхніми уявленнями, або що дітям погано.

Організація «Школи для батьків» з використанням сучасних інтерактивних занять стало одним із необхідним завдань нашого педагогічного колективу. Мета його запровадження полягає в здійсненні системної освітньої роботи з батьками щодо усвідомлення ними провідних положень партнерської взаємодії і позитивного батьківства, використання їх у власній виховній тактиці спілкування з дітьми.

У сучасних умовах усі ці напрями оновлення стосунків з дітьми варто практично демонструвати батькам, а не тільки про них розповідати. Пропонуємо такі теми занять: «Школи для батьків»: Про батьківський авторитет. Що таке свідомі дисципліна? Як її сформувати? Родинні правила і режим дня. Чи варто боятися ділового тону у стосунках із дітьми? Заохочення чи покарання. Як і чого нас вчать діти?

Під час проведення занять обираємо інтерактивні форми проведення батьківських зборів або засідання батьківських клубів (у яких збираються батьки різних вікових категорій учнів). Проводячи ігрові, тренінгові вправи, створюючи ситуації для колективного розв'язання проблем, учителі допомагають батькам усвідомити власний «педагогічний» досвід, обмінятися здобутками і труднощами з іншими, виробити найоптимальнішу стратегію для виховної системи та розв'язання проблем, що виникають, за допомогою використання інструментів педагогіки партнерства та позитивного батьківства.

Кожен день дитина чує у свою адресу безліч зауважень, коментарів, оцінок з боку батьків. Дорослим особливо важливо зрозуміти, яку роль в емоційно-

особистісному розвитку дитини відіграють батьківські установки. Під батьківськими установками розуміється система або сукупність батьківського емоційного ставлення до дитини, сприйняття дитини батьками і способів поведінки з нею. Пропонуємо батькам переглянути найбільш поширені негативні висловлювання, які дорослі необачливо можуть сказати своїй дитині. Звертаємо увагу на те, які наслідки вони мають. Батькам дуже важливо зрозуміти, яку роль у емоційно–особистісному зростанні відіграють батьківські установки. Батьки – найбільш значущі для дитини люди. Їм потрібно обережно й уважно ставитись до своїх звертань до дитини, уникати установок, що можуть негативно позначитись на поведінці дитини. З'явившись один раз, установка не зникає і в сприятливій для неї момент життя дитини впливає на її поведінку й почуття. Безсумнівно, більшість батьківських установок позитивні. Пропонуємо батькам розглянути в таблиці поширеніші негативні батьківські установки й наслідки, які можуть бути для особистості дитини. Звертаємо увагу батьків на те, що їм варто обережно й уважно ставитися до своїх словесних звернень та навчитися трансформувати негативні установки у позитивні, розвиваючи в дитині віру в себе (додаток П). Під час проведення занять відпрацьовуємо з батьками основні кроки, що ведуть до позитивного батьківства.

Діти постійно спостерігають за батьками. Вони — дзеркало батьків. Тому, навіть якщо здається, що вони не дивляться на нас, завжди слід поводитись так, як вони дивляться на нас. Тільки так діти можуть виробити корисні звички. Вони завжди повинні мати їх перед очима. Батьки чудові приклади для наслідування. На одному із занять презентували та проаналізували філософську притчу:

«Коли ти думав, що я не дивлюсь...»

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, що ти повісив мій перший малюнок на стіну, і я захотів намалювати ще один.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, що ти годуєш бездомного котика, і я подумав, що добре піклуватися про тварин.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, що ти печеш мій улюблений пиріг, і я зрозумів, що навіть мале може бути особливим.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я чув як ти молився, і я повірив в те, що існує Бог, з яким можна поговорити будь–коли.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я відчув, як ти поцілував мене перед сном, і я відчув себе любимим.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, як сльози капали з твоїх очей, і я зрозумів, що іноді буває боляче, й це нормально – плакати.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, що тебе турбує моє життя, і я захотів стати тим, ким маю стати.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я дивився... та захотів подякувати Тобі за все те, що ти робив, коли думав, що я не дивлюся.

Багато дорослих сьогодні закриті, і багато хто живе більше віртуально, ніж реально. Однак психологи попереджають батьків, що вони повинні показувати своїм дітям головним чином реальне оточення, щоб у них не було спотвореного погляду на життя. Необхідно навчити дітей підтримувати дружні стосунки. Діти, які гуляють серед людей, навчаються соціальним навичкам, розвивають емоційний інтелект, а також когнітивні функції. Психологи в основному рекомендують контактні ігри. Наприклад, можна зробити з дітьми наступне:

- ✚ розказати дитині казку, а потім вона розповідає свою,
- ✚ грати в настільні ігри,
- ✚ скласти пазл,
- ✚ грати разом ляльковий театр,
- ✚ грати разом у школі,
- ✚ часто їздити на природу.

Щоб мати близькі і позитивні стосунки зі своєю дитиною, потрібно, щоб дитина почувалась комфортно у відносинах і довіряла батькам. Вона повинна відчувати, що може повірити їм навіть у найскладнішій ситуації. Також потрібно вміти активно слухати. Заохочувати дитину до розмови та задавати їй додаткові запитання. Це створює чудові стосунки не лише в теперішньому часі, але це також гарантія якісних стосунків на майбутнє.

Навіть у сфері взаємин дитина наслідує своїх батьків. Вона спостерігає, як батьки спілкуються між собою, вирішують проблеми, як вони ставляться один до одного. Потім передає ці форми поведінки у своє життя. У багатьох дорослих все життя виникають проблеми у стосунках саме тому, що вони ніколи не відчували нічого позитивного в дитинстві.

Позитивне батьківство призводить до більшого спокою, і це відображається як на батьках, так і на дітях. Конфлікти створюються в умовах карального виховання, в якому батько виступає проти дітей. Навіть якщо вони роблять це з поважної причини, маленькі діти не розуміють, чому щось сталося, вони лише пам'ятають, що сталося. Насильство порушує стосунки. У жорстоких стосунках діти ізолюються і тікають від своїх сімей. При позитивному вихованні діти знають, що основою є мирне спілкування та мирні рішення.

Багато батьків не вірять у таке позитивне виховання, бо їм бракує впевненості в собі. Але впевненість у собі розвивається відразу, коли дитина починає процвітати після мирного рішення. Коли батьки довіряють собі, і дитина почувається в безпеці з ними. Найбільша перевага позитивного батьківства це можливість більше відпочивати та більше радіти своїм дітям. У мирному будинку без боротьби за владу з дітьми набагато менше проблем.

Ми преконалися, що контакт між учителем і батьками можливий тоді, коли всі усвідомлюємо, що в нас загальна мета – добре виховання й освіта дітей, чого можна досягти тільки загальними зусиллями. Для цього вчителі показують батькам, що люблять дітей такими, які вони є, з усіма плюсами і мінусами, а також стурбовані їх долею, як і батьки.

Основним засобом установалення контакту з батьками для вчителя є він сам, вірніше, його педагогічний імідж, що включає в себе професійні знання, уміння їх давати та любов до дітей. Тож наші вчителі керуються такими правилами взаємодії та способами встановлення контактів з родиною. В тому числі й за допомогою онлайн-сервісів, де розміщуємо презентації, поради та рекомендації (додаток Р).

Онлайн-співпраця

“Щоб донести інформацію до сучасних батьків – приверніть їхню увагу, навіть здивуйте!”

- Презентації, складені в програмі Power Point
- Буклети, зроблені за допомогою Office Publisher
- Відеоролики
- Смс- або емейл-розсилка повідомлень
- Багатофункціональний сайт закладу
- Видання онлайн-журналу для батьків
- Сторінка у соцмережі
- Skype, Google Meetта ін. (для онлайн-зустрічей)
- Інтернет-проекти, фотоконкурси, флешмоби і т.д.

Наш педагогічний колектив працює разом із батьками над тим, щоб зберегти життя дітей, захистити їхні права, уберегти від шкоди, дати дитинство, в якому вони будуть захищеними, здоровими та освіченими, дати рівні можливості реалізувати свій потенціал, щоб одного дня вони могли зробити світ кращим.

4.4. Роль родини в адаптації дитини до навчання в школі

Період адаптації до школи – дуже важливий етап у житті першокласника. Він триває від кількох тижнів до півроку. Як цей процес відбуватиметься залежить не лише від особистих якостей дитини, а й від батьків. Саме вони можуть допомогти пройти цей

період своїм дітям безболісно. *Вступ дитини до школи – переламний етап у її соціалізації, адже дитина вперше опиняється у середовищі з новими вимогами та правилами. Тому завдання найближчого оточення дитини – спостерігати за її розвитком та поступово готувати до зустрічі зі шкільним життям.*

Для успішної психологічної адаптації важлива доброзичлива і спокійна атмосфера в сім'ї. Потрібно також відпочивати, грати в спокійні ігри, гуляти. Особливо важливо стежити за тим, щоб для активного дозвілля й відпочинку малюка також було достатньо часу, аби перехід від провідної ігрової діяльності до діяльності навчальної відбувався не різко, а поступово. Роль батьків під час шкільного навчання дитини дуже важлива. У жодному разі не слід вважати, що школа замінить батьків як головних експертів життя малюка.

Батькам слід розповісти дитині про різні способи взаємодії з іншими, а також демонструвати на власному прикладі, що домовлятися на горизонтальному рівні "ти мені – я тобі" – це найкраща стратегія, коли йдеться про спільну діяльність і досягнення спільної мети. Варто цікавитися, як минає навчання дитини, розділяти з нею її перші шкільні успіхи й невдачі, допомагати у виконанні складних завдань та вирішенні конфліктів.

Безумовно, найкращим профілактичним засобом збереження психічного здоров'я в період адаптації до школи є уважне й лагідне ставлення батьків до дитини, розуміння ними її внутрішнього світу, проблем, переживань.

Відомо, що не існує готових рецептів та моделей виховання, які можна просто взяти і без змін "прикласти" до своєї дитини. Але незважаючи на це, для полегшення процесу адаптації дитини до школи все ж можна дати деякі рекомендації:

- ✚ Зранку будіть дитину спокійно
- ✚ Перед початком дня побажайте дитині успіху, знайдіть кілька ласкавих слів.

- ✚ Зустрічаючи дитину після школи, дайте трохи розслабитися.
- ✚ Після школи не поспішайте сідати за уроки.
- ✚ Не змушуйте робити всі справи одразу: 20 хвилин занять – 10 хвилин перерва.
- ✚ В спілкуванні з дитиною намагайтеся уникати умов: «Якщо ти зробиш, то...».
- ✚ Будьте уважні до скарг дитини на втому чи погане самопочуття.

Особистісна готовність до школи включає і те, наскільки дитина вміє керувати своїми емоціями. Для цього батькам слід потурбуватися про те, аби дитина розрізняла базові емоції та вміла довільно їх переключати. Допоможуть розмови про те, що викликає ті чи інші емоції: як заспокоюватися, сповільнюючи дихання, якщо злий або надто пошванлений. Інтелектуально адаптована до школи дитина – це така, що вже має певний кругозір і запас знань. Вона володіє диференційованим сприйняттям, аналітичним мисленням, логічним запам'ятовуванням, розмовною мовою і здатністю розуміти й застосовувати символи. Якщо дитина йде до школи із задоволенням за власним бажанням, а не впливом зовнішніх атрибутів, такі як рюкзак, форма, зошити, олівці тощо – це означає успішну адаптацію.

Прийнята в деяких родинах система залякування дітей, безумовно, заслуговує на осуд, бо стає джерелом виникнення особливого способу самозбереження – неправдивості та нещирості. Тяжкі переживання особливо негативно впливають на формування особистості дитини, легко призводять до психостенічних реакцій, імпульсивних дій та афектів.

Існує термін «шкільна фобія», тобто страх у деяких дітей перед відвідуванням школи. Насправді часто йдеться не стільки про школу, скільки про побоювання дитини йти з дому, розлучатися з батьками. Таке трапляється, коли дитина хвороблива, тоді, як правило, вона перебуває в умовах гіперопіки з боку батьків.

Іноді зустрічаються батьки, котрі самі побоюються школи і побіжно навіюють це побоювання своїм дітям, або драматизують проблеми початку навчання. Вони намагаються виконувати замість дітей їхні домашні завдання, контролюють кожну написану дитиною літеру і тим самим створюючи в неї «навчальну фобію». У дитини виникає невпевненість у своїх силах, сумніви щодо своїх знань, виробляється звичка сподіватися на допомогу в найпростішій ситуації.

Дуже важливо піклуватись про створення для дитини ситуації з гарантованим успіхом. Можливо, це потребуватиме від батьків певної зміни вимог до дитини, але справа того варта. Потрібно чітко усвідомлювати, що успіх породжує успіх і посилює впевненість у своїх силах як у дитини, так і в батьків.

Лікарі–педіатри відзначають різке зростання в дітей таких захворювань, які раніше були властиві тільки дорослим, що постійно знаходяться у стресових ситуаціях. Те, що є буденним для дорослого, може спричинити стрес у дитини, якщо дорослий не може або не бажає створювати для ще незміцнілого організму спеціального режиму. Сучасна література і практичний досвід психологів указує на велику кількість випадків, коли погіршення і психічного, і фізичного здоров'я дитини пов'язано тільки з тим, що дорослі водять дитину з собою по місцях масового скупчення людей.

Деякі батьки не помічають різниці між собою і дитиною (забуваючи про те, що дитина – це не маленька копія дорослої людини, а маленька людина, яка живе і розвивається у своєму світі і вимірі, за власними законами), придушуючи її зливою інформації, непосильними для неї емоційними навантаженнями. Все це не минає безслідно – у дитини з'являються такі «дорослі» захворювання, як безсоння, виразка, коліт, мігрень. Якщо в родині негаразди і дитина постійно знаходиться в сфері спілкування батьків, тобто активно залучається як активний співучасник їхніх сварок, у дитини можуть з'явитися невротичні симптоми та інші порушення психічного і фізичного розвитку, які будуть блокувати розвиток у дитини її таланту.

Коли дитина йде до школи, різко змінюється її спосіб життя. Якщо дитина не готова до цієї зміни, школа для неї перетворюється на пекло і малий школяр поступово набирає стільки негативних відчуттів, що навіть відмовляється йти до навчального закладу.

Дитина пішла в перший клас. Ця радісна і хвилююча подія спричиняє певні труднощі. Відбувається зміна провідних видів діяльності. Нові обов'язки потребують від дитини зібраності, витрат духовних і фізичних сил. Ось чому так важливо до найдрібніших деталей продумати режим дня школяра.

Гра – явище феноменальне, вона притаманна всім дітям без винятку. Особливу значущість гра має для першокласників, оскільки це діяльність, без якої дитина шести років нормально жити і розвиватись не може. У навчальному процесі через його регламентованість не завжди є можливість забезпечити необхідні для розгортання справжньої гри умови. Йдеться про ініціативу, добровільність, спонтанність, необмежене мовне спілкування. Тому батькам учнів першого класу доцільно подбати про те, щоб у вільний від шкільних занять час діти достатньо гралися. Чим більший вибір ігор, тим легше розкрити індивідуальні можливості й обдарування кожної дитини, створити оптимальні умови для її повноцінного розвитку.

Творчо, оригінально наслідуючи дорослих, поведінку уявних персонажів, їхнє ставлення до оточення, дитина засвоює моральні норми, на чуттєвому рівні прилучається до культури середовища, що її оточує. Другий фактор, яким зумовлюється виховний вплив творчих ігор, – реальні міжособистісні стосунки дітей у процесі гри. Вони мають величезне значення для подальшого розвитку особистості, засвоєння норм поведінки в дитячому середовищі.

Бажаємо, щоб усім батькам і дітям вдалося стати щасливими в період навчання в школі, щоб труднощі і небезпечні переходи цього часу не закрили собою радості і яскравості дитинства, спілкування, навчання. Удачі всім нам!

**Опитування батьків
щодо покращення організації гарячого харчування дітей
Шановні батьки!**

Просимо Вас дати відповіді на питання, щоб покращити організацію гарячого харчування дітей.

1. Чи влаштовує Вас харчування дитини в навчальному закладі?
а) так; б) скоріше так, ніж ні; в) скоріше ні, ніж так; г) ні; д) важко відповісти.
2. Оцініть, будь ласка, як організовано харчування у навчальному закладі, який відвідує Ваша дитина:
а) відмінно; б) добре; в) задовільно; г) погано; д) важко відповісти.
3. Чи цікавитеся Ви щоденним меню в їдальні?
а) так; б) ні; в) іноді.
4. Чи обговорювалися питання якості харчування дітей під час батьківських зборів адміністрацією, педагогами навчального закладу?
а) так; б) ні; в) важко відповісти.
5. Чи харчується Ваша дитина в навчальному закладі із задоволенням?
а) так; б) ні; в) важко відповісти.
6. Чи завжди Ваша дитина з'їдає свою порцію в їдальні навчального закладу?
а) так; б) ні; в) важко відповісти
7. Які із страв, запропонованих в асортименті їдальні, **подобаються** Вашій дитині найбільше?
8. Які із страв, запропонованих в асортименті їдальні, **не подобаються** Вашій дитині найбільше?
9. Вкажіть, будь ласка, Ваші пропозиції та побажання щодо поліпшення організації харчування у закладі, який відвідує Ваша дитина

**Про результати опитування батьків здобувачів освіти,
які охоплені гарячим харчуванням у закладі освіти,
щодо організації та якості харчування школярів
«Харчування учнів 1–4 класів у закладі освіти»**

З метою вивчення пропозицій щодо надання якісних послуг з харчування 06.09. по 20.09. 2021 року проведено анонімне опитування батьків здобувачів освіти, які охоплені гарячим харчуванням в закладі освіти, щодо організації та якості харчування школярів у закладі.

В опитуванні взяли участь 104 респонденти, що складає 89,7% від загальної кількості учнів 1–4-х класів, які охоплені гарячим харчуванням. Результати анкетування можна представити наступним чином:

На запитання **«Чи влаштовує Вас харчування дитини в навчальному закладі?»** 47% (48) респондентів відповіли, що повністю задоволені харчуванням, 21% (22) респондентів зазначили, що переважно задоволені, 24% (26) респондентів відмітили, що не задоволені харчуванням учнів, а 7% (8) – вказали, що не можуть визначитися з відповіддю на поставлене питання.

На запитання **«Оцініть, будь ласка, як організовано харчування у навчальному закладі, який відвідує Ваша дитина»** 22% (23) респондентів відповіли, що на відмінно, 46% (47) респондентів вказали добре, 20% (21) респондентів задовільно, 5% (6) погано, а 7% (8) – вказали, що не можуть визначитися з відповіддю на поставлене питання.

На запитання **«Чи цікавитеся Ви щоденним меню в їдальні?»** 78% (79) респондентів відповіли, що інформацію отримують від дітей постійно, 6% (7) респондентів, що не цікавляться, а 16 % (18) опитуваних іноді отримують інформацію щодо меню.

На запитання **«Чи обговорювалися питання якості харчування дітей під час батьківських зборів адміністрацією, педагогами навчального закладу?»** 80% (81) респондентів відповіли, що інформацію отримують, 5% (6) респондентів вказали що не отримували інформацію, 15 % (17) опитуваних вказали, що не можуть визначитися з відповіддю на поставлене питання.

На запитання **«Чи харчується Ваша дитина в навчальному закладі із задоволенням?»** 48% (49) респондентів відповіли, що із задоволенням, 30% (31) респондентів вказали, що не задоволена дитина харчуванням, 22 % (24) опитуваних вказали, що не можуть визначитися з відповіддю на поставлене питання.

На запитання **«Чи завжди Ваша дитина з'їдає свою порцію в їдальні навчального закладу?»** 32% (34) респондентів відповіли, що так, 54% (55) респондентів вказали, що ні, а 14 % (15) опитуваних вказали, що не можуть визначитися з відповіддю на поставлене питання.

На запитання **«Які із страв, запропонованих в асортименті їдальні, подобаються/не подобаються Вашій дитині найбільше?»** респонденти відповіли :

Назва страви	Подобається	Не подобається
Плов	34 (30%)	8 (7%)
Запіканка	14 (12%)	18 (16%)
Компот, узвар	12 (10%)	Див напої без цукру
Горохове пюре	7 (6%)	23 (20%)
Картопляне пюре	31 (27%)	3 (2.5%)
Курячі нагетси/ котлети	41 (35%)	3 (3%)
Каша гречана	38 (33%)	7 (6%)
Сік	18 (16%)	–

Салат з буряку та ароматної олії	9 (8%)	11 (9%)
Салат з капусти, моркви	18 (16%)	3 (2,5%)
Омлет	9 (8%)	7 (6%)
Йогурт	5 (4%)	–
Рибні нагетси	13 (11%)	Див страви з риби
Бананова запіканка	2(2%)	4 (3,4%)
Куряче філе запечене з орегано	5 (4%)	–
Печеня по–домашньому	10 (9%)	2 (2%)
Каша пшенична	15 (13%)	5 (4%)
Салат з свіжої капусти та квашених огірків	8 (7%)	4 (3,4%)
Салат з капусти, моркви та зеленого горошку	5 (4 %)	5 (4%)
Салат з моркви та імбирем	5 (4%)	6 (5%)
Напої без цукру		20 (17 %)
Страви з риби		49 (42%)

Батьками дітей були внесені пропозиції , щодо покращення харчування до яких ми прислухаємось і в найближчий час скористаємось на практиці:

приготування перших страв; включити до меню макаронні вироби та деякі страви з меню дитячого садочка; готувати оладки.

Деякі з пропозицій ми не можемо взяти до уваги, оскільки це суперечить нормативно–правовій документації щодо організації харчування в закладах освіти.

1. Додавати цукор в напої ;
2. Обмежити/ не готувати страви з риби ;
3. Додати в раціон ковбасні вироби ;
4. Виключити з меню бобові ;
5. Готувати більше страв з картоплі ;

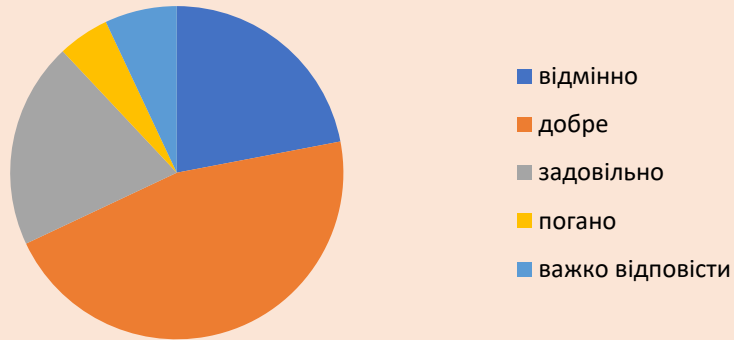
Перелік нормативних документів:

Наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205 "Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти";

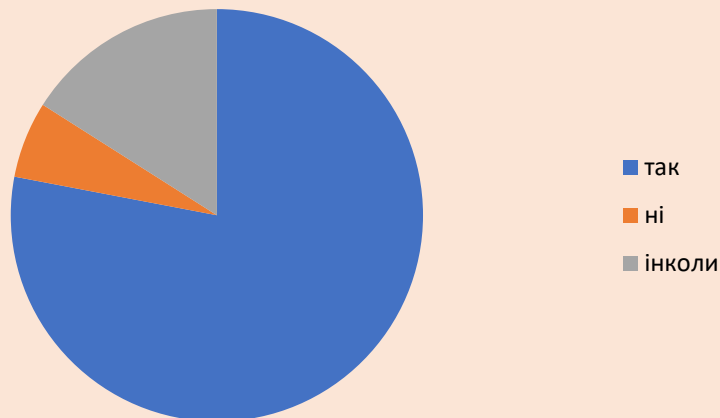
ПОСТАНОВА від 24 березня 2021 р. № 305 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку»

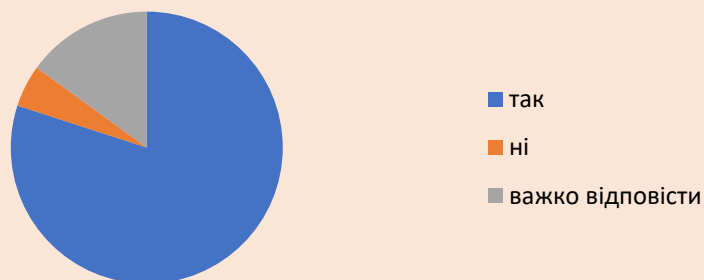
Оцініть, будь ласка, як організовано харчування у навчальному закладі, який відвідує Ваша дитина

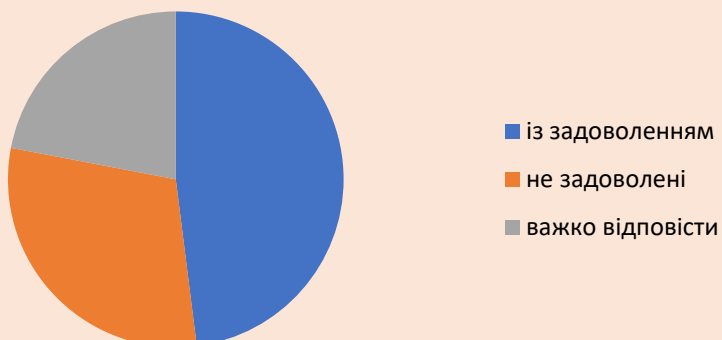
Чи цікавитеся Ви щоденним меню в їдальні?

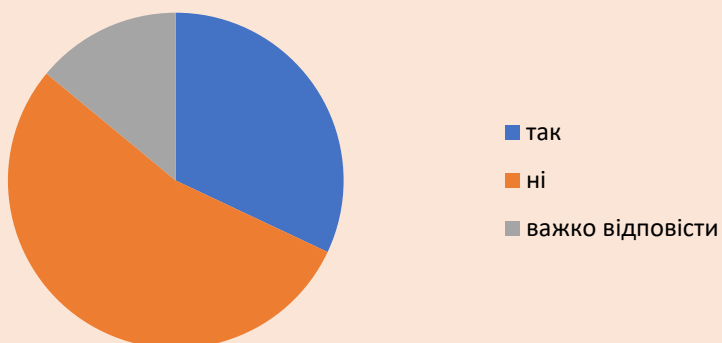
Чи обговорювалися питання якості харчування дітей під час батьківських зборів адміністрацією, педагогами...

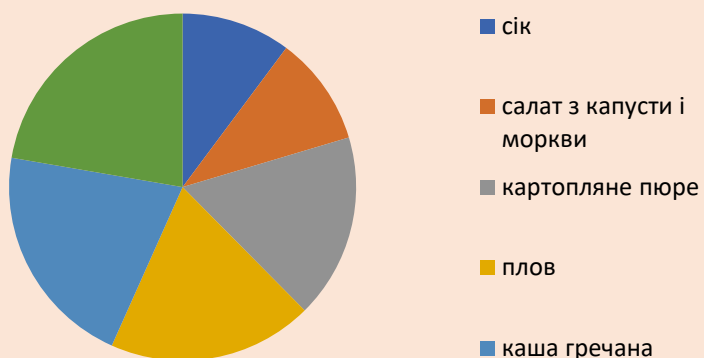
Чи харчується Ваша дитина в навчальному закладі із задоволенням?

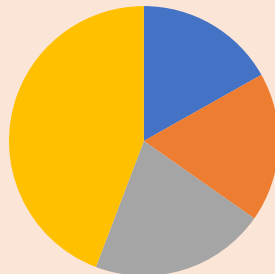
Чи завжди Ваша дитина з'їдає свою порцію в їдальні навчального закладу?

Які із страв, запропонованих в асортименті їдальні, подобаються Вашій дитині найбільше?

Які із страв, запропонованих в асортименті їдальні, не подобаються Вашій дитині найбільше?

- запіванка
- напої без цукру
- горохове пюре
- страви з риби

Пропозиції та побажання щодо поліпшення організації харчування у закладі

- Приготування перших страв
- Включити до меню макаронні вироби
- Включити до меню шкільної їдальні деякі страви з меню дитячого садочка
- Готувати оладки

Додаток II

Вплив батьківських установок на розвиток дітей

Негативні установки	Позитивні установки	
	Подумай про наслідки	І вчасно виправи
Скажи так: „Не слухатимешся, з тобою ніхто не товаришуватиме...”	Замкнутість, відчуженість, безініціативність, догідливість, прихильність до стереотипної поведінки.	„Будь собою, в кожного є друзі!”
„Горе ти моє”	Почуття провини, низька самооцінка, вороже ставлення до оточення, відчуження, конфлікти з батьками.	„Щастя моє, радість моя”

„Плаксій – скиглій!”	Стимулювання емоцій, внутрішня озлобленість, тривожність, глибоке переживання навіть незначних проблем, підвищене емоційне напруження, страхи.	„Поплач, буде легше”
„От дурний, усе хотів роздати..”	Низька самооцінка, жадібність, труднощі в спілкуванні з однолітками, егоїзм	„Молодець, що ділишся з іншими!”
„Не твоя справа!”	Низька самооцінка, затримка в психічному розвитку відсутність своєї думки, боязкість, відчуженість, конфлікти з батьками.	„А ти як вважаєш?”
„Одягайся тепліше захворієш!”	Підвищена увага до свого здоров’я, Тривожність, страхи, частіші простудні захворювання.	„Подивись, яка на дворі погода? Будь здоровий.”
„Ти зовсім твій тато (мама)..”	Труднощі у спілкуванні з батьками, ідентифікація з батьківською поведінкою, неадекватна самооцінка, впертість, повторення поведінки одного з батьків.	„Тато – чудова людина”. „Мама у вас розумниця”
„Нічого не вмєш робити, незграба!”	Невпевненість у своїх силах, низька самооцінка, страхи, затримка психічного розвитку, безініціативність, низька мотивація до досягнення мети.	„Спробуй ще, тобі обов’язково вдасться!”
„Не кричи так, оглухнеш!”	Прихована агресивність, підвищена психоемоційна напруженість, конфліктність	Кажі мені на ушко, давай ошепочемось!”
„Вередливе дівчисько, усі вони капризулі!” (Хлопчикові про дівчинку) „негідник, усі хлопчиська забіяки” (дівчинці про хлопчи–ка)	Порушення в психосексуальному розвитку, ускладнення в між статевому спілкуванні, труднощі у виборі друга протилежної статі.	„Усі люди рівні, але водночас жоден не схожий на іншого ”
„Нечепура, бруднуля ”	Відчуття провини, страхи, неухважність до своєї зовнішності, халатність у виборі друзів	„Як приємно на тебе дивитися, коли ти чистий та акуратний”
„Ти поганий кривдиш маму, я від тебе піду до іншої дитини!...”	Почуття провини, страхи, тривожність, відчуття самотності, порушення сну, відчуженість від батьків, „втеча” у себе або „втеча від батьків”	„Я ніколи тебе не залишу, ти – найкращий”
„Життя дуже важке: виростеш – дізнаєшся!...”	Недовірливість, боягузтво, безвільність, покірність долі, невміння долати перешкоди, схильність до нещасних випадків, підозріливість, песимізм	„Життя цікаве і прекрасне. Все буде добре ”

„Геть з—перед моїх очей, стань у куток!”	Порушення взаємин з батьками, „Втеча” від них, потайність, недовіра, озлобленість, агресивність	„Йди до мене, з’ясуймо все разом!”
„Не їж багато солодкого, зуби болітимуть і будеш гладким!”	Проблеми із зайвою вагою, хворі зуби, самообмеження, низька самооцінка, неприйняття себе.	„Їж на здоров’я!”
„Усі люди підлі, сподівайся тільки на себе!”	Труднощі в спілкуванні, підозріливість, завищена самооцінка, страхи, проблеми над контролю, відчуття самотності й тривоги	„На світі багато добрих людей, готових тобі допомогти...”
„Ой ти, бридке каченя! І в кого ж ти такий некрасивий”	Невдоволення зовнішністю, сором’язливість, відчуття беззахисності, низька самооцінка	„Як ти мені подобаєшся!”
„Не можна нічого самому робити, питай дозволу у старших”	Боязкість, страхи, невпевненість у собі, безініціативність, страх старших, несамостійність, нерішучість, залежність від чужої думки, тривожність	„Сміливіше, ти все можеш сам!”
„Завжди не вчасно, зачекай”	Відчуженість, потайність, зайва самотність, відчуття беззахисності, непотрібність, „відхід” у себе, підвищена психоемоційна напруження	„Дай—но я тобі допоможу”
„Нічого не бійся, нікому не поступайся, всім давай прочухана!”	Відсутність самоконтролю, агресивність, відсутність поведінкової гнучкості, труднощі в спілкуванні, проблеми з однолітками, відчуття вседозволеності.	„Будь стриманий поважай людей”

Пориньмо у Всесвіт батьківської любові!

Батьки і діти – це любов і сльози,
Це вічне щастя і одвічний біль,
Це – сонце і тепло, сніги й морози,
Мед на уста й на вічні рани сіль.
Як на троянді – колючки і квіти,
Так і в житті є радість і печаль.
Високі мрії й дуже різні діти...
Чому таке трапляється, на жаль?
Всім хочеться все мати в ідеалі,
Причому, водночас і без зусиль.
Щоб щастя без труда й печалі
Пливло саме у руки звідусіль.
Та у житті такого не буває,
Й запам'ятати треба, в чому річ:
Зоря щаслива лиш тоді засяє,
Якщо трудитись будеш день і ніч.
А діти – це і щастя, і турбота,
Відповідальність і тривога теж,
Без відпочинку й вихідних робота,
Любов така, яка не має меж.

Кажуть, діти – дорогоцінність, а ще більша
дорогоцінність їх виховати, процес виховання –
безперервна робота серця, розуму і волі батьків.
Усі ми вважаємо себе люблячими батьками, і це
природно. Ми дійсно любимо своїх дітей. Сьогодні
ми з вами повинні усвідомити те, що ваша любов
принесе дитині більше щастя, якщо вона буде
постійно бачити і відчувати її.

**«Наші діти – це наша старість. Правильне виховання
– це наша щаслива старість, погане виховання – це
наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша
провина перед іншими людьми, перед усією
країною»**

Запрошую вас попрацювати з тестом «Які ви батьки?»

Проаналізуйте свій результат.

https://docs.google.com/forms/d/1PTw5RRkLg_iQYTFQyx7nhFFszL98ZTOvX0Sjlwwzms/edit

Усі ми - діти своїх батьків, а зараз і самі є батьками. Усі ми любимо своїх дітей. Але батьки мають не тільки любити своїх дітей, а й давати їм право на помилки та самостійний вибір. Турбота про дітей зовсім не означає, що їх треба захищати від будь-яких самостійних кроків. Кожна проблема, яка виникає в житті дитини, - це, насамперед, проблема батьків. Ваша любов та ваше ставлення до дитини визначають те, як ваші діти будуть справлятися з більшістю своїх проблем. Можливо, ми щось робимо не так? Або, чого ми взагалі не робимо для того, щоб наші діти могли з повагою впевнено сказати: «Мої батьки люблять мене».

Пропоную переглянути притчу «Не продаємо...»

Зробіть висновки після перегляду.

<https://www.youtube.com/watch?v=T7LCyopGnNY>

Вищим проявом любові у стосунках з рідними є любов безумовна, коли ми приймаємо інших такими, якими вони є. *Безумовно приймати дитину* – означає любити її не за те, що вона красива, розумна, слухняна, добре навчається, а просто за те, що вона є! Дитина повинна відчувати, що вона залишається для батька, матері любимою незалежно від її оцінок, успіхів-неуспіхів, поведінки, наявності-відсутності таланту тощо: **«Я тебе люблю і приймаю тебе такою, якою ти є».**

Деякі батьки думають, що проводять час разом з дитиною, однак в дійсності вони просто живуть під одним дахом Вони в одному і тому ж будинку, в один і той же час, але вони не разом. **Коли ви сидите поруч зі своєю дитиною і приділяєте їй двадцять хвилин без роздільної уваги, то ви даруєте один одному двадцять хвилин життя.** Ці двадцять хвилин не повторяться ніколи; ми даруємо один одному наші життя. Це могутній емоційний засіб передачі любові. **Пам'ятайте про це!**

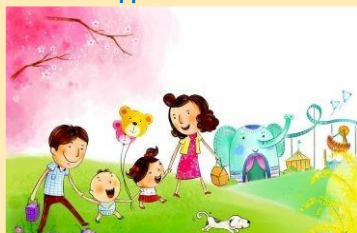

Статистичні дані:

Дитина в середньому має в день тільки 12 з половиною хвилин на спілкування з батьками. Із цього часу вісім з половиною хвилин батьки відводять на різноманітні зауваження, суперечки з дітьми. На довірливе, дружнє спілкування залишається 4 хв.

У середньому дитина за день одержує 468 негативних зауважень і лише 32 позитивних.

Є над чим замислитись?

Запрошую до перегляду відеоролика «Хочу бути телевізором»

Для перегляду натисніть на посилання

<https://drive.google.com/file/d/17H9wnJ06wJ0aZlC66ONhL797DxhghyCl/view?usp=sharing>

- Що ви відчували по відношенню до хлопчика?
- Що відчували по відношенню до батьків?
- Як, на вашу думку, що є найважливішим для дитини?

Родина, рід...Які слова святі!
Вони потрібні кожному в житті.
Бо всі ми з вами ніжні гілочки
На дереві, що вже стоїть віки
Це дерево – наш славний родовід,
Це батько, мати, прадід твій і дід...

**Нашу зустріч хотілося б
закінчити відомою притчею.**

*"Йде перехожий і бачить –
люди щось будують.*

"Що ти робиш?" –

запитує він одного будівельника.

"Я укладаю цеглини", – відповідає той.

"А ти, що робиш?" – запитує він другого.

"Я будую стіну", – відповідає другий.

"А ти, що робиш?" – запитує він третього.

"Я будую Храм", – відповів робітник.

Коли ми будуємо "дім", у якому буде жити наша дитина, треба піклуватися про якості окремих цеглин і правильність їх укладки. Не треба забувати, що ми будуємо Храм її життя і долі. І від нас залежить, на скільки цей Храм буде наповнений світлом радості і важливими людськими цінностями.

8 батьківських прогріхів, через які може зруйнуватися доросле життя дітей

**Зверніть увагу, які негативні
моменти неодмінно позначаються на
всьому житті дитини.**

*Кожен відповідальний батько чи мама
намагається зробити все, щоб їх дитина
виросла щасливою і успішною, але так
виходить не завжди. Діти осмислюють
події, свідками та учасниками яких вони є.
Все це створює їх картину світу, накладає
відбиток на їх подальше життя.*

1. Відсутність знаків любові до дитини

Дитинство

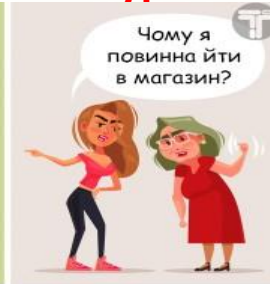
Доросле життя

- Страждає самооцінка, через що вона не любить себе. Як наслідок, деякі в дорослому віці намагаються переробити себе за допомогою пластичних операцій.
- Інші намагаються побудувати життя, діючи якраз навпаки, і віддають всю свою любов і турботу дітям, але в результаті ці спроби виллюються в гіперопіку, а відтак їхні діти теж будуть нещасними.

2. Занадто багато турботи

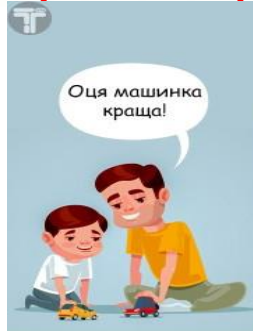
Дитинство

Доросле життя

З таких людей виростають дорослі діти, у яких виникають проблеми у стосунках. Їм здається, що цілий світ повинен крутитися навколо них. Стосунки з іншими людьми не складаються, бо вони не навчилися приймати рішення, а залишаються заціклені на собі. Вони можуть зовсім не зважати на інших людей, в тому числі й на своїх партнерів і родичів, а це неминуче веде до конфліктів.

3. Прийняття рішень за дитину

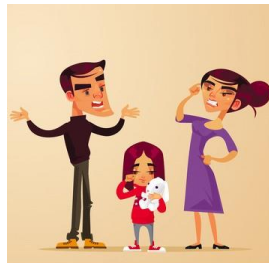
Дитинство

Доросле життя

Нездатність робити вибір призводить до того, що така людина буде чекати, що за неї будуть приймати всі рішення. Але рано чи пізно це доведеться робити самому, а отже, людина зіткнеться з великою проблемою. Їй буде важко знайти своє місце в житті, адже така людина навіть не знає, що їй для цього потрібно.

4. Постійні сварки в родині

Сім'я батьків

Своя сім'я

Такі люди в дорослому житті будуть намагатися всіляко уникати конфліктів або навпаки зриватися на інших. У дівчинки в майбутньому може з'явитися неусвідомлене бажання показати, що вона сильніша за чоловіка, вона буде намагатися його принизити, помститися батькові за маму. Нерідко юнаки з таких сімей повторюють лінію поведінки свого батька щодо дружини.

5. Вимога від дитини того, чого вона не може

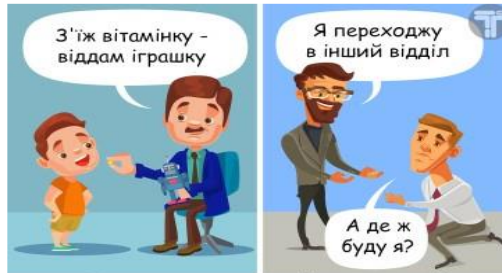

Дитинство

Доросле життя

•З такою людиною в дорослому житті неможливо спокійно жити, адже так званий «синдром відмінника» змушує її постійно гнатися за успіхами. Якщо вона не отримує найкращого результату, то вважає себе нещасною невдахою. З такою людиною досить важко вжитися, бо така її поведінка не дає бути щасливою не тільки їй, але і її сім'ї.

6. Спроби зробити «зручну» дитину

Зручна дитина

Несамостійна доросла людина

•У таких дітей навряд чи виникне бажання стати успішною людиною. Вони часто виявляються абсолютно нездатними до самостійного життя. До того ж відсутність розуміння самого себе і своїх бажань прирікає вже дорослу людину на проблеми зі здоров'ям і схильність до різних залежностей.

7. Відсутність батьківської уваги

Дитинство

Доросле життя

•Хлопчик може поводитися зі своїми дітьми так само, як його батько поведився з ним. А у дівчаток часто бувають проблеми з вибудовуванням стосунків із протилежною статтю. Це стається тому, що жінки частіше будують стосунки з чоловіками, схожими на тата. Їм хочеться побудувати щасливу сім'ю, але пережитий в дитинстві досвід змушує відчувати страх і недовіру щодо чоловіків.

8. Знецінення почуттів дитини

**Знецінення
почуттів**

**Емоційний
зрив**

• Те, наскільки людина розуміє свої емоції і може їх контролювати, прямо пов'язано з тим, наскільки повноцінна її особистість. Це також важливо для вміння приймати обдумані рішення. У дорослому житті такі люди не можуть проявляти свої почуття і емоції, вони неусвідомлено гасять в собі гнів доти, поки не відбувається емоційний вибух.

**А ви згодні,
що дитинство накладає
серйозний відбиток на
доросле життя?**

*Не робіть за мене те, що я у змозі зробити
для себе сам.
Я можу продовжувати використовувати вас
як прислугу.*

*Не вимагайте від мене негайних пояснень.
Я іноді й сам не знаю, чому поводжусь так,
а не інакше.*

*Не піддавайте занадто великому
випробуванню мою чесність.
Будучи заляканий, я легко перетворююся
на брехуна.*

*Нехай мої страхи та побоювання не
викликають у вас занепокоєння.
Інакше я буду боятися ще більше.
Покажіть мені, що таке мужність.*

*Не давайте обіцянок, яких ви не зможете
виконати, – це похитне мою віру у вас.*

*Не чіпляйтесь до мене та не гарчіть на мене,
а то я буду захищатися, прикидатися глухим.*

*Не захищайте мене від наслідків власних
помилоч. Я, як і ви, учусь на власному досвіді.*

*Не забувайте: я люблю експериментувати, не
лайте, якщо розібрав нову машинку (іграшку),
допоможіть мені її зібрати.*

Не поправляйте мене у присутності сторонніх людей, поговоріть зі мною пізніше, наодинці.

Не намагайтесь від мене відгородитись, коли я поставив відверті запитання. Якщо ви не будете на них відповідати, я взагалі перестану ставити їх вам і буду шукати інформацію десь на стороні.

*Не турбуйтеся, що ми проводимо разом занадто мало часу.
Для мене важливо, як ми його проводимо.*

*Не лякайте мене ременем, кийком....
Це привчить мене до того, що враховувати
треба тільки силу.*

*Я відчуваю, коли вам важко та складно.
Не ховайтесь від мене.
Довіряйте мені – і я буду довіряти вам.*

Любіть мене!!!

“Батьківська любов”

*Чарівні ілюстрації
української художниці
які розтоплять ваше
серце*

*Ні для кого не таємниця, що у
тата з донькою завжди є
особливий зв'язок. Українська
художниця Сніжана Сош створила
серію акварельних ілюстрацій, які
демонструють усю магію та
красу цих стосунків*

*Щато змалку вчить доньку
бачити “невидимих людей”*

Три затишні ведмедики

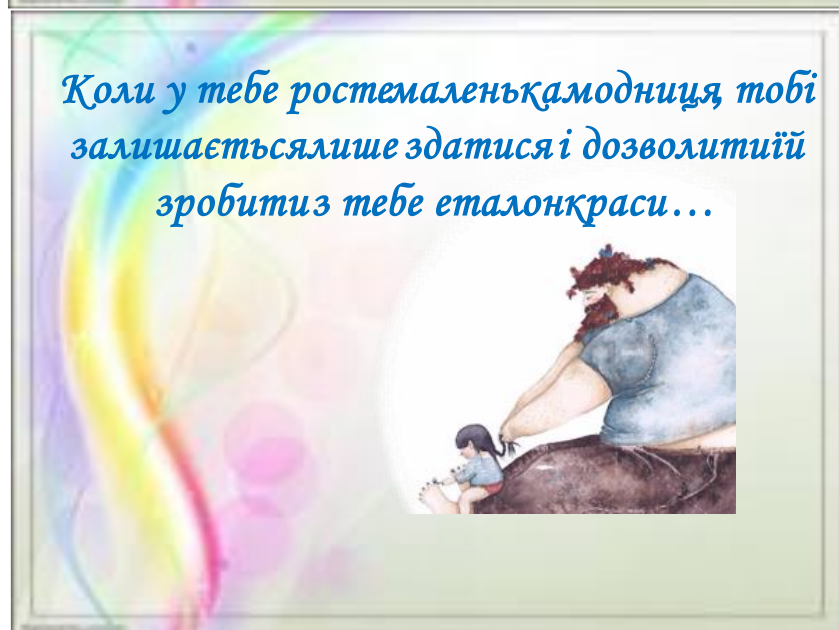
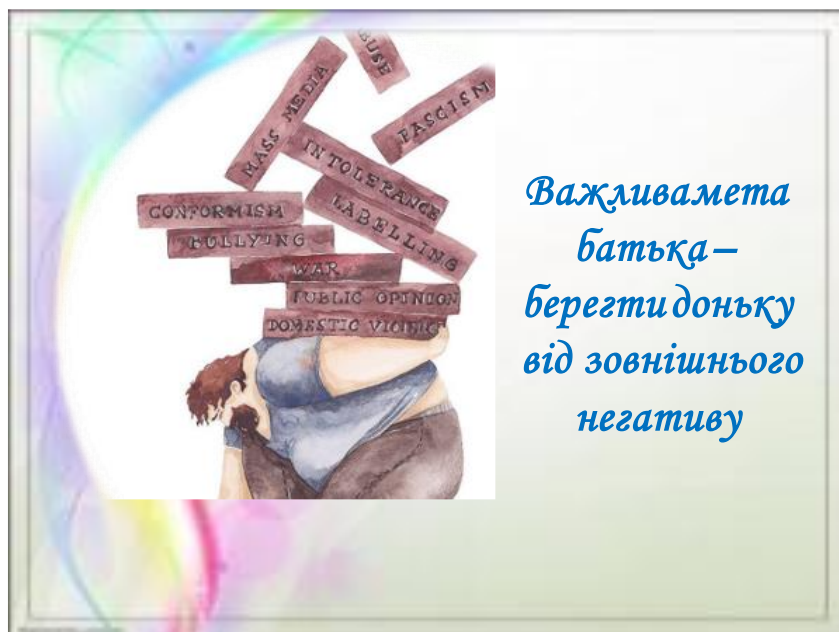

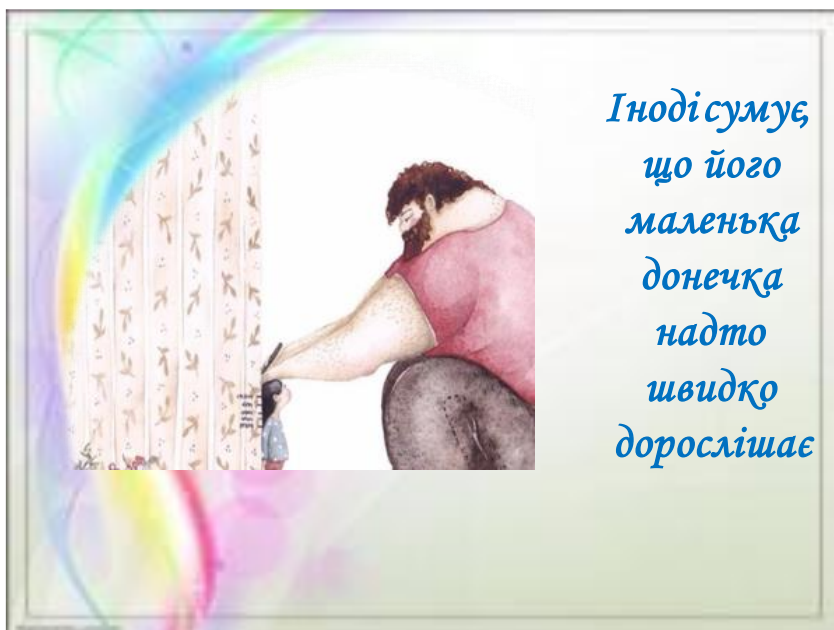
*Жіноча підтримка
дуже важлива
Навіть найсильніші
та наймужніші іноді
почуваються
сумними, слабкими
та незахищеними
Усі ми люди...*

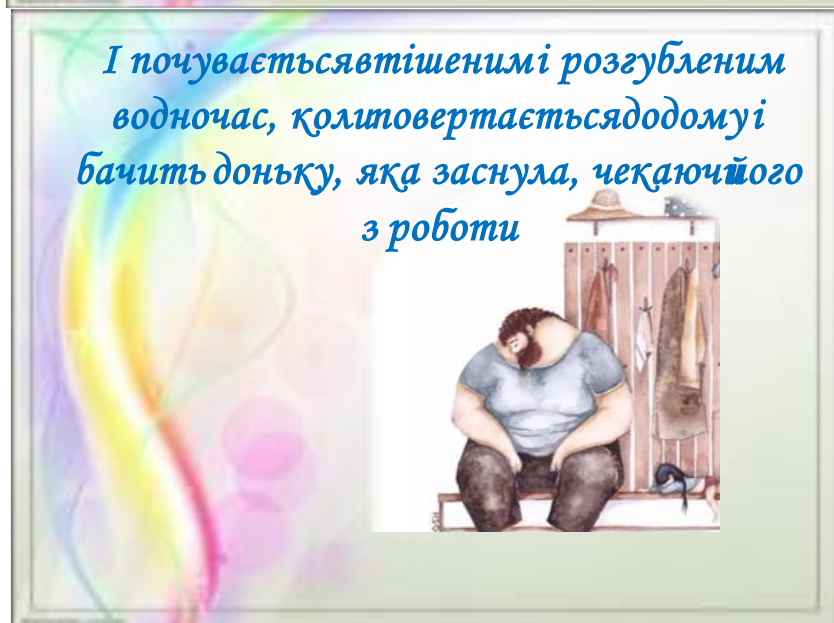
*Він завжди поруч.
Він – її тінь...*

*Іноді сумує
що його
маленька
донечка
надто
швидко
дорослішає*

*І почувається втішеним і розгубленим
водночас, коли повертається додому і
бачить доньку, яка заснула, чекаючи його
з роботи*

*Адже любов рідних –
найкраще що є у цьому
світі*

Вітаю учасників квесту “Освіченість батьків - успіхи дитини”

Надто складно передбачити майбутнє дітей, покласти на школу відповідальність забезпечити їх знаннями і вміннями на все життя. Нестабільність світу, інтенсивність соціально-економічних і технологічних змін зумовлюють потребу вчитися впродовж життя. Тому одне з найважливіших завдань – навчити дитину вчитися. Світ, у якому доведеться жити сучасним дітям, змінюється вчетверо швидше, ніж наші школи. Бажаючи допомогти дитині у навчанні, слід запастися терпінням, але щодня діяти наполегливо. Відразу передати дітям зернину своїх знань – неважко і приємно.

Сучасне життя спонукає нас до пошуку нових методів і форм у роботі як з дітьми так і з вами, шановні батьки. У нас з вами спільна мета - щоб виховання і навчання дітей мало позитивний результат. Досягти позитивних результатів у вихованні і навчанні дітей можна лише у співпраці. Тому мені хочеться, щоб ви відчули теплоту, згуртованість та приємні емоції.

Сьогодні запрошую взяти участь у квесті. Квест (від англ. quest — пошук) — жанр інтелектуально -логічних ігор. Гра полягає в розгадуванні різноманітних загадок, пошуку відповідей на запитання, виконанні завдань. Він є однією із найсучасніших інтерактивних форм роботи, що дає змогу створити інформаційний простір, де кожен може самостійно набувати знань і навичок, сприяє згуртованості.

1 завдання

«Пам'ятні місця Черкащини»

Кожна людина завжди з великою любов'ю і душевною теплотою згадує місце, де народилася, де минуло її дитинство, те родинне вогнище, де живуть мама, тато, дідусь і бабуся, де починається її рід. Отже, перше завдання.

<https://learningapps.org/display?v=p54se26mn21>

2 завдання

«Продовжіть прислів'я»

Знати свій рід, берегти пам'ять про нього – це наш громадський обов'язок. І як кажуть: «Доки існує життя на землі, доти роду нема переводу». Важко переоцінити вплив сім'ї, родини на розвиток, навчання і виховання дитини. Від народження дитини і до кінця свого життя батьки турбуються про долю дітей. Мати не тільки береже, а й навчає усьому: охайності, працьовитості... батько – захисник роду, годувальник сім'ї. Батькове слово – закон. Це було відомо здавна і знайшло своє відображення у крилатих фразах, афоризмах, у багатьох піснях, примовках, прислів'ях говориться про це. Пропоную вам виконати наступне завдання.

<https://learningapps.org/display?v=puyf3op4a21>

3 завдання

«Чи знаєте ви українські народні казки?»

Раз казала мені мати:

«Можеш мов багато знати,
Кожну мову шанувати,
Та одну із мов усіх
Щоб у серці ти зберіг».
В серці ніжну і погідну
Збережу я мову рідну!

Є скарби, заховані в землі, але є і такі, що розгашовані на поверхні і передаються з покоління в покоління чаруючи людську душу. До таких скарбів належать й українські казки. В наступному завданні пропоную перевірити, чи знаєте ви українські народні казки, які читаєте своїм дітям.

<https://learningapps.org/display?v=p7vjv961a21>

4 завдання

«Додайте слово»

Сім'я - це місце, де діти дізнаються про навколишній світ і вчаться розуміти свої почуття, вимовляють перші слова й роблять перші кроки. Діти повинні знати про те, що сім'я дуже важлива та значуща в їхньому житті.

Упевненість у собі й почуття захищеності допомагають їм витримувати й долати реалії життя. Розмова з дітьми про роль сім'ї та моральних цінностей батьків, а також їх практична демонстрація – це основні способи розкрити перед дітьми величезне значення сім'ї. Отож ще одне завдання.

<https://learningapps.org/display?v=ps9tjmaa21>

5 завдання

«Незакінчене речення»

«Виховуйте своїм прикладом», – імовірно, найкраща, проста й найбільш всеосяжна порада про виховання дітей. Діти уважно придивляються до поведінки батьків. Перші уявлення про справедливість, честь, обов'язок дитина дістає не стільки зі слів батьків, скільки з спостережень за їхніми вчинками. Тому поведінка батьків, їхня свідомість і відповідальність, життєве кредо і є головним фактором успішного виховання дітей.

В сім'ї в процесі спілкування дітям передається світогляд батьків. Батьки щоденним особистим прикладом прищеплюють дітям свої стереотипи свідомості і поведінки, до чого і зводиться суть всякого виховання. В "домашній школі" проходить підготовка до найважчої і складної професії на землі – матері і батька. Тому тільки саморозвиток, самовдосконалення, постійна робота батьків над собою створюють в сім'ї необхідну для нормального розвитку дітей атмосферу. Запрошую виконати останнє завдання.

<https://learningapps.org/display?v=pph0r2dbt21>

Шановні наші батьки, Ваші діти є гордістю нашого закладу. Ми високо цінуємо Ваше батьківське піклування, підтримку та небайдуке ставлення до нагальних потреб. Сподіваємось, що й надалі спільними зусиллями ми будемо успішно працювати над вихованням майбутньої еліти нашої держави. Бажаємо Вам міцного здоров'я, життєдайної енергії, мудрості й терпіння у благородній справі виховання дітей! Ми велика родина – родина однієї великої української сім'ї родом з дитинства!

***БАЖАЮ ВСІМ МИРУ,
ЩОБ КВІТИ ЦВІЛИ,
ЩОБ ЖИТО БУЯЛО
І ДІТИ РОСЛИ!***

**Дякую всім за активну участь у квесті!
До нових зустрічей!**

5 чудових мультиків зі змістом про стосунки батьків та дітей

Іноді,
щоб зрозуміти
наскільки ми цінні
один для одного не треба слів. Буває досить
погляду, обіймів і просто провести час разом і
подивитися хороший мультфільм. Ми підібрали
для вас 5 чудових мультфільмів
про справжні цінності у стосунках
батьків і дітей
з глибоким змістом.
Приємного
перегляду!

ПАЙПЕР (ПТАШКА ПІСОЧНИК)

<https://www.youtube.com/watch?v=6zFHgQKx52Y>

Приголомшлива нова короткометражка, в якій головний
герой – пташка – пісочник. Пайпер ще маленька і не знає, що їжу
потрібно добувати. Мама вчить її як це робити своїм
прикладом, підштовхуючи крихітку до води. Це розповідь про
маленьку історію успіху зі злетами і падіннями до якого призвело
правильне ставлення батьків.

НІКОЛИ НЕ ЗАДАВАЙСЯ!

https://www.youtube.com/watch?v=y9KHBVdfQmE&feature=emb_logo

Відео розповідає нам історію про батька, який все життя
готував і продавав сир, та його донечку. Дівчинка ще з
маленького віку допомагала татові. Вона разом з ним
переживала радості і печалі, і особливо засмучувалася,
коли той приїжджав з чергового конкурсу
кулінарів без головного призу.
Минув час, і батько побачив у чому
його справжня перемога.

МІСЯЦЬ

<https://www.youtube.com/watch?v=K2nMOGI>

Мультфільм

був номінований на «Оскар»

як кращий короткометражний анімаційний фільм.

Маленький хлопчик Бамбіно разом зі своїми татом і дідусем опівночі на дерев'яному човні відправляється в незвичайну подорож по океану: хлопчик вперше дізнається, якою незвичайною справою займається його сім'я. Тепер Бамбіно повинен вибрати шлях у житті: батька, діда або знайти свій власний.

ТОЧНО ТАК САМО

<https://www.youtube.com/watch?v=kQitK32mGJQ>

Короткометражний мультфільм

«Alike» від двох іспанських аніматорів Daniel Martinez Lara і Rafa Cano Mendez – про те, чому ми вчимо дітей і на що вони приречені, якщо йдуть виключно «правильним» шляхом. Робота вже удостоєна 64 нагород по всьому світу.

БАТЬКО І ДОЧКА

<https://www.youtube.com/watch?v=nDG3Hv1pxyE>

Цей мультфільм фільм для дорослих, знятий 2000 року Майклом Дадоком де Уїтом, отримав понад 20 престижних премій і нагород, в тому числі BAFTA і «Оскар» за кращий анімаційний короткометражний фільм. Дівчинка втрачає батька, але пам'ятає про нього все життя. Це історія про справжню любов.

«ЗОЛОТІ ПРАВИЛА ВИХОВАННЯ

ЩАСЛИВИХ ДІТЕЙ»

Правило 1. Стимулюйте інтелект дитини.
Створивши сприятливі умови, можна підвищити розумовий розвиток дитини.

Правило 2. Формуйте самоповагу.

Необхідно розвивати в дитини такі здібності, прищеплювати такі навички, котрі б вирізняли її з-поміж інших, викликали б повагу ровесників і дорослих. Діти мають знати, що успіх, майбутній добробут залежить від них самих. І ще: у кожної дитини має бути хороший друг. Батьки спрямовують цю дружбу і зміцнюють її.

Правило 3. Навчіть дитину спілкуватися.

Є 6 умов, за яких у дитини виробляються корисні навички: щира любов до батьків (дає відчуття захищеності); приязне ставлення до навколишніх (не лише до близьких та рідних); зовнішня привабливість (одяг, манери); можливість спостерігати правильне спілкування (поведінка батьків, учителів, ровесників); висока самооцінка, а звідси – впевненість у собі; середній (як мінімум) запас слів; вміння підтримувати розмову.

Правило 4. Пильнуйте, щоб дитина не стала "залежною" від комп'ютера чи телевізора.

Телевізор, комп'ютер, як злі чаклуни, здатні красти в дитини години, дні й роки. Надмірне сидіння перед телевізором чи комп'ютером гальмує в дітей розвиток мовлення. Діти стають нервовими, миттєво реагують дією, не намагаючись осмислити та обговорити події. Потрібно залучити дітей до занять спортом, музикою, читанням, корисною роботою.

Правило 5. Виховуйте відповідальність, порядність.

Не тільки пояснюйте, що таке добре, а що – погано, а й закріплюйте гарні звички, карайте занегідні вчинки, тільки не різкою. За приклад дитині має слугувати гідна поведінка батьків, а пізніше ровесників.

Правило 6. Навчіть дитину шанувати сім'ю.

Щоб виростити ніжних і люблячих дітей, оточіть їх піклуванням, ласкою з перших днів життя. Діти мають бачити все тільки добре та розуміти "хочу" і "треба".

Любов і повага між членами родини краще за будь-яку лекцію дадуть зрозуміти дитині, що сімейне життя – це, насамперед, рівноправність у стосунках, відповідальність перед коханою людиною, бажання зробити для неї добро, виявляти ніжність та взаємну повагу.

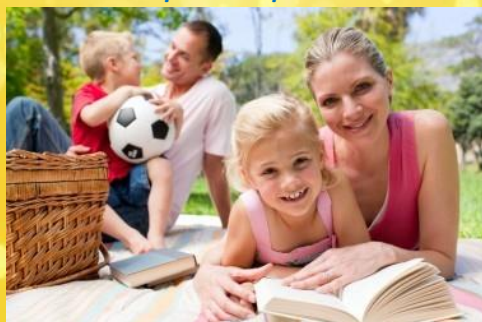
Правило 7. Живіть у хорошому оточенні.

Друзі, яких виберуть собі ваші діти, впливатимуть на їхні моральні орієнтири, поведінку.

Правило 8. Будьте вимогливими.

Діти з високою самооцінкою, почуттям власної гідності, вмінням робити щось краще за інших виховуються, як правило, у сім'ях, де до них ставлять високі вимоги: дотримуватися порядку у домі, організувати своє дозвілля, гідно поводитися. Не будьте тиранами. Запам'ятайте, що відповідальними, розумними й слухняними діти стають не одразу. На це треба витратити роки.

Правило 9. Привчайте дитину до праці.

Але без примусу. Подбайте, щоб вони набули трудових навичок, подбайте, щоб їхнє життя було заповнене цікавими і корисними справами.

Правило 10. Не робіть за дітей те, що вони можуть зробити самі.

Нехай все перепробують, вчаться на власних помилках. Беруть участь у сімейних нарадах. Нехай якнайраніше привчаються робити щось для інших, особливо, те, що в них добрвходить.

Катерина Яценко,

директор Степанківського ліцею – опорного закладу загальної середньої освіти Степанківської сільської ради Черкаського району Черкаської області;

Тетяна СИДОРЕНКО,

заступник директор з навчально-виховної роботи Степанківського ліцею – опорного закладу загальної середньої освіти Степанківської сільської ради Черкаського району Черкаської області

СПІВПРАЦЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ З БАТЬКІВСЬКОЮ ГРОМАДОЮ ЩОДО ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Патріотизм – це, образно кажучи, сплав почуття й думки, осягнення святині – Батьківщини – не тільки розумом, а й передусім серцем...

Патріотизм починається з любові до людини.

Патріотизм починається з колиски

Василь Сухомлинський

В умовах українських реалій, коли держава ціною життя Героїв Небесної Сотні, зусиллями воїнів Збройних сил України, українських військових добровольців, загонів територіальної оборони, волонтерів та простих українців відстоює свободу і територіальну цілісність, пріоритетного значення набуває національно-патріотичне виховання молоді.

Таке виховання включає розвиток любові до своєї країни, національної свідомості й гідності; дбайливе ставлення до рідної мови, культури, традицій; відповідальності за природу; потреби зробити свій внесок у долю Батьківщини.

Патріотизм – це найбільше глибоке людське почуття, відданість і любов до Батьківщини, свого народу, гордість за минуле і сьогодення, готовність до захисту своєї держави.

Події в Україні, пов'язані з російською агресією, зумовили актуальність виховання молоді в дусі патріотизму, відданості загальнодержавній справі, зміцнення країни та активній громадянській позиції.

Педагоги розуміють важливість того, що ліцей для дитини є центром становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність самовіддано розбудовувати нашу державу, як незалежну, демократичну, суверенну та правову, сприяти становленню злагоди і миру в суспільстві.

Сьогодні, в умовах російської агресії, виховна робота закладу освіти спрямована на посилення патріотичного виховання молоді – формування нового українця, що діє на основі національних цінностей, прагне забезпечити європейську якість життя.

Педагогічний колектив міцно дає новий імпульс патріотизму, формуванню в ліцеїстів громадянської свідомості, моральної і правової культури особистості, розквіту національної самосвідомості. Національна свідомість – є невід’ємною складовою патріотизму.

Ситуація, яка склалася сьогодні, сколихнула українську націю, підняла на високий щабель національно-патріотичну свідомість. Ми відчули, що патріотизм набув особливого значення і своїми діями утверджуємо любов до Батьківщини і людей, спільними зусиллями намагаємося відроджувати духовність, моральність, виховуємо бережливе ставлення до природних скарбів і національних надбань нашого народу.

За допомогою заходів на патріотичну тематику, участі у громадських акціях патріотичного змісту, проектах, наукових конференціях, святкуванні визначних дат, популяризації національної культурної спадщини, створенні мультимедійних презентацій, буклетів, проведенні патріотичних благодійних ярмарків «Армія потребує твоєї підтримки», уроків Мужності, організації змагань з військово-прикладних видів спорту, ми будуємо наше майбутнє, формуємо нову українську генерацію, що буде розбудовувати державу, прийматиме закони, змінюватиме і вдосконалюватиме життя, розвиватиме етико-моральні засади, розбудовуватиме соборну Україну та буде готова захищати інтереси країни, а не власні.

Ми впевнені в тому, що робота, яку започаткували, не дасть нашим дітям залишитися байдужими і черствими. Сподіваємося, що душі дітей будуть завжди світлими, прекрасними, відкритими для доброти, щедрості та людяності.

Волонтерство. Добровільність. Щастя. Суспільна користь. Ці слова приносять людям задоволення, радість. Волонтерити – це отримувати величезні емоції, які не можна купити за гроші. До цієї діяльності долучилися і наші ліцеїсти, які намагаються проявити себе, здобути нові знання і навички та зробити життя захисників України кращим. «Будь тією зміною, яку хочеш бачити у світі» – ці слова належать Магатма Ганді, а один із шляхів змін – волонтерство. Наші здобувачі освіти – рушійна сила змін, працюють добровільно, без винагороди, підтримують різні акції та ініціативи. Для них волонтерство стає можливістю зрозуміти і відшукати себе та навіть, і свій шлях в сучасному непростому житті. Ми навчаємо дітей самостійно усвідомлювати, що людина повинна мати право на вільне втрачання свого часу, таланту, енергії на користь інших людей, не сподіваючись на фінансову винагороду.

Отже, волонтерство для наших учнів – це внесення маленької часточки їхньої праці у Перемогу над російським агресором.

2. ВИХОВАННЯ ПАТРІОТА – ОБОВ'ЯЗОК, ПРАВО ТА МІСІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Становлення української державності, побудова громадянського суспільства, інтеграція України у світове та європейське співтовариство передбачають орієнтацію на людину, її духовну культуру й визначають основні напрями виховної роботи з молоддю та модернізацію виховного процесу.

Державотворчі процеси в умовах російсько-української війни зумовлюють необхідність вирішення проблеми виховання національно свідомих громадян, патріотів своєї Батьківщини, спадкоємців і продовжувачів національно-патріотичних традицій.

Молодому поколінню випало особисто відповідати за долю своєї країни. Відтак, патріотичне виховання учнівської молоді стає важливою складовою частиною процесу формування зрілої особистості.

Виховний процес ліцею побудований на системі виховних заходів, що забезпечують партнерські відносини між педагогами, батьками та учнями згідно з суспільно заданими цілями виховання – розквіт духовної сутності людини, яка має стати висококваліфікованим спеціалістом, займати чіткі національні, загальногосподарські позиції, бути активною у громадському житті, відповідальною за моральне становлення себе як особистості. Реалізуючи концепцію освіти, як процес розвитку творчої особистості, педагогічний колектив постійно веде пошук нових інноваційних виховних технологій, що сприяють формуванню середовища, яке розвиває, навчає та виховує.

Пріоритетним напрямком у педагогічній діяльності є індивідуальний підхід у вихованні особистості учнів, стимулювання їхніх внутрішніх сил до саморозвитку і самовиховання, що знайшло своє відображення в планах виховної роботи ліцею. Значна увага педагогічним колективом приділяється виконанню Національної програми патріотичного виховання молоді, розвитку життєво-активної позиції громадянина України, борця за ідею становлення української державності.

Ідеалом виховання виступає різнобічно та гармонійно розвинений національно свідомий, високоосвічений, життєво компетентний громадянин, здатний до саморозвитку та самовдосконалення.

Головною домінантою національно-патріотичного виховання молоді є формування в особистості ціннісного ставлення до навколишнього середовища та самого себе, активної за формою та моральної, за змістом, життєвої позиції.

Національно-патріотичне виховання формується на прикладах історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту.

3. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В ЛІЦЕЇ

На сьогоднішній день в ліцеї розроблена система національно-патріотичного виховання, яке забезпечує:

- наступність та системність у вихованні;
- проведення заходів, спрямованих на утвердження в свідомості школярів об'єктивної оцінки ролі українського війська в українській історії, спадкоємності розвитку збройних сил у відстоюванні ідеалів свободи та державності України і її громадян;
- залучення юнаків і дівчат до вивчення культури, історії України, пропагування кращих здобутків національної культурної і духовної спадщини;
- підтримка самодіяльної художньої творчості, діяльності творчих об'єднань, клубів за інтересами, фольклорних колективів;
- активне залучення до патріотичного виховання молоді учасників АТО, ООС та воїнів ЗСУ, ТРО, ССП, ГРУ;
- активна участь молоді в заходах національно-патріотичного спрямування, у тому числі, приурочених загальнодержавним святкам;
- популяризація молодіжного внутрішнього туризму, пам'яток української історії, культури та природи, історичних місць та подій, етнографії та життєписів відомих діячів.

Важливо відтворити в українському суспільстві почуття істинного патріотизму як духовно-моральної та соціальної цінності та виховати громадянина, патріота своєї країни.

4. НАПРЯМИ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Створити і зміцнити державу можуть громадяни, які люблять свій народ, свою країну та готові самовіддано служити їх інтересам. Таким чином, в основу системи національно-патріотичного виховання в Степанківському ліцеї покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства й нації в цілому.

Форми й методи виховання базуються на українських народних традиціях, кращих надбаннях національної та світової культури.

Пріоритетними напрямками патріотичного виховання в закладі освіти є:

- формування патріотизму, відповідальності за долю нації, держави;
- виховання розуміння високої цінності українського громадянства, внутрішньої потреби бути громадянином України;

- формування поваги до Конституції України, державної символіки;
- збереження та продовження українських культурно-історичних традицій;
- виховання шанобливого ставлення до рідних святинь, української мови, історії;
- формування національної свідомості, людської гідності, любові до рідної землі, родини, народу;
- формування соціальної активності;
- виховання правової культури особистості;
- формування й розвиток духовно-моральних і загальнолюдських цінностей;
- формування в учнів потреби до праці як першої життєвої необхідності, високої цінності й головного способу досягнення життєвого успіху;
- сприяння розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я, задоволення естетичних та культурних потреб особистості;
- виховання здатності протидіяти проявам аморальності, бездуховності, антигромадській діяльності;
- формування культури мовлення, вивчення і вживання української мови як духовного коду нації.

5. ПЛАН ЗАХОДІВ З НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В СТЕПАНКІВСЬКОМУ ЛІЦЕЇ

Реалізація Концепції національно-патріотичного виховання в ліцеї відбувається шляхом проведення відповідних заходів:

1. Розширення напрямів співробітництва ліцею із соціальними інституціями, громадськими, благодійними організаціями та об'єднаннями, органами державного управління, військовим комісаріатом, військовими частинами Збройних Сил України з питань патріотичного виховання ліцеїстів.

2. Забезпечення системного впровадження в ліцеї програм і проєктів, організації та проведення виховних заходів (таборів, змагань, акцій, семінарів-тренінгів, онлайн-конференцій, конференцій, коуч-студій, вебінарів, флешмобів, круглих столів, форумів, конкурсів, кластерів тощо), спрямованих на формування в дітей та молоді ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості, особистої відповідальності за долю і єдність країни.

3. Створення військово-патріотичних об'єднань, клубів, гуртків за інтересами, молодіжних та дитячих організацій, фізкультурно-спортивних і туристсько-краєзнавчих клубів, інших дитячо-юнацьких об'єднань, діяльність яких спрямована на національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді.

4. Активне залучення до заходів з національно-патріотичного виховання ліцеїстів членів сімей Героїв Небесної Сотні, учасників Революції Гідності,

учасників АТО, ООС, воїнів ЗСУ, діячів сучасної культури, мистецтва, науки та спортсменів, які виявляють активну громадянську позицію.

5. Аналіз стану організації та змісту роботи в ліцеї з питань національно-патріотичного виховання на педагогічних радах.

6. Впровадження в ліцеї основних засад Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

7. Удосконалення системи навчання молоді основам військової справи, підвищення рівня фізичної підготовки та витривалості.

Здобувачі освіти Степанківського ліцею беруть участь у проєктах, конкурсах, акціях та постійно займаються волонтерством.

Дарія Гончаренко, учениця 11 класу, стала учасницею Всеукраїнської наукової конференції «Дванадцяті Богданівські читання», заходу, який відбувся з нагоди 375-річчя від початку Козацької революції під проводом гетьмана Богдана Хмельницького та 150-річчя від дня народження гетьмана Павла Скоропадського, що провів Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького з роботою на тему «Михайло Кравчук: генезис Української математичної школи крізь призму тоталітарної системи» (наставники: Світлана Сорокіна, учителька математики; Ольга Гончаренко, учителька історії).

<https://stepanki.ukr.school/vseukrayinska-naukova-konferentsiya-dvanadtsyati-bogdanivski-chytannya/>

В рамках Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», ініційованої Першою леді Оленою Зеленською, у межах ініціативи Міністерства освіти і науки спільно з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), громадською організацією «Рух Олександра Педана «JuniorS» учні 5 класу долучилися до реалізації активностей з нагоди дня Ментального здоров'я та взяли участь у Всеукраїнському флешмобі «Руханка сили» для підтримки ментального здоров'я дорослих та дітей.

Учні 7 класу разом з учителькою Нечаєнко Аллою Анатоліївною виконували руханку під віршовані рядки психологині Світлани Ройз, тим самим нагадали про важливість дбати про ментальне здоров'я.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0372yJxnQr9FAsFarDUfoCwqQtud4kRuAYtogCgfK1WMzeoKaUkyD2Tr2pqyouFmQN1&id=100018163637997

Встановлення рекорду було спільною ініціативою @juniors_in_ua, @unicef_ukraine, @mon.ua.official за підтримки Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» @howareu_program.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02L8JzWPd6N8gXuBi3JsrHds9v9wjv8LaBe85XPpX9fwy85J4vqC6jK7qhpc4hoF7l&id=100013380786360&locale=uk_UA

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0HZgCYYgtSst8os75zEJspP65AwYa3Jma8J6U2RwCr5RyC8QvpzNMQgaA56Wd5Jmnl&id=100058644610376

Здобувачі освіти ліцею взяли участь у конкурсі «Шкільний урок волонтерства». Учні та учениці дізнались більше про волонтерську діяльність, її види та користь, яку вона приносить суспільству.

За допомогою практичних вправ та групових обговорень сформували бажання долучитись до волонтерських ініціатив, а також допомогли зрозуміти, із чого почати свій шлях у волонтерстві.

Діти з легкістю виконували основні обов'язкові елементи уроку. Завдяки такому виду діяльності здобувачі освіти усвідомили, які саме соціальні проблеми їх турбують в Степанківській громаді, змогли пояснити, що таке волонтерство, знають, які види та характеристики волонтерства існують, чітко усвідомлюють механізм долучення до даної діяльності або її започаткування.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02XcGqR2Mfj5XBN1GHLACRQHaBBXxJn8aQBZceQphwgVYfcUrfQ4fmvmiv9FuvbyKPl&id=100018163637997

В нашій країні триває повномасштабна війна, саме тому здобувачі освіти Степанківського ліцею навіть під час канікул не проводять свій час марно, а навпаки – активно долучаються до волонтерської діяльності. Участь в громадських ініціативах має неабиякий вплив на формування особистості та майбутнього людини, саме тому ми заохочуємо підлітків долучатися до волонтерських проєктів. Перед нашими учнями гостинно відкрились двері волонтерського об'єднання "Lastivka", де вони допомагали плести професійне

маскування, адже на маскувальні сітки є постійні запити від хлопців з фронту. В той день тут було дуже гамірно, весело і зроблено багато роботи. Здобувачам освіти та керівникам дякували за фізичне й моральне підсилення та запрошували до подальшої співпраці. Самим дітям волонтерська діяльність також дуже подобається, адже вона є одним із шляхів до нашої спільної перемоги.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02RcsniLYaaf8WeE9sbDaCgnoB3ntK5bAgh7ejhMS7jJyVSLnX2MрamyNWb58G5Zjzl&id=100018163637997

І знову зустрічали нашого давнього друга, волонтера благодійної організації «Смілянська самооборона «Січ» Михайла Семагіна. Цього разу пан Михайло повіз на передову зібрані вчителями, учнями та батьками овочі, смаколики, теплий одяг, засоби гігієни та багато інших речей, необхідних нашим воїнам.

Діти також намалювали десятки малюнків та написали листи для захисників, які своїм щоденним подвигом тримають мирне небо над нашими головами. І, звичайно, з тривогою та великим інтересом слухали розповіді про ситуацію на тих ділянках фронту, де регулярно буває наш колега-волонтер.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02fW5mZqr1HmfR8VoC3BCWEgVfGHM9kzYmw2knWVi7nHBocWTF7YPJE41NACivcH6ol&id=100013987682795

Різні напрямки патріотичного виховання в закладі освіти можна та потрібно об'єднувати. Як, наприклад, об'єднати волонтерство і національно-патріотичне виховання? Прикладом такої різноплановості став проєкт «Коляда несе нам перемогу», який ми втілили в життя 25 грудня 2023 року.

Його метою було насамперед відродження українських звичаїв та традицій, виховання інтересу до культурної спадщини свого народу, формування почуття національної самосвідомості та національної гідності. Цей проєкт мав також і волонтерську складову – збір коштів для волонтерської організації «Смілянська самооборона «Січ» на потреби фронту. Наш ліцей співпрацює з «Січчю» вже більше шести років на постійній основі. На жаль, війна не

закінчується, а витрати на неї все зростають, тому наша волонтерська діяльність є актуальною, як і цей проєкт.

Дітям чотирьох класів було запропоновано взяти участь у даному заході, в результаті зібралися 25 учнів і ми розпочали. Для початку визначилися з репертуаром, реквізитом, місцями збору коштів і приступили до підготовки. Репетиції проходили в післяурочний час, завжди було весело та гамірно. В день Різдва всі учасники проєкту пішли зі своєю першою в житті справжньою колядою та святковими віршуваннями. Діти вітали усіх українськими народними колядками. Ми принесли частинку свята та радості, а тому жодна людина не залишилася байдужою і результат приголомшив усіх – більше 16 тис. гривень було зібрано на потреби наших захисників.

Соціальне проєктування в Степанківському ліцеї

Учні ліцею є активними учасниками обласного патріотичного конкурсу учнівської молоді «Герої серед нас» та займають призові місця: I місце: робота «Мохуренко Григорій Григорович – головний сержант 2 десантно-штурмового батальйону військової частини А0281, 95 ОДШБр Десантно-Штурмових Військ Збройних Сил України»; II місце: робота «Пархоменко Олексій Васильович – механік-водій бойової машини піхоти 93 механізованої бригади «Холодний Яр».

[https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fdrive.google.com%2Fdrive%2Ffolders%2F1VSkeyRgzeQ9qmLc3jz0m7H2HGAFCfM-M%3Fusp%3Dsharing%26fbclid%3DIwAR3LYzDIAwJYIt2gcEZvtL97ZD_kfCI9XQX4QXC95v5SsQ4T_jPSU_TSVzA&h=AT1gEkiC5RCR1pGY4I13AjnevsgpLicBI15OUoSYV74D4EC6fri9jOgcf9C96kum3tvQUeI8CVA776UKPIHdKTU3KbIbOGK5Pc02avQfb5I5V_j9zj0YA_CLkpBugKxOT1nh&_tn_ =H&c\[0\]=AT38ka67D6spGZjauO1H-6RserOb0Yf64i6z_wN_L5EzKDtDGGHc_NmhAMYEdqp2ROhc2lkmwmqux7QEsOfqbGtJI-qLXa_z6KcqBv8qcf4-DmEgnnoeGrzD0FNC92yTH8DtH1SS5crYG5gfxjqin9M-Sj1bI65IHAPdpKsMRwYLYsxepHWTE26EM0v_d2dmM5MK2uFRGYP](https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fdrive.google.com%2Fdrive%2Ffolders%2F1VSkeyRgzeQ9qmLc3jz0m7H2HGAFCfM-M%3Fusp%3Dsharing%26fbclid%3DIwAR3LYzDIAwJYIt2gcEZvtL97ZD_kfCI9XQX4QXC95v5SsQ4T_jPSU_TSVzA&h=AT1gEkiC5RCR1pGY4I13AjnevsgpLicBI15OUoSYV74D4EC6fri9jOgcf9C96kum3tvQUeI8CVA776UKPIHdKTU3KbIbOGK5Pc02avQfb5I5V_j9zj0YA_CLkpBugKxOT1nh&_tn_ =H&c[0]=AT38ka67D6spGZjauO1H-6RserOb0Yf64i6z_wN_L5EzKDtDGGHc_NmhAMYEdqp2ROhc2lkmwmqux7QEsOfqbGtJI-qLXa_z6KcqBv8qcf4-DmEgnnoeGrzD0FNC92yTH8DtH1SS5crYG5gfxjqin9M-Sj1bI65IHAPdpKsMRwYLYsxepHWTE26EM0v_d2dmM5MK2uFRGYP)

Рій «Степанківські соколи» взяв участь в конкурсі документального аматорського кіно «Українська революція: ретроспективний погляд через 100 років», номінація «Видатні постаті Української революції» (керівники проекту: Гончаренко Ольга Іванівна, керівниця гуртка «Джура», Корнюшина Галина Ярославівна, педагогиня-організаторка).

У відеороботі відображено діяльність О.О.Загородського під час революційних подій, а саме – в період Першого зимового походу армії УНР.

Приклад великого українського полководця надихає і сучасне покоління захисників української нації, вартових української державності, з'єднуючи у сталевий неперервний ланцюг пам'ять про українську героїку.

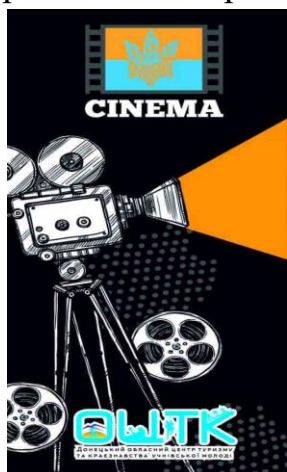
<https://www.facebook.com/100039459247372/videos/963728834292349/>

Створено проєкт «Наповніть серце добротою» на Всеукраїнський огляд звітів про «Добре діло».

<https://www.facebook.com/100039459247372/videos/1424909927948829/>

З метою дослідження питань та наслідків, пов'язаних з подіями Української революції 1917 – 1921 років та формування ціннісних орієнтирів у сучасної української молоді на прикладах боротьби українського народу за самовизначення і державну незалежність України УДЦНПВ спільно з Донецьким обласним центром туризму та краєзнавства учнівської молоді взяли участь у Всеукраїнському конкурсі документального аматорського кіно «Українська революція: ретроспективний погляд через 100 років».

«Два світи: від Крут до Огайо / Життєвий шлях Аверкія Гончаренка» - робота рою «Степанківські соколи». Робота була представлена у секції «Українська еміграція після подій революції 1917-1921 років», в ній простежується життєвий шлях військового діяча армії УНР Аверкія Гончаренка, що пройшов у боротьбі за незалежність української держави від керівництва українськими військовими формуваннями у бою з військами більшовицької Росії під станцією Крути у 1918 році до активної громадської діяльності в середовищах української еміграції та діаспори.

<https://fb.watch/pnRSA8A4xZ/>

<https://fb.watch/pnRUd8xGss/>

Учні ліцею активно долучилися до участі у XVI Всеукраїнській філософській історико-краєзнавчій конференції учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій нарід...» (м. Харків), яка відбувалася на кращих традиціях і прикладах духовної культури та філософської думки українського народу. Конференція сприяла національно-патріотичному вихованню учнівської молоді; залученню учнівської молоді до краєзнавчо-дослідницької роботи з питань філософії, історії, краєзнавства; переосмисленню філософської спадщини Григорія Сковороди в контексті сучасних історичних подій; обміну досвідом роботи.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0W8KwVDZQD3AoZaWbyyHXGPyQSZQrDMCsqKAYTxaUJmDujUJbPkuQG5M8kD5nArjYl&id=100015219673626&locale=uk_UA

Не залишилися осторонь школярі і щодо участі у IV Всеукраїнській краєзнавчо-етнологічній конференції учнівської молоді «Лиш те в народі буде жити, що серце серцю передасть...» (м. Косів, Івано-Франківська область), яка проводилася з метою виховання ціннісного ставлення особистості до етнокультурної спадщини українського народу, формування у молодого покоління почуття любові до Батьківщини, поваги до народних звичаїв, традицій, духовних цінностей українського народу, зміцнення дружніх творчих зв'язків між юними краєзнавцями, педагогами, науковцями областей України, видання збірки тез кращих краєзнавчо-дослідницьких робіт її учасників.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0W8KwVDZQD3AoZaWbyyHXGPyQSZQrDMCsqKAYTxaUJmDujUJbPkuQG5M8kD5nArjYl&id=100015219673626&locale=uk_UA

До участі у XV Всеукраїнській історико-краєзнавчій конференції учнівської та студентської молоді з міжнародною участю «Південно-Східна Україна: зі стародавності у XXI століття», яка проводилася Українським державним центром національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді та Донецьким обласним центром туризму та краєзнавства учнівської молоді з метою популяризації краєзнавчих досліджень, долучилися учні старших класів.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0W8KwVDZQD3AoZaWbyyHXGPyQSZQrDMCsqKAYTxaUJmDujUJbPkuQG5M8kD5nArjYl&id=100015219673626&locale=uk_UA

Школярі стали активними учасниками VIII Всеукраїнської історико-краєзнавчої конференції «Державотворчі процеси в Україні: через віки у XXI століття» (м. Черкаси), де здобули знання про історичні події і факти політичних,

військових і духовних діячів державотворення на землях сучасної України та, у той же час, формували аргументи-відповіді опонентам Української державності на сучасному етапі її розвитку.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0sD3VNHa8Ees8kHGsemYVwV5NH4rJfEBGoKybPg8qTnhdGBDi25zz7EyjGhfzzshl&id=100015219673626&locale=uk_UA

Активно працюємо у Школі краєзнавців (м. Черкаси).

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02C2P1jYdyS1D2VVQ9yG9H8cE2EatCL8p9hTazxAccbB7m5eqEGwsbXrLfQB16jgPmI&id=100015219673626&locale=uk_UA

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02Cc8H2ArLJ9mRLa3kiAddqs7NZT1hPqdMPrrcNqptsqY2eQDEGKSyb5zagksEhFHY1&id=100015219673626&locale=uk_UA

До роботи XIII Всеукраїнської краєзнавчої конференції учнівської молоді «Мій рідний край, моя земля очима сучасників» (м. Миколаїв) долучилися з метою залучення учнівської молоді до пошуково-дослідницької діяльності, виховання поваги та бережливого ставлення до історико-культурної спадщини українського народу, природи рідного краю.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02DZpiFXmPmQkPX7snh62KM2qSuA34Nz8Lcw63iVzagpAwNqfDnmF3GhV6GJGgeeGCl&id=100015219673626&locale=uk_UA

Гортаючи загальнодоступну вільну багатомовну онлайн-енциклопедію «Вікіпедію», знаходимо статтю вчителя історії Степанківського ліцею Крота Сергія «Дослідження історії села Степанки та походження прізвищ жителів села».

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8_\(%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B0](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8_(%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B0)

https://www.facebook.com/photo?fbid=1675219676328672&set=a.1321576391693004&locale=uk_UA

https://www.facebook.com/photo?fbid=1675219676328672&set=a.1321576391693004&locale=uk_UA

Волонтерський рух для молодих людей є невичерпним джерелом набуття громадянської освіти, можливістю вчитися та сприяти розвитку солідарності в країні, можливістю реалізувати себе у служінні суспільству. Молодий волонтер завдяки соціальній діяльності, набуває практичні життєві орієнтири, досвід, оволодіває мистецтвом життєтворчості, саморозвитку особистості

<https://stepanki.ukr.school/volonterskyj-zagin-palki-sertsya-2023/>

Вчителі початкових класів не залишаються байдужими до подій, які відбуваються в Україні. Вони ознайомлюють маленьких здобувачів освіти з історією українського народу, мовою, багатовіковою боротьбою за свої права та незалежність, національною культурою, унікальними традиціями, звичаями та обрядами, долучають їх до проєктів, конкурсів, усних журналів, подорожей, тематичних днів, марафонів.

Патріотами не народжуються, патріотів виховують у закладі освіти, патріотами стають!

[Національно-патріотичне виховання в початковій школі | Степанківський ліцей - ЗЗСО Степанківської сільської ради Черкаського р-ну Черкаської обл. \(ukr.school\)](https://stepanki.ukr.school/volonterskyj-zagin-palki-sertsya-2023/)

6. ВИСНОВКИ

Виховання патріотизму сьогодні, як ніколи, актуально. І не тільки для системи освіти, а й для держави в цілому. Саме зараз ми повертаємося до споконвічних цінностей: утвердження первинності любові до Батьківщини і людей, духовності, моральності, бережного ставлення до природних скарбів і національних надбань нашого народу.

Патріотизм на даний час є нагальною потребою і держави, якій необхідно, щоб усі діти стали національно свідомими громадянами – патріотами, здатними забезпечити країні гідне місце в цивілізованому світі, і особистості, яка своєю діяльністю любов'ю до Батьківщини прагне досягти взаємності з метою створення умов для вільного саморозвитку і збереження індивідуальності, і суспільства, яке зацікавлене в тому, щоб саморозвиток особистості, становлення її патріотичної самосвідомості здійснювався на моральній основі.

Важливо відтворити в українському суспільстві почуття істинного патріотизму як духовно-моральної та соціальної цінності, сформувати у молоді громадянсько активні, соціально значущі якості, які вона зможе проявити в усіх видах діяльності, і, перш за все, пов'язаних із захистом інтересів своєї родини, рідного краю, народу та Батьківщини.

Ми впевнені у тому, що робота, яку започаткували, не дасть нашим дітям залишитися байдужими і черствими. Сподіваємося, що душі дітей будуть завжди світлими, прекрасними, відкритими для доброти, щедрості, людяності. Не загубити! Не втратити! Відродити! Ось ниточка, яка проходить через патріотичне виховання ліцею і залишає слід у дитячих серцях.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ - ЗАПОРУКА ПАРТНЕРСЬКИХ СТОСУНКІВ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

(із досвіду роботи Золотоніської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №5
та Крупського НВК)

РОЗДІЛ 1. ПАРТНЕРСЬКІ СТОСУНКИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

«Педагогіка партнерства» – доволі новий термін в Україні, який почав активно вживатися після його появи в Концепції Нової української школи. Там педагогіка партнерства – один з компонентів формули НУШ.

Нова українська школа – це не тільки компетентнісний підхід до навчання, це і формування цінностей, на основі яких можна побудувати довіру між школою, дітьми, батьками та суспільством. В умовах Нової української школи робота в команді, вміння слухати один одного набуває нового змісту. Щоденна увага до дитячої праці і творчості дозволяє підвищувати їхню самооцінку, формує гідність.

Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Школа має ініціювати нову, глибшу залученість родини до побудови освітньої траєкторії дитини. Важливо забезпечити неупереджене та справедливе ставлення до кожного учня, подолати будь-яку дискримінацію.

Основою партнерських стосунків є інтеграція батьків у педагогічний процес шляхом створення необхідних і достатніх умов для залучення сім'ї до супроводу дитини у навчально-виховному процесі.

Головним завданням педагогіки партнерства у Золотоніській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів № 5 та Крупському НВК є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя і учнів, учителя і батьків, що передбачає взаєморозуміння, спільність інтересів і прагнень із метою особистісного розвитку школярів.

Перед Новою українською школою поставлено завдання забезпечити реалізацію головних принципів педагогіки партнерства:

- поваги до особистості;
- доброзичливості й позитивного ставлення;

- довіри у відносинах;
- діалогу-взаємодії-взаємоповаги;
- розподіленого лідерства (про активність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципу соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Закон «Про освіту» надає батькам вибір впливати на навчання власної дитини, на визначення траєкторії її навчання, на організацію освітнього процесу у закладі. У батьків з'явилась можливість більш активно брати участь у розробці проєктів, стратегії розвитку школи, у виборах її директора, вони мають змогу обирати зручну для себе форму допомоги школі, вчителям, класним керівникам, дитячому колективу, разом з педагогами брати відповідальність за реалізацію поставлених завдань, активно долучатися до змін в освіті. Педагоги ініціюють і залучають родини до участі у побудові Нової української школи, у здобутті спеціальних знань про вікові особливості дитини, знайомити з ефективними методами виховання дитини.

Педагогіка партнерства вимагає змінитися і самому вчителю. Українська школа буде успішна, якщо в ній буде працювати успішний учитель, здатний до змін. До дітей повинен прийти педагог-лідер, творчий і цілеспрямований, який візьме на себе відповідальність бути фасилітатором, тьютером, модератором в індивідуальній освітній траєкторії кожного школяра.

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителі не лише використовують у своїй роботі стандартні методи організації освітнього процесу, а й більшою мірою виявляють ініціативу і спрямовують навчання і виховання таким чином, щоб і дитина, і батьки були постійно залучені до спільної діяльності. Створення партнерського соціуму – невідкладне завдання сьогодення, яке повинне працювати на дитину, на випускника ХХІ століття.

Вимогами й правилами організації партнерства школи і сім'ї є:

- формування морально-духовної, життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується у соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал;
- єдність дій педагогів і батьків;
- зміцнення й розвиток контактів між педагогами і батьками щодо вивчення психології дитини та її поведінки;
- постійний діалог як форма відносин між педагогами і батьками, основою якої є свідоме прийняття шкільних вимог і правил батьками;
- гуманізація міжособистісних відносин, попередження конфліктних ситуацій та оптимізація взаємин між педагогами і батьками, в основі яких — толерантність, розуміння, співучасть, відкритість, добровільність, здатність до взаємодії;
- постійне, різнобічне і глибоке вивчення сім'ї;
- системна організація навчання батьків, підвищення рівня їхніх психолого-педагогічних знань і компетентності, урізноманітнення форм і методів педагогічної просвіти.

Згідно статті 55 Закону України Про освіту «Права та обов'язки батьків здобувачів освіти», батьки повинні:

виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля, поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти.

Переконані, що партнерство можливе за сформованості у батьків готовності до взаємодії зі школою на паритетних засадах, з опорою на розуміння того, яку діяльність краще виконає школа, а яку — сім'я.

Але з плином часу і з результатом історії змінюються світ, а разом з ним і взаємовідносини всіх соціальних інститутів. Нова освітня парадигма проголосила батьків суб'єктами освітнього процесу. Значить і на батьків покладена відповідальність за якість освіти своїх дітей.

Новий освітній стандарт проголошує педагогіку партнерства з особистісно зорієнтованим навчанням, у центрі якого – дитина. На відміну від нинішньої школи, де об'єктом пізнання є зовнішній світ (математичні, фізичні, біологічні об'єкти) в особистісно зорієнтованому навчанні вектор діяльності спрямовується на пізнання учнем себе, процесу взаємодії зі світом і смислу власної діяльності.

Основні тенденції *гуманістичної педагогіки* – це орієнтація освітнього процесу на *особистісно-орієнтовану модель взаємодії* між учителем та учнем; *подолання авторитаризму* з боку учителя у вихованні та навчанні; спроба утвердити у процесі навчання принципи *взаємодії, взаєморозуміння, підтримки, усвідомленої особистої відповідальності за результати навчання*.

В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Звучить чудово. Але якою є межа впливу батьків на школу? Як школи можуть співпрацювати з батьками, і яка модель була б оптимальною для нас. Зрозуміло, що вчитель має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Діалог і багатостороння комунікація між учнями, учителями та батьками повинна замінити односторонню авторитарну комунікацію вчитель – учень. Батьків треба залучати до навчання. Мама-поліцейська може проводити навчання з безпеки на дорозі, мама-художниця може вчити малювати портрети. Батьки будуть бачити, що не так просто організувати дітей: сучасні діти гіперактивні.

Також батьки, залежно від своєї професії можуть проводити майстер-класи для інших батьків та вчителів: про цінності, здорове харчування, гігієну зубів. Їх щоденна робота може бути корисною і школі. Співпраця буде позначатися й на дітях: вони будуть пишатися своїми батьками, намагатися брати з них приклад і якнайкраще проявляти себе у школі. Стереотип, який треба руйнувати: «Як діти можуть щось вирішувати? Дорослі знають краще!». Через діалог з учнями у школах з'явиться більше довіри, діти не будуть чимшвидше тікати після уроків додому і активніше будуть проявляти себе. Тебе проводи фасилітації, досліджувати думки дітей. Думка дітей – вона є головна, бо для кого ми працюємо?

1.1. Партнерські стосунки класних керівників з батьками

Сьогодні доцільно говорити про зміну парадигми «освіта = навчання», на парадигму «освіта = становлення» (становлення людини, її духовності, індивідуальності, її самотворення, самоформування, самооформлення в особистість).

Але в наш час кризові явища в сімейній сфері, які наростали протягом останніх десятиліть, призвели до зміни виховного потенціалу сім'ї. Відзначають зниження виховного потенціалу сім'ї, погіршення взаємодії батьків і дітей і, як наслідок численні проблеми дитинства. У цій ситуації сім'я гостро потребує педагогічної підтримки. Очевидне і зниження виховних можливостей освітніх установ. Причини цього добре відомі: нищівна критика попередньої системи виховання, яка спричинила за собою знецінення виховання в свідомості педагогів; масштабне недофінансування виховної практики та інфраструктури виховання в школі; надмірна бюрократизація тощо. Вихід школи з кризи виховання, на думку багатьох авторів, неможливий без участі сім'ї. Зниження виховних можливостей школи та родини відбилося на характері їх взаємодії, призвело до загострення взаємних вимог і претензій.

Вважаємо, що для розгортання соціального партнерства школи та сім'ї необхідні наступні організаційно-педагогічні умови:

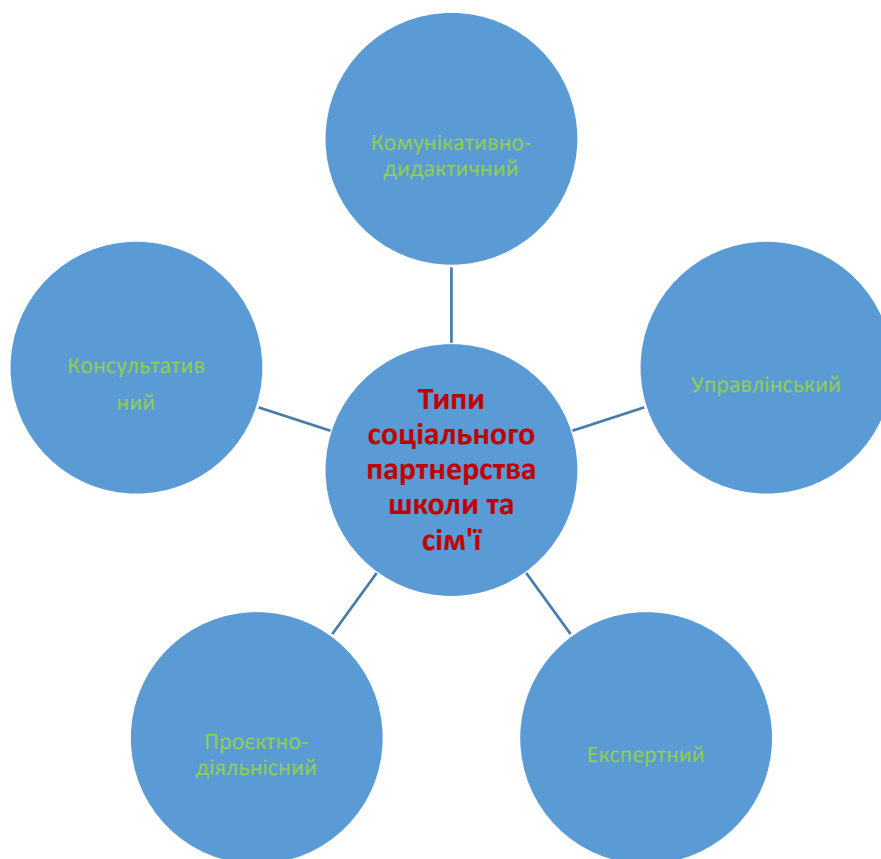

- формування готовності педагогів і адміністрації школи до партнерства з сім'єю в сфері виховання;
- виявлення підстав партнерства, тобто взаємних інтересів у взаємодії, потреб, виховних ресурсів сторін;
- формування стратегії соціального партнерства;
- формування керуючої системи соціального партнерства школи та сім'ї в сфері виховання;
- формування нормативно-правової бази соціального партнерства школи та сім'ї.

Названі умови можна розглядати як завдання школи, яка ініціює розвиток партнерських відносин з родиною.

Вони ж можуть визначити різні логіки програм школи з перекладу взаємовідносин школи та сім'ї на партнерський рівень.

Можна виділити кілька типів соціального партнерства школи та сім'ї в сфері виховання:

- комунікативно-дидактичний;
- управлінський;
- експертний;
- проектно-діяльнісний;
- консультативний.

Аналіз шляхів ефективної взаємодії школи та сім'ї дозволяє нам виділити характеристики, якими має володіти продуктивна, розвиваюча взаємодія школи і сім'ї:

- суб'єкти взаємодії повинні усвідомлювати цінності і смисли взаємодії, спиратися на сферу перетину актуальних потреб і на знання виховних ресурсів один одного;
- метою взаємодії повинна бути актуалізація наявного в сім'ї та школі позитивного виховного потенціалу;
- взаємодія повинна спиратися на принципи відкритості та добровільля.

Сьогодні батьки опинилися під своєю «інформаційною лавиною», їм, як ніколи, необхідний доброзичливий і компетентний провідник у світі освіти і виховання. Це дозволить кожній родині вибудувати власну педагогічну стратегію. Батьки потребують не тільки інформування з боку школи. Їм необхідний комплексний супровід, який на різних щаблях освіти дитини матиме різну інтенсивність, обсяг і спрямованість. Одне лише має залишатися

незмінним: батько має відчувати, що він потрібен школі і що школа працює з ним постійно і системно. Це не повинен бути просто перелік заходів по роботі з сім'єю, а комплексний і планомірний розвиток взаємодії з нею. Системою ж можна назвати тільки сукупність пов'язаних між собою елементів, об'єднаних спільною метою функціонування, єдності управління і виступають як цілісне явище у взаємодії з середовищем. Робота повинна будуватися не від свята до свята, а мати своєрідну мотиваційну сітку, коли батьки разом з педагогічним колективом поступово стають готовими до партнерської взаємодії. Сьогодні в школі є батьки, які повністю присвячують себе вихованню дітей, вони чекають від педагогів порад і рекомендацій, які бажають підключитися до будь-яких суспільних справ і активно проявляють себе в громадській та дозвільній життя.

Освітній рівень багатьох батьків досить високий. Вони охоче вчаться і переучуються, багато освоюють нові професії або постійно підвищують свою кваліфікацію. Дуже часто дорослі не в змозі допомогти своїй дитині не через лінощі, а через погану інформованість про те, що і як конкретно потрібно зробити і яку користь принесе той чи інший захід. При побудові системи роботи з сім'єю всім членам колективу необхідно визначитися зі своєю позицією щодо сім'ї (суб'єкт-суб'єктна або об'єкт-об'єктна) і усвідомити її.

Якщо колектив дотримується суб'єкт-суб'єктної позиції - це означає, що в процесі взаємодії він виступає в ролі своєрідного навігатора, який допомагає родині виявити і використовувати наявні ресурси. У сучасній науці така позиція називається «*тьюторською*».

Залучення сім'ї в освітній процес сприяє розділенню відповідальності за кінцевий результат і зниження навантаження на обидві сторони.

Спеціальна робота з підготовки сім'ї до співпраці необхідна перш за все для закладу загальної середньої освіти.

При проектуванні співпраці з батьками складається як мінімум два напрямки:

- робота, спрямована на допомогу батькам у вихованні та освіті їхніх дітей;
- робота, спрямована на стимулювання (одержання) допомоги від родини.

Якщо ці напрямки збудовані грамотно і знаходяться у взаємозв'язку, можна говорити про те, що система існує і, що ресурси сім'ї використовуються максимально. Тільки взаємообмін може поставити суб'єкти в рівні умови, а значить, дозволить створити поле для співпраці і далі для партнерства.

Система роботи з сім'єю включає шість напрямків:

- **вивчення,**
- **спільна діяльність,**
- **навчання,**

- консультивання,
- просвітництво,
- інформування.

Як одного разу зазначив У.Черчилль, «вчителі володіють такою владою, про яку міністри можуть тільки мріяти». Але цією владою варто поділитися з батьками, і від цього тільки виграють основні учасники освітнього процесу – діти.

На першому місці у взаєминах школи і сім'ї повинно бути прагнення зробити крок назустріч один одному, стати одностайними.

Сьогодні кожен творчо працюючий педагог не мислить результативності своєї роботи без співдружності сім'ї та школи.

Від цього багато в чому буде залежати, якими виростуть наші діти.

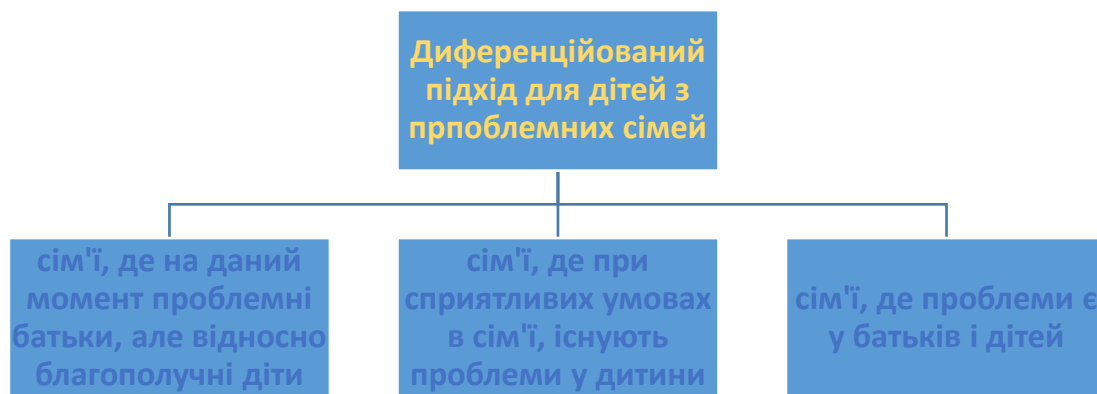
Без сумніву, школи підтримують відкриті і тісні зв'язки з сім'ями. Зараз вчителі не можуть обійтися без допомоги батьків, без різноманітного співробітництва на різних рівнях.

Для підготовки методичних матеріалів до уроку, позакласного заходу, для організації екскурсій, вітається виступ на уроці батьків, як фахівців, з досліджуваної проблеми і багато іншого. Але ... батьки дуже різні, ставлення їх до педагогів, школи своїх дітей також різне.

У всіх класах у Золотоніській ЗОШ I-III ступенів № 5 та Крупського НВК проводиться цілеспрямована робота по вивченню кожної сім'ї і залучення батьків у виховний процес. Як правило, в класі завжди є батьки, які успішно виконують виховні функції не тільки по відношенню до своєї дитини, але й інших учнів. Вони і стають чинним активом. Ці батьки беруть на себе надання сприяння, допомоги вчителям у роботі з дітьми, іншими сім'ями. Інша частина – «пасивний» актив, тобто ті батьки, які можуть і беруть участь у взаємодії зі школою при деякому стимулі. Решта - пасив - батьки, які не бажають або не можуть з об'єктивних причин брати участь спільно зі школою у виховному процесі.

Саме для цих батьків і проводиться цілеспрямована робота по залученню їхньої уваги до школи.

Диференційований підхід потрібен і при здійсненні пошуку союзників у вихованні дітей з проблемних сімей:

У другому випадку необхідно об'єднуватися з батьками в рішенні проблем дитини і організувати диференційовану та індивідуальну роботу в залежності від характеру проблеми. Складніше йде справа з першою і третьою групами. А саме такі проблемні сім'ї нерідко зустрічаються в школі. Важливо при цьому проявляти увагу, терпіння, ініціативу в пошуку тих, хто може надати підтримку цим сім'ям. У роботі з ними повинні брати участь не тільки педагоги школи, а й фахівці і організації, здатні надати психологічну, медичну, соціальну та матеріальну допомогу. Найчастіше саме вчителі стають першими помічниками і в наданні психолого-педагогічної підтримки дітей, і в пошуку фахівців, служб, організацій, які можуть захистити права та інтереси дитини, створити умови для його повноцінного розвитку.

Форми і зміст співробітництва школи із сім'єю залежать від цілей поставлених учителем. Учитель, встановлюючи зв'язки з батьками та громадськістю, вирішує такі завдання як:

- *пізнання сім'ї учня;*
- *систематичне вивчення впливу соціального оточення на особистість учня;*
- *організація спільної педагогічної діяльності школи і сім'ї в навчанні і вихованні дітей;*
- *допомога батькам у вихованні дітей вдома;*
- *організація педагогічної освіти батьків;*
- *нейтралізація негативного впливу сім'ї.*

Отже, зміст всіх форм роботи школи з родиною, переконані, полягає в організації активної виховної їхньої взаємодії, спрямованої на всебічний розвиток підростаючого покоління.

Дуже важливо, щоб батьки володіли педагогічною культурою.

Це такий рівень педагогічної підготовленості батьків, який відображає ступінь їх зрілості як вихователів і проявляється в процесі сімейного суспільного виховання дітей.

Важливий компонент педагогічної культури батьків - їх суто педагогічна підготовленість: певна сума психолого-педагогічних, фізіолого-гігієнічних і правових знань, а також вироблені в процесі практики навички по вихованню дітей.

Основна роль в підвищенні педагогічної культури належить цілеспрямованому процесу науково-педагогічної освіти, яким займається той же класний керівник або вчитель.

Зміст загальної педагогічної освіти батьків, на нашу думку, такий:

1. Цілі, завдання і методи освіти і виховання молодого покоління.
2. Психологічні, фізіологічні та педагогічні основи виховання дітей в сім'ї, особливості дітей в різному віці.
3. Обов'язки членів сім'ї, зміст, форми, методи, труднощі, недоліки і помилки сімейного виховання.
4. Взаємини дітей і батьків, способи регулювання відносин між школою і сім'єю.
5. Проблеми вільного часу і зайнятості дітей, пропаганда здоров'я і здорового способу життя.

Практикуємо проведення таких форм педагогічної освіти батьків:

традиційних: батьківські збори, лекції, вечори запитань - відповідей, диспути, дні відкритих дверей, "круглі столи" та **нетрадиційних:** ділові «рольові» ігри, регламентовані дискусії, тренінги, учать у проєктній діяльності.

Взаємодія педагогів і батьків - це різноманіття організації їх спільної діяльності і спілкування. Процес співтворчості сім'ї та установи освіти, його особливості визначаються, перш за все, типом і видом освітньої установи, специфікою діяльності педагогічного колективу.

У практичній роботі з батьками вихованців педагоги використовують колективні та індивідуальні форми взаємодії, реалізуючи як традиційні, так і нетрадиційні форми роботи.

Універсальною формою взаємодії педагога з батьками є батьківські збори.

Класний керівник починає з перших зборів, намагається досягти максимальної відвідуваності батьків, і постаратися дати батькам зрозуміти, що їхні діти тепер для вас - не чужі, що ви готові прийняти їх в серце, кожного таким, яким він є на даний момент, і працювати над тим, щоб їм в класі було комфортно, щоб жити в школі їм було цікаво.

На нашу думку, можна довести до батьків вже сформовані певні принципи роботи вчителя, наприклад, такі як:

- поважати, любити і довіряти дітям;
- обговорювати з дітьми і батьками виниклі проблеми і вести спільні пошуки і рішення. Позначити, що ми всі повинні бути готові до того, що час від часу виникатимуть проблеми, але шляхи їх вирішення можна завжди знайти. Але для цього потрібні спільні зусилля.

- закликати батьків до співпраці і взаєморозумінню.

Дуже важливо налаштуватися на плідну роботу з сім'ями учнів, бути послідовним, прислухатися до думки батьків і твердо керувати всією діяльністю цього складного і багатогранного явища, іменованого «клас».

Батьківські збори - одна з основних форм роботи з батьками. На ньому обговорюються проблеми життя дитячого та батьківського колективів. Збори не повинні зводитися до монологу педагога. Це взаємний обмін думками, ідеями, спільний пошук. Тематика зібрань може бути різноманітною: «Ми - одна сім'я», «Про доброту і милосердя», «Вчимося спілкуванню» і ін.

Особливу турботу у педагогів викликає взаємодія з батьками дітей: як залучити батьків до виховної діяльності в класі. А як підвищити їх роль у вихованні дитини. З цією метою педагоги організують спеціальні зустрічі з батьками дітей, проводять конференції-роздуми, збори «Роль батьків у вихованні дітей» та ін.

Рекомендації по проведенню батьківських зборів:

- Батьківські збори носять просвітницький характер, а не констатують помилки і невдачі дітей у навчанні;
- теми зборів враховують вікові особливості дітей;
- збори носять як теоретичний, так і практичний характер: розбір ситуацій, тренінги, дискусії тощо;
- збори не обговорюють і засуджують особистості дітей.

Батьківські збори у 5 класі

Тема: «*Батьки - партнери*»

Мета: поєднати зусилля сім'ї та школи та спрямувати їх на удосконалення виховання особистості школяра; формувати провідну національну цінність – родинність; виявляти позитивний досвід сімейного виховання; обговорити проблеми виховання, звернені до джерел народної педагогіки, створити модель спільного дому розуміння, дружби, взаємоповаги, підтримки.

Хід зборів

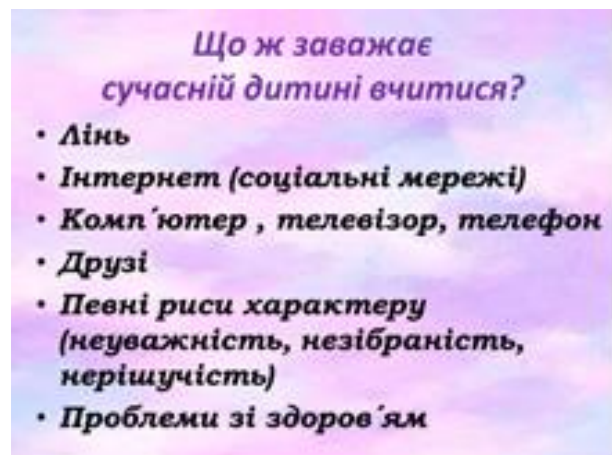
Слово вчителя.

У нас знову нетрадиційні збори. Сьогоднішні вони будуть проведені у вигляді тренінгу, блиц-опитування. Тема, яку розглядаємо, вічна «Батьки - партнери».

Вправа на асоціації.

-З чим асоціюється у вас вислів «Батьки - партнери»? (Відповіді батьків).

Надто складно передбачити майбутнє дітей, покладати на школу відповідальність забезпечити їх знаннями і вміннями на все життя. Нестабільність світу, інтенсивність соціально-економічних і технологічних змін зумовлюють потребу вчитися впродовж життя. Тому одне з найважливіших завдань – навчити дитину вчитися. Світ, у якому доведеться жити сучасним дітям, змінюється вчетверо швидше, ніж наші школи. У класи приходять нові покоління, які живуть в інформаційному суспільстві, в цифровому середовищі, тому необхідно переосмислити самоцінність знань. Бажаючи допомогти дитині у навчанні, слід запастися терпінням, але щодня діяти наполегливо. Відразу передати дітям зернину своїх знань – неважко і приємно. Разом з цим щоденно привчайте дітей до виконання режиму дня, виховуйте організованість, розвивайте мислення, спостережливість, загартовуйте волю, привчайте піклуватись про свій організм. Адже нерідко буває так: дитина здібна, вміє щось робити, але не хоче, і, навпаки, хоче, але в неї зразу не виходить, вона втрачає інтерес, нагромаджує прогалини, і предмет стає незрозумілим, ненависним.

Гра «Фантазія і творчість»

Мета: залучити батьків до співпраці в групі, виявити фантазію і творчість, готовність до безконфліктного спілкування.

Кожній групі видаються різнокольорові геометричні фігури, за допомогою яких вони створюють композицію.

- Які фігури переважають? (Круги, квадрати, трикутники поряд із кругами, закриті прямокутники- готові до співпраці)

- Які кольори переважають? (Теплі , світлі - доброзичливість, повага, любов.)

- Які предмети ви бачите?(стійкий контакт із дійсністю, потреба у спілкуванні.)

Статистичні данні:

- Дитина в середньому має в день тільки 12 з половиною хвилин на спілкування з батьками. Із цього часу вісім з половиною хвилин батьки відводять на різноманітні зауваження, суперечки з дітьми. На довірливе, дружнє спілкування залишається 4 хв.

- У середньому дитина за день одержує 468 негативних зауважень і лише 32 позитивних

- Є над чим замислитись?

- відео «Дитячі поради для батьків»

<https://www.youtube.com/watch?v=NbfvzrbCMKI>

Про те , як відчуває себе дитина в сім'ї. (Ознайомлення з творами дітей «Моя сім'я»)

-У кого твір викликав почуття гордості і він би хотів поділитися думками дитини з іншими.

Висновок вчителя: більшість сімей мають дружні стосунки, де панує атмосфера довіри, любові, порозуміння, піклування, але є такі моменти , які заважають жити дитині радісно, що засмучує дитину- це сварки батьків, обмаль часу для спілкування з нею.

Бліц – опитування

-У мене гарний настрій, коли.....

- Я щаслива, коли.....
- Найбільше мені подобається.....
- Я сумую тоді, коли.....
- У мене поганий настрій, коли.....
- Я завжди.....
- Я задоволена.....
- -Я не буду задоволена.....
- Для мене найважливіше....
- Я ніколи.....
- Я намагаюся.....
- Я уникаю.....

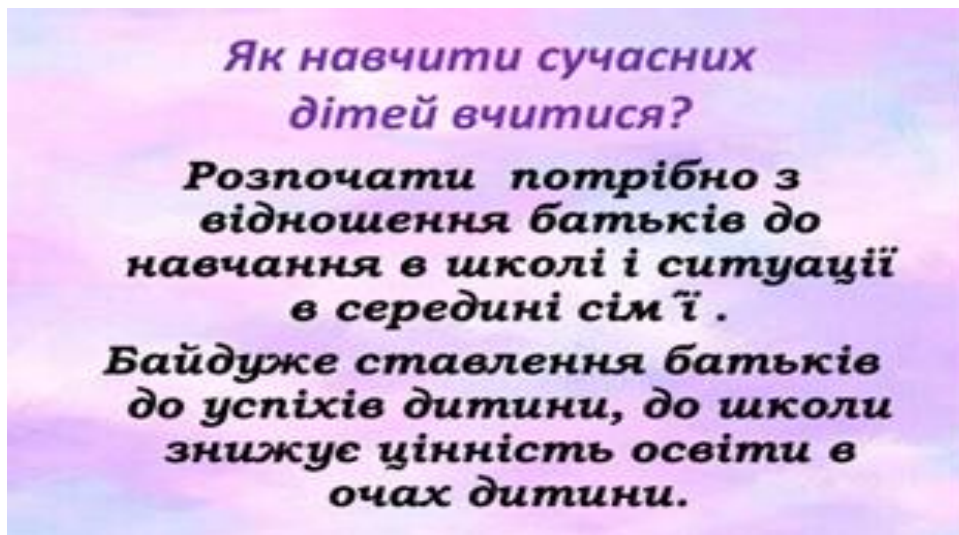
Тестування «Чи можете ви?»

А - можу і завжди так роблю.

Б - можу, але не завжди так роблю.

В - не можу.

1. У будь-яку хвилину залишити свої справи і приділити увагу дитині.
2. Радитись з дитиною, не зважаючи на її вік.
3. Зізнатися дитині, що ваші дії стосовно неї були помилковими.
4. У випадку, якщо були не праві, вибачитися перед дитиною.
5. Володіти собою і зберігати спокій, навіть якщо вчинок дитини вивів Вас із рівноваги.
6. Поставити себе на місце дитини.
7. Повірити хоча б на хвилину, що Ви - добра фея (добрий король).
8. Розповісти дитині повчальну історію зі свого дитинства, яка показує Вас не зовсім у вигідному світлі.
9. Завжди уникати слів, які можуть поранити дитину.
10. Пообіцяти дитині виконати її бажання за умови її гарної поведінки.
11. Виділити дитині один день, коли вона зможе робити все, що забажає, і вести себе, як захоче.
12. Не реагувати, якщо ваша дитина незаслужено вдарила, образила іншу дитину.
13. Не звертати увагу на дитячі сльози та прохання, якщо ви впевнені, що це каприз, швидкоплинна примха.

Обробка результатів

Якщо батьки набрали від 30 до 39 балів.

Ваша дитина - найбільший скарб к вашому житті. Ви намагаєтесь не тільки зрозуміти, але й пізнати її, ставитесь до неї з повагою, дотримуетесь найбільш прогресивних методів виховання. Ви на правильному шляху і можете розраховувати на гарні результати.

Якщо батьки набрали від 16 до 30 балів.

Піклуватися про дитину для Вас найголовніше. Ви маєте здібності вихователя, але на практиці не завжди послідовно і цілеспрямовано їх використовуєте. Інколи Ви дуже суворі або занадто м'які, крім того, маєте схильність до компромісів, що послаблює виховний ефект. Вам слід серйозно замислитися над своїм підходом у вихованні дитини.

Якщо Ви набрали менше 16 балів.

У Вас серйозні проблеми у вихованні дитини. Вам не вистачаєш або знань, або бажання і прагнення виховати дитину творчою особистістю, а, можливо, і того, й іншого. Ми ралимо Вам звернутися за допомогою до спеціалістів - педагогів та психологів, ознайомитися з літературою з питань сімейного виховання. Не забувайте, що формування особистості - дуже складний і відповідальний процес. Ось чому виконання батьківського обов'язку приносить людині найбільш моральне задоволення.

Підсумок.

Найкращий спадок для дітей –не золото та маєтки, а гарне виховання і навчання, підтримка дитини, що є найбільшим багатством, головною запорукою життєвих успіхів. Цей вогонь символізує тепло, яке нас об'єднує, все те, що є гарного є в нас.(Вчитель по колу передає свічу. Кожен з батьків висловлює

побажання всім присутнім, враження від батьківських зборів). Учитель читає вірш «Батьки і діти».

Батьки і діти

Батьки і діти – це любов і сльози,
Це вічне щастя і одвічний біль.
Це сонце і тепло, сніги й морози,
Мед на вустах й на вічні рани сіль.
Як на троянді – колючки і квіти,
Так і в житті є радість і печаль.
Високі мрії й дуже різні діти...
Чомусь таке трапляється, на жаль.
Всім хочеться це мати в ідеалі,
Причому водночас і без зусиль.
Щоб щастя без труда і без печалі
Пливало саме у руки звідусіль.
Та у житті такого не буває.
Запам'ятати треба в чому річ:
Зоря щаслива лиш тоді засяє,
Якщо трудитись будеш день і ніч.
А діти – це і щастя, і турбота,
Відповідальність і тривога теж.
Без відпочинку й вихідних робота,
Любов така, яка не має меж.

Розробка батьківських зборів у формі тренінгу на тему «Будьмо знайомі!»

Мета: допомогти батькам майбутніх першокласників познайомитися та краще пізнати один одного; сприяти формуванню дружнього батьківського колективу та єдиної класної спільноти, створити сприятливий психологічного клімат під час спілкування батьків; розвивати критичне мислення батьків, зміцнювати зв'язки сім'ї та школи.

Обладнання: бейджики, м'яка іграшка у формі серця, серединка сонечка, промінчики сонечка, аркуші із незавершеними фразами, листівки з рецептом щастя, слова для довідок.

Хід зборів

Присутні займають місця, утворюючи коло.

Вступне слово вчителя:

Доброго дня, шановні мами й тата майбутніх першокласників 2023 року! Так складається доля, що і ваші дітки, і ви, і я у вересні підемо разом до першого класу Нової української школи – школи компетентностей 21 століття. Школи, яка не лише дає знання, а й вчить їх використовувати. Школи, де вчитель учні та батьки є рівними учасниками навчального процесу.

Отже, одним із ключових моментів Нової української школи є педагогіка партнерства. Тобто під час освітнього процесу відбуватиметься тісний зв'язок «Учитель – учні – батьки». І я впевнено можу стверджувати, що вже зараз народжується та класна спільнота, яка з вересня стане однією дружньою сім'єю. Сім'єю, в якій будуть спільні завдання, спільні проблеми, спільні

досягнення. Віднині ваші діти – це наші з вами спільні діточки, я приймаю їх як своїх рідних. Я маю надію, що ми об'єднаємося і створимо разом з вами всі умови, щоб діти ходили до школи, як до рідної хати. Наш шлях з вами довгий, важкий, але водночас цікавий і захоплюючий!

Та перш за все ми з вами, шановні друзі, повинні ближче познайомитися. Для цього ми тут і зібрались. Я пропоную наше знайомство провести у вигляді тренінгу під назвою «Будьмо знайомі!», який допоможе нам краще пізнати один одного.

Вправа 1 « Моє ім'я..., я тато (мама) першокласника..... ».

Вчитель: У кожного з вас є спеціальні бейджики, на яких я пропоную вам написати своє ім'я та ім'я своєї дитини у родовому відмінку та прикріпити на одяг.

Вправа 2 « Розминка».

Вчитель: Я пропоную потиснути один одному руки тим батькам:

- у кого є сини;
- у кого є доньки;
- у кого є і доньки і сини;
- у кого більше двох дітей;
- хто володіє музичним інструментом;
- хто займається спортом;
- хто займається рукоділлям;
- хто любить малювати;
- хто любить грати в LEGO;
- хто полюбляє подорожі рідним краєм.

(Спочатку виходять і тиснуть один одному руки ті батьки, в кого є сини; потім ті, в кого є доньки; потім ті, в кого і сини й доньки; потім ті, в кого більше двох дітей і т. д.).

Вправа 3 «Асоціативний куш».

Вчитель: 1-го вересня наші діти стануть учнями 1- класу Золотоніської ЗОШ № 5 і переступлять поріг цього світлого, затишного класу. Скажіть, будь ласка, з чим асоціюється у вас слово «клас»?

На дошці ви бачите частинку сонечка, – його серединку, а от промінчиків не вистачає. Промінчики кожна група знайде у себе на столі. На своєму промінчику я попрошу написати слова, які асоціюються у вас із словом «Клас». (Батьки об'єднуються у групи і записують на промінчиках слова. Потім ці промінчики батьки прикріплюють на дошці до серединки сонечка і зачитують свої асоціації).

Вправа 4 «Серце класу».

Вчитель: У кожного класу є своє серце – це діти. Я пропоную вам пригадати кілька якостей своєї дитини, назви яких починаються з тієї самої букви, що й ім'я дитини.

(Виконуючи завдання батьки по черзі передають м'яку іграшку у вигляді серця один одному і в цей час називають ті якості своєї дитини, які починаються на ту саму букву, що й ім'я).

Вправа 5 «Оберіть собі пару».

Вчитель: Тепер пропоную вам обрати собі пару. Запросіть до пари ту людину, яку менше всіх знаєте. Протягом однієї хвилини розкажіть їй якомога більше про себе. Потім поміняйтеся ролями.

(Батьки обирають собі пару і в парах по черзі намагаються розповісти про себе якомога більше цікавої інформації. Кожній парі дається на це 2 хвилини (по 1 хвилині на кожного учасника в парі).

Вчитель: А зараз я пропоную вам розповісти, що є найцікавішим з того, про що ви дізналися від співрозмовника.

(Батьки розповідають один про одного).

Вправа 6 «Щаслива сім'я – щасливе дитя!»

Вчитель: Хто знає як виглядає щастя?

Воно як сад, чи як квітучий луг?

Чи як дочка, що ніжно зветься Настя,

Чи як весна, або як вірний друг?

Хто бачив щастя? Чи тримав в долонях?

В полях, чи травах, де його збирають?

А може щастя – сивина на скронях?

А може лиш батьки про щастя знають?

У світі, повному щоденних змін, новизни та інформації, дитина прагне щастя і впевненості в собі. Усе починається з дитинства. І найважливішу роль щасливого дитинства відіграють батьки. Адже не дарма говорять : « Щаслива сім'я – щасливе дитя!»

Кожна група отримає аркуші із незавершеними фразами. Протягом однієї хвилини вам потрібно скласти продовження. І по завершенню ви висловите свою думку і про щасливу сім'ю, і про щасливих дітей, і щасливого вчителя.

Фрази для продовження:

- Щаслива сім'я – це ...
- Щасливі батьки – це ...
- Щасливі діти – це ...
- Щасливий вчитель – це ...

(Потім кожна група зачитує продовження своїх фраз)

Вправа 7 «Склади рецепт».

Вчитель: І остання вправа! Будемо складати рецепт. Зараз ви отримаєте листівку з пропущеними словами і окремий аркуш зі словами для довідок. Ваше

завдання, використовуючи слова для довідок і вставляючи їх замість пропущених слів у листівці, скласти рецепт щастя.

(Кожна група отримує листівку з пропущеними словами і аркуш зі словами для довідок. Батьки працюючи в групах, читають і вставляють пропущені слова. Потім кожна група зачитує свій рецепт щастя).

Рецепт щастя

Візьміть чашу _____, налейте в неї повне серце _____, додайте дві жмені _____, посипте _____, влийте трохи _____ і додайте якомога більше _____. Все це добре перемішайте. Намажте на шматок відпущеного вам _____ і запропонуйте кожному, кого зустрінете на своєму шляху.

Слова для довідок: терпіння, любов, щедрість, доброта, гумор, віра, життя.

Підсумок

Вчитель: Шановні батьки, я дуже вдячна вам за вашу відвертість та щирість. Бажаю, щоб у класі, де навчатимуться ваші діти, завжди було світло і тепло, панувала дружба і любов, було прагнення до знань і всього цікавого, що допоможе рости і розвиватися нашим маленьким мрійникам. Щоб вони завжди були щасливими. І у ваших родинах нехай завжди панує любов, взаємоповага, мир і щастя!

Дякую за увагу!

1.2. Види і методи роботи з батьками

Завдання Нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти та можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками. Вони повинні бути рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Важливим завданням Нової української школи є формування ціннісних ставлень і суджень, які слугують базою для самодостатнього особистого життя та успішної взаємодії з

суспільством. Тому виховний процес повинен бути невід'ємною складовою всього освітнього процесу, який зорієнтовано на формування цінностей: гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до себе та інших людей тощо. Це потребує будувати відносини між учнями, батьками, вчителями на взаємній повазі та діалозі. Науково обґрунтована система змісту виховання в Новій українській школі направлена на формування ціннісних ставлень та практичних здатностей. Педагогіка партнерства – це взаємна повага до особистості, це педагогіка з особистісно орієнтованим освітнім процесом, у центрі якого – дитина. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками.

Контакт з батьками як взаємодія може бути встановлений лише за умови, що обидва суб'єкти усвідомлюють: тільки спільними зусиллями можна створити умови для розвитку та виховання дитини, допомогти їй у набутті необхідного соціального досвіду. Головна умова взаємодії цих двох суб'єктів – батьків і педагогів – вичерпне уявлення про зміст виховної діяльності один одного. Отже, педагог має знати, з якої сім'ї прийшла в школу кожна дитина, яка структура цієї сім'ї, у якому стані перебуває сучасна українська родина і що зумовлює її розвиток. Це зробить взаємодію педагога та батьків учнів більш осмисленою, результативною.

Переконані, що надзвичайно важливо, щоб учителі й батьки об'єднали свої можливості і перейшли до тісної співпраці в організації спільної діяльності з виховання дітей. Основи такої співпраці мають закладатись починаючи зі вступу дітей до школи, щоб створити необхідні передумови формування інтегральних якостей особистості.

Зміст роботи педагогів з батьками полягає в підвищенні психолого-педагогічних знань батьків (лекції, семінари, індивідуальні консультації, практикуми); залученні батьків у освітній процес (батьківські збори, спільні творчі справи, допомога у зміцненні матеріально-технічної бази); участі батьків в управлінні школою (рада школи, батьківські комітети). Форми та методи роботи з батьками повинні бути спрямовані на підвищення педагогічної культури батьків, на зміцнення взаємодії школи та родини, на посилення їхнього виховного потенціалу.

Виділяємо такі методи роботи з батьками: спостереження, бесіда, тестування, анкетування. Значне місце в системі роботи класного керівника з батьками учнів приділяється психолого-педагогічній освіті.

Форми психолого-педагогічної освіти:

- **Університет педагогічних знань** (така форма допомагає озброїти батьків основами педагогічної культури, познайомити з актуальними питаннями виховання дітей).

- **Лекція** (форма, що докладно розкриває сутність тієї чи іншої проблеми виховання. Головне в лекції – аналіз явищ, ситуацій).

- **Конференція**

(передбачає розширення, поглиблення й закріплення знань про виховання дітей).

- **Батьківські конференції** (загальношкільні, класні) мають величезне значення в системі виховної роботи школи. На батьківських конференціях розглядаються насущні проблеми суспільства, активними членами є діти. Проблеми конфліктів батьків і дітей та шляхи виходу з них, наркотики, сексуальне виховання в родині – ось теми батьківських конференцій.

- **Батьківські збори** (форма аналізу, осмислення на основі даних педагогічної науки, досвіду виховання). Загальношкільні батьківські збори проводяться два рази на рік. Мета – знайомство з нормативно-правовими документами про школу, основними напрямками, задачами, підсумками роботи.

Усе частіше у практиці вивчення сім'ї знаходять використання різноманітні тести. Вони допомагають учителеві дослідити індивідуальну, виховну своєрідність кожної сім'ї, вивчити приховані помилки у вихованні дітей.

І традиційні, і нетрадиційні методи, форми взаємодії класного керівника з батьками учнів мають одну загальну мету – зробити щасливою особистість, яка входить у сучасне культурне життя.

Основними напрямками спільної діяльності педагогів і батьків є:

1. Підтримка фізичного здоров'я учнів.

2. Спілкування й формування особистісних орієнтацій учнів: інтерес до життя, інтерес до людини, інтерес до культури, що сприяють розумінню загальнолюдських цінностей.

3. Пізнавальна сфера життя учнів (робота з учителями-предметниками) з урахуванням індивідуальних особливостей учнів. Захист не учня, а людини в ньому. Підхід до кожної дитини «з оптимістичної позиції» (А. Макаренко).

4. Робота з родиною – вплив на виховний потенціал родини; об'єктом уваги є не сама родина, а сімейне виховання.

Організація спільної діяльності педагогів, батьків і учнів може включати такі форми роботи:

1. Систематичне ведення батьками гуртків у класах, де вчать їхні діти (шахи, в'язання, вишивка і т.д.).

2. Виготовлення учнями разом з батьками наочних посібників, оформлення виставок, випуск стіннівок, виконання творчих робіт.

3. Виступи перед батьками та учнями класу.

4. Спільна підготовка та участь у проведенні різноманітних виховних заходів, що організовуються у класі (екскурсії, свята, спортивні змагання тощо).

5. Організація таких форм роботи, які неможливі без залучення батьків чи інших членів родини до їх проведення, а саме: родинні свята, «Свято нашого роду», вихідний день у школі разом з батьками, спортивні змагання. Важливе місце в спільній діяльності займає проведення тижня батьків. Мета його проведення – ознайомити дітей із професійною діяльністю батьків класу, їхніми улюбленими справами та цим самим сприяти піднесенню батьківського авторитету.

1. Екскурсії на роботу до батьків (проводять батьки, розповідають про своє підприємство, за можливістю показують процес і результати своєї праці).

2. Зустріч учнів із батьками, представниками різних професій, виставка їхніх виробів у класі, розповіді батьків про свої захоплення (батько –

фотограф, він приніс і показав фотографії, слайди).

3. У класі діти пишуть твір на тему: «Моя родина».

План:

- З ким я живу.
- Мої тато і мама працюють...
- Наш вихідний день.
- Улюблені заняття членів моєї родини.
- Мої дідусь і бабуся.
- На кого я хотів би бути схожим.

4. Конкурс малюнків у класі.

5. Завершальний вечір «Свято праці у нашій сім'ї».

Хід проведення:

- виступ учителя (підсумок усього тижня);
- виступи батьків (вони принесли на свято свої колекції, розповідають про них, про свою роботу);
- вшанування передових династій;
- концерти художньої самодіяльності дітей (вони представляють професії своїх батьків);
- вручення батькам пам'яток із виховання дітей.

Форми, методи та прийоми виховної роботи творчо доповнюються

змістом, актуальним до потреб вікового і морально-духовного розвитку дитини, з урахуванням її індивідуальних особливостей.

Це є:

Години спілкування:

«Хто я і яким хочу бути», «Вчимося ввічливості», «Я і мої друзі», «Я і мій клас»,

«Як поводитися у школі, вдома, на вулиці», «Чи важко бути охайним?», «Правила здоров'я», «Допомагаємо старшим», «Абетка пішохода», «Чи знаєш ти чарівні слова?», «Чи вміємо ми цінувати час?», «Берегти природу», «Як ставитися до

молодших братиків і сестричок», «У бібліотеці», «Коли твій друг захворів», «Телефонний дзвінок», «Піклуємося про пташок», «Хочу, можу, треба», «Чи потрібно вибачатися?», «Коли ти дома один», «В гостях і дома», «Обіцянки і слова», «Безпечна дорога до школи», «Мамині помічники і помічниці», «Гартуємо характер», «Мій улюблений літературний герой», «Про що нам підказує совість», «Наші слова та вчинки», «Як стати кращим», «Не будьмо байдужими», «Які продукти корисні», «Я маю власну думку», «Добротою себе перевір».

Ігри: «Мікропохід», «Павутинка», «Хто я?», «Ведення літопису нашого класу», «Я в команді».

Музично-казкова гра «Музика в українських народних казках».

Сторітеллінг: короткі оповідання для навчання і виховання.

Міні-тренінг на розвиток уваги «Різноманітний світ».

Вправи: «Оціни свою уважність», «Слухати і чути».

Метод незакінчених речень «Пізнай самого себе».

Метод незакінчених речень «Поговоримо про дружбу».

Інтерактивна година спілкування

«Школа етикету».

Літературне свято

«Мова єднає серця»

<http://zoloschool5.com.ua/index.php/metodichna-robota/metodychne-ob-iednannia-vchyteliv-humanitarnykh-nauk/700-movoznavchy-turnir-mova-iednaie-sertsia>

Зустріч із захисниками «Роль війська у відстоюванні незалежності та територіальної цілісності України».

Екологічні проєкти: «Зелена естафета», «Птахи у місті», «Збережемо первоцвіти».

Ігри-подорожі:

«Природні дива України»,

«Маленькі українці подорожують країнами ЄС», «Котигорошко».

Головне управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників, обласна Ліга старшокласників, Золотоніська ЗОШ I-III ступенів № 5 Золотоніської міської ради Черкаської області

**Проект
«Птахи в місті»**

Підготували: учні 5-11 класів,
керівники:
Лавченко С.Я., Ярмоленко А.В.

«Зелена естафета»

Таким чином, у Золотоніській ЗОШ I-III ступенів № 5 та Крупському НВК реалізуються функції батьківської освіти: відомості про виховну концепцію

школи, педагогічну позицію класного керівника, про методику виховання, про цілі й задачі особистісного розвитку школярів на даний період, про хід духовного розвитку дитини, про особливості шкільної діяльності учня, про взаємини у групі, про виявлені здібності й поточні успіхи тощо та корегуються принципи сімейного виховання. Процес взаємодії сім'ї і школи спрямований на активне включення батьків в освітній процес, співпрацю з дітьми та педагогами, адже результат виховання може бути успішним тоді, коли вчителі та батьки стануть одностудцями.

Без сумніву, школа хоче підтримувати відкриті і тісні зв'язки з сім'ями, а сучасна школа знає, що зв'язок школи і сім'ї не повинен мати тільки один напрямок, як в старі часи, коли ініціативу вказувала школа, наказуючи батькам і учням. Зараз вчителі не можуть обійтися без допомоги батьків, без різноманітного співробітництва на різних рівнях.

На питання, на яких же основах повинні складатися партнерські відносини вчителя і сім'ї, щоб мати успіх у вихованні, - відповідає чудовий педагог В. О. Сухомлинський: «Як можна менше викликів до школи матерів і батьків для моральних нотацій дітям, і як можна більше духовного спілкування дітей з батьками, яке приносить радість матерям і батькам ... ».

Чи стануть батьки союзниками школи, в значній мірі залежить від нас, педагогів. Для цього треба добре знати самих учнів та сім'ї, постійно їх вивчати, а корисну інформацію тактовно і кваліфіковано враховувати в роботі з дитиною і у взаємодії з батьками.

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом КНЗ «ЧОПООП ЧОР»
Зам. № 1696 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1